

pasta de fer roşu. Carnea lui a sfârâit, în clipa când ciocanul automat în greutate de o tonă, a căzut peste pasta incandescentă, făcând un amalgam intim, din om şi fer !... Nimic nu s'a mai găsit din lucrător, după desfacerea acestei prese hidraulice.

* * *

In bazine de metal topit, jerbe roze de schinteï, jerbe verzi, albastre. Fântâni arteziane de foc. Gheenă multicoloră...

Ţâşnirea splendidă de schintei, a prins în traectoria ei un om: l-a orbit. Se părea că nici nu l-a atins. Omul, cu mâinile la ochi, se svârcoleşte ca un holeric, pe jos, prin praful negru....

* * *

Seara, simfonia obsedantă a roţilor dinţate se curmă printr'un final uluitor de sirenă. „Materialul uman" se clasifică atunci dela sine, fiecare piesă însufleţită reluându-şi locul, în societate :

Inginerii, inspectorii, directorii nenumăraţi, iau masa la restaurantul de lux, cu faţada verde, cu jazz, risipă de lumină electrică şi atmosferă cosmopolită.

„Specialiştii", — lucrătorii streini, — se întorc în sânul familiilor, adăpostite în locuinţele săseşti şi curate din centru.

Zilerii, — mizeria umană şi băstinaşi ai uzinei, — în-

Stânga sus: *Incendiul dela Casa Albă reşedinţa preşedintelui Statelor Unite.*

— Sunt accidente dese de muncă ?

— Zilnic.... Dar se mai tăinuesc...

Aflu astfel situaţia accidentelor :

In Ardeal ,există un consiliu care, compus din patroni şi lucrători, plăteşte pensii ceva mai bune accidentaţilor. In vechiul Regat însă, pensionarea acestora este o batjocură : 60—80 lei pensie pentru cel ce nu mai poate lucra!

Viaţa din uzină !...

Viziune cinematică de *Metropolis;* oraş al maşinilor, ridicat de un regisor quasi-dement.

Invăpăerea de gheenă incendiază atmosfera în roşu. Din

Ceasul rău! Femeea omorîtă de îngerul, depe catedrala Sf. Iosif din Bucureşti.

Un coş de fabrică se dărâmă.

Case dărâmate de cutremur.

creuzete cât o locomotivă curge lichidul de fer fierbinte, blocuri înroşite sunt turtite în prese instantanee, şinele incandescente şerpuesc prin spaţii; reptile vii, monstruoşi şerpi de foc alunecând în vraja melodiei vibrante a maşinilor.

Un lucrător a întârziat o clipă mai mult în gestul său repetat, mecanic: şina roşie, strălucitoare, a pătruns prin abdomenul lucrătorului, ca o frigare înroşită. O targă. E scos din angrenajul mixt, — uman şi metalic, — ca o piesă spartă. Un alt lucrător e împins în locul celui străpuns. Inlocuitorul repetă la infinit gestul mecanic al defunctului, în continuare...

Cântecul formidabil al maşinei nu s'a oprit nici o clipă.

Ciocan-bloc automat. O tonă dură care cade pe o tonă roşie. Joc amplu de artificii, frenezie bengală.

Intr'o zi, un om a căzut de pe un elevator mobil, lângă

târzie să descarce o ultimă căruţă, în jghiabul de minereu, cu picioarele în noroiul albăstriu, sufocant, în care geme de grea voluptate un porc.

Seara, lumea se plimbă pe şosea, o Calea Victoriei rurală, cu dughene de manufactură în care luminile se sting de vreme, şi cârciumi în care au căzut ghemuiţi de extenuare câţiva zileri posaci.

Fetiţe în alb, îmbujorate, se întorc dela tenisul inginerilor. Fetiţe galbene, în sdrenţe, le privesc, uimite de atâta imaculare, în oraşul înegrit de fum.

Lumea se plimbă pe şosea... Nimeni însă nu vorbeşte tare, cu suflet, de teamă parcă să nu trezească monstrul de fer ce doarme: uzina cu proporţii de cetate fabuloasă...

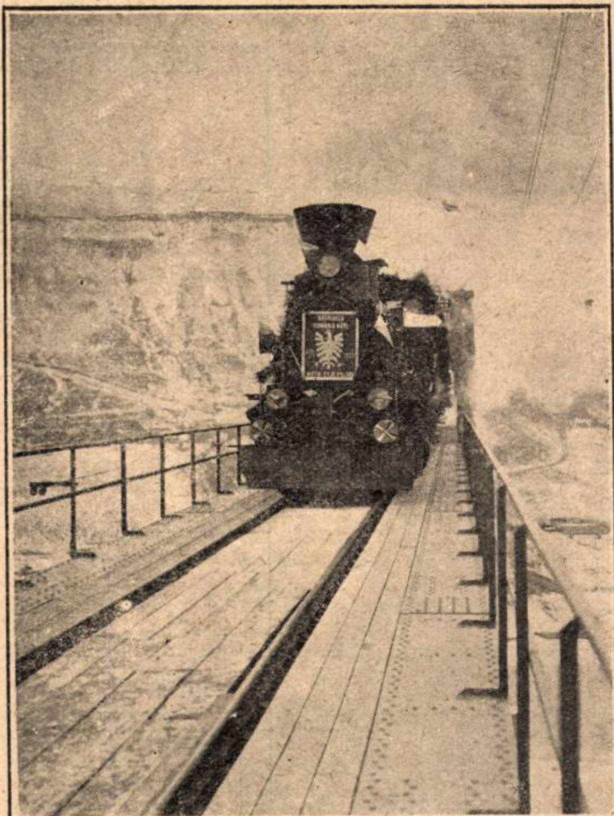
Dintr'o căsuţă săsească se aude cântec de vioară, în seara fluidă, blândă, ca într'o poemă de romantism întârziat. Pe fereastră se vede o canapea de pluş roşu, masa albă cu tacâmuri lucind în lumina electrică; o pendulă germană cu baromentru din două păpuşi de lemn vopsit, una roşie, alta verde, evocând peisajele industriei orologice din Pădurea Neagră. Contramaistrul — specialist neamţ — cântă la vioară un vals vienez.

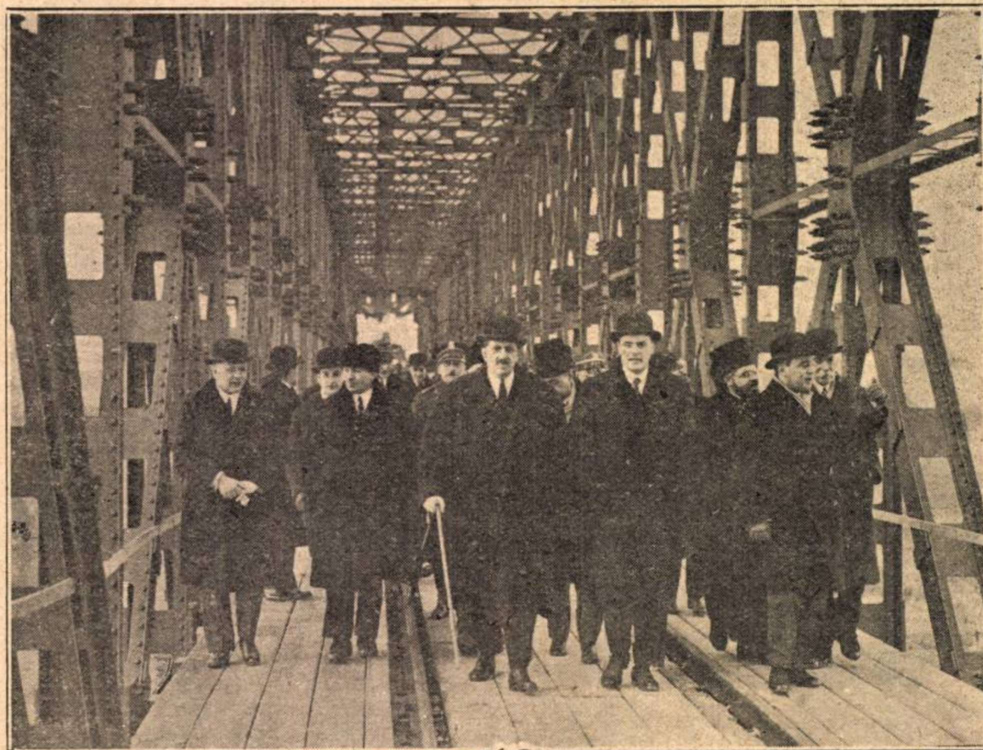
Seara sentimentală întârzie pe uliţă...

Pe drumul dosnic, un convoiu mortuar sue dealul verde, spre cimitir, ca o omidă, pe o frunză vastă...

SANDU VORNEA

Inaugurarea podului peste Nistru, între Polonia şi România

Săptămâna trecută s'a inaugurat o nouă legătură între România şi Polonia, s'a construit un pod peste Nistru şi o linie de cale ferată între cele două ţări.

Fotografiile noastre au fost luate la festivitatea prilejuită de această inaugurare. Ele reprezintă prima locomotivă polonă care trece pe această nouă cale, în ţara noastră. Frumos împodobită, ea poartă în faţă o plachetă pe care este scris: „Trăiască România Mare", 27 Ianuarie 1930.

In dreapta: oficialitatea română şi polonă în frunte cu domnii R. Gafencu, subsecretar de stat la comunicaţii, contele Szembek, ministrul Poloniei în România, dl. Sauciuc Săveanu, directorul Bucovinei şi subsecretarul de stat polonez al comunicaţiilor, trecând peste noul pod.

Fotografia de jos înfăţişează pe cei doi grăniceri: român şi polon, simbolizând prin strângerea lor de mână relaţiunile de bună vecinătate care există între România şi Polonia.

Insemnări sportive

Când toreadorii joacă foot-ball

UN match original de f. b. a. s'a disputat la Madrid, între o echipă formată exclusiv din toreadori şi de o altă echipă compusă din veterani foot-ball-işti. Toreadorii au învins cu 4—1. După fiecare punct, marcat de către toreadori, muzica militară intona un marş asemănător aceluia ce se cântă după ce toreadorul a reuşit să omoare taurul. Fluerul arbitrului a fost înlocuit cu un signal de soiul acelora ce se aud în arenele luptătorilor cu tauri. Un public imens a asistat la acest match.

Un nou record....

A fost stabilit iarna acesata de un tăetor de lemne american. Haward Haymann, un om de o statură şi o putere puţin obicinuite, a tăiat, a curăţat şi a împodobit două sute şase pomi de Crăciun, în 240 minute; ceeace înseamnă că a tăiat cincizeci şi unu de copaci pe oră.

Fracul pe ring

LA National Sporting-Club din Londra, fracul nu este obligatoriu numai pentru cei ce ocupă locurile fotoliului de ring ci chiar şi arbitrul trebuie să îmbrace ţinuta de seară. Desigur nu trebue să să fie prea plăcut, pentru arbitrul strâns în guler tare, înmănuşat şi pantofi de lac, să astâmpere combativitatea a doui luptători aprigi.

Aplicarea nouilor pedepse sportive s'a început în America

TOMY CARALLIANO a pierdut un match de box, împotriva lui Kid Berg, din pricina unei lovituri joase. Trebuia să fie retribuit cu o mie şapte sute cincizeci de dolari, însă drept pedeapsă pentru greşeala comisă, nu i s'au plătit decât trei sute cincizeci de dolari.

Performanţe şi rezultate recente

Foot-ball

Grecia a învins Jugoslavia cu 2—1 în matchul pentru cupa balcanică.

Tenis

Turneul dela Monte-Carlo a fost câştigat de Tilden care a biruit în finală de Kingsley, cu scorul de 4—6, 6—3, 6—3, 6—3.

Ancheta noastră asupra viselor

NU cred să mai existe o problemă care să fi preocupat într'atât omenirea, din cele mai vechi timpuri până azi, precum a preocupat-o problema viselor.

Visul lui Iosif

Este de altfel și explicabil. Omul primitiv, care visa în timpul somnului, nu-și putea explica acest fenomen decât cu o intervenție din afară, fie a elementelor divine, fie a spiritelor celor morți. Astfel visul avea pentru el o însemnătate foarte mare. Pe de altă parte, coincidentele între faptele visate și cele executate de el mai apoi în stare de veghe, l-au făcut să creadă că visul ar avea putința să fie prevestitor. De aceea din cele mai vechi timpuri, găsim la toate popoarele credința că visul e în funcție de o inspirație exterioară, și astfel s'au creeat instituțiunile acelor preoți prezicători, cari bazați pe visuri, preziceau viitorul.

In antichitatea romană și greacă, existau oracole care preziceau, bazați pe viziunile din vis. Preoții peruani cunoșteau deasemenea acest fel de a prezice.

In biblie găsim relatate multe fapte prevestite de iluminați, pe baza visurilor. Astfel este foarte cunoscut visul interpretat de Iosif, atunci când era închis în temnițele faraonului.

Faraonul visase șapte vaci grase și șapte vaci slabe, șapte spice de grâu bogate și șapte uscate. Iosif interpretă visul ca șapte ani de bogătie și șapte de secetă. Deasemenea profetul Daniel a fost, după biblie, un extraordinar interpretator de vise.

In Asyria, în acele temple asemănătoare ca arhitectură cu piramidele egiptene, exista o cameră specială, în ca re Sybilla (profeteasa) babilonică, avea visuri prevestitoare. In literatura babilonică, atât cât ni s'a mai păstrat, găsim în poema eroică a lui Idzubar pe ghicitorul Eabani, care întovărășește pe erou pretutindeni și îi tălmăcește visurile.

Preoții romani, aveau obiceiul să se întindă pe pieile încă sângerânde, ale berbecilor jertfiți și să doarmă acolo. In timpul somnului aveau visuri prevestitoare. Această ceremonie, se petrecea în templul lui Aesculap și era îndeplinită de preoții acestui zeu.

Dar pentru popor au existat și pe atunci, după cum de altfel există și astăzi, cărți de vise, adică tălmăciri ale viselor. Evident că acestor cărți, socotite ca sfinte în antichitate, li se dădea crezare, Faptul este explicabil, având în vedere starea culturală a popoarelor antice. Astăzi, aceste cărți sunt făcute de editori, cari compilează din vechile cărți de vise și dau publicului opere neserioase și mai ales prost scrise.

Cea mai veche carte de vise, este acea găsită în biblioteca din Ninive, scrisă pe tăblițe de argilă. Această lucrare pare să fi fost foarte mare, dar nouă nu ni s'au păstrat, decât un număr foarte redus de tăblițe. Simbolurile întrebuințate pentru tălmăcirea visurilor, erau aproape aceleași, ca și cele dela noi. Spre exemplu:

Cai mulți înseamnă bogăție; foc înseamnă război, ș. a. m. d.

In antichitatea clasică, găsim deasemenea cărți pentru tălmăcirea viselor. Astfel este foarte cunoscută lucrarea lui Artemidor, intitulată: „Oneirokritica" care a fost, mai apoi, tradusă în mai multe limbi, astfel că multe tălmăciri de azi sunt luate din această lucrare.

Visul lui Iacob

Arabii aveau și ei cărți, în care se tălmăciau visurile. Vattier a tradus chiar, după un text arab, lucrarea sa „Oneirocrite arabe", pe care a publicat-o la Paris, prin anul 1664.

Este foarte ușor să negi calitatea premonitorie a visului, având mai ales în vedere părerile unei părți a științei contimporane, în această chestiune. Evident că multe vise sunt provocate de starea organică a celui care visează, dar nu e mai puțin adevărat că sunt multe vise cărora nu le poți găsi cauza în această stare. Sigmund Freud a căutat să dea o interpretare științifică viselor și a reușit în parte. Dar datorită cercetărilor profesorului dr. Charlles Richet, acceptarea părerii că prin vise se poate prevedea, capătă tot mai mulți adepți. In somnul hipnotic, se poate produce regresiunea, precum și progresiunea memoriei. Rezultatele obținute și controlate de oameni, cu multă autoritate în știință, ne fac să fim mai puțin neîncrezători.

Am primit la ancheta noastră răspunsuri numeroase, peste așteptări. Fiecare conține, în majoritatea cazurilor, fapte mai mult sau mai puțin extraordinare, la care ni s'au cerut explicațiuni. Am socotit de datoria noastră, spre a aduce lumină, ori cât ar fi ea de mică, în această chestiune, să ne adresăm persoanelor autorizate de a ne da o explicațiune, care să poată elucida întrucâtva taina visurilor.

Am căpătat astfel prețiosul răspuns al mult apreciatului psiholog, domnul profesor Rădulescu-Motru, precum și răspunsurile nu mai puțin importante ale unora dintre cei mai de seamă neurologi ai noștri, ca d-nii: profesor dr. A. Obreja, profesor doctor Parhon, a d-lui conferențiar universitar dr. A. Radovici, precum și a cunoscutului și apreciatului publicist, domnul doctor Ygrec.

Dumnealor au adus fără îndoială, pentru noi, o însemnată lămurire în chestiunea viselor, dându-ne explicația lor științifică. Această explicație trebue să fie un avertisment pentru publicul cetitor, spre a nu cădea în exagerarea de a considera visele, numai ca prevestitoare.

Ne este de asemenea foarte greu, de a nega viselor această calitate, deoarece suntem puși în fața a sute de fapte, care par a le confirma calitatea de premoniție, fapte pe care le vom publica în unul din numerele viitoare a'e revistei noastre. Ținem să amintim numai aceste cuvinte ale unui gânditor: „E tot atât de imprudent să crezi totul, pe cât de imprudent e să nu crezi nimic!"

INDIFERENȚA FAȚĂ DE VIS

VISEZ foare puțin, sau mai bine zis, la deșteptare nu păstrez amintirea viselor.

Visul lui Pharaon

Nu-mi aduc aminte să mă fi emotionat vreodată, de ceeace am visat. Niciodată n'am crezut că se poate scoate vreo profeție din vis. Intre vis și realitate am făcut totdeauna o demarcație adâncă.

Această indiferență față de vis, merge la mine paralel cu indiferență față de superstiții. Căci am convingerea că visul și superstiția merg împreună. Cine este turburat de vise are și predispoziții pentru superstiții.

Cunosc diferitele teorii, care se fac despre vise. Niciuna însă nu mă mulțumește. Fiecare cuprinde o părticică de adevăr; o părticică înnecată într'un noian de erori. Cu fiecare teorie se explică unele înfățișări, pe care le ia visul, dar niciodată nu se explică complet faptul de-a visa. Numai după ce vom ajunge să ne explicăm funcțiunea somnului, vom ajunge să avem și o explicare a viselor. Când a început în ființa omenească ritmul regulat între conștiința trează și somn? Când adică s'au localizat, în funcțiuni bine structurate, vigilența și adormirea? După ce se va răspunde la aceste întrebări, vom putea zice că ne-am apropiat de teoria științifică a viselor. Căci visele nu sunt reminiscențe sau anticipații spre o lume ideală, ci sunt accidentele unei conștiinți, încătușate de funcțiunea somnului. Cunoștința despre somn, ne va da cheea cunoștinței despre vise.

Deaceea se și operează treptat, în lumea oamenilor de știință, următoarea clasificare:

Oamenii serioși de știință se ocupă de explicarea somnului, în special de localizarea lui în sistemul nervos; iar oamenii mai puțin serioși ai științei se ocupă de interpretarea viselor.

C. Rădulescu-Motru

MECANISMUL VISULUI

CEREȚI ceva lămuriri despre vise pentru revista dv. atât de populară.

Iată în cuvinte scurte, pe înțelesul tuturor ce cred eu:

Creerul nostru are multe funcțiuni: primirea impresiilor din lumea externă și internă, formarea ideilor, legarea lor în cugetări mai întinse, după om și după caz, formarea sentimentelor și a răspunsurilor ce dăm, prin idei și sentimente, îndemnurilor ce ne vin, voința și în fine memoria, adică păstrarea tuturor celor de sus. Cu toate aceste funcții principale, la cari se adaugă și altele, sunt însărcinate anume părți (centri) cum am zice districte, din creer. Aceasta e *localizarea funcțiunilor cerebrale.*

Peste toate aceste districte este un supraveghetor superior, adică o funcție mai înaltă a creerului, care poate opri una sau mai multe funcțiuni, spre a le controla mai bine, sau a le combina cum i se pare mai potrivit, or în fine atunci când e nevoe a deștepta acești centri (funcții) a-i face să

Visul lui Elie

repete ceeace am păstrat din împrejurările dinainte. In adevăr, centrii nervoși păstrează impresii-

le odată bine căpătate, luni și chiar ani de zile, după caz. Aceasta e memoria centrilor.

Această din urmă lucrare se zice *evocare, ecforare*. Prin această prețioasă lucrare centrul acesta superior de supraveghere, are putința admirabilă a ne face să revedem, să simțim din nou ceeace am văzut sau simțit acum un ceas, o zi, un an s'au chiar mai mult. Deci putem trăi grație memoriei centrilor citați, scene și tablouri întregi, din viața trecută.

Tot meșteșugul este ca centrul de supraveghere și control superior, pe care orice om normal, trebue să-l aibe, să combine cât mai iscusit și potrivit nevoilor momentului, funcționarea și evocarea diferiților centri. De aceea acest biet centru superior, care muncește mai mult ca toți, se și obosește și la o vreme, seara, sau și alt cum, cade obosit; atunci avem somnul.

In tot timpul somnului acest centru de stăpânire, de control și auto-critică, este ca paralizat. Dar ceilalți centri de vedere, de simțire, de gândire, de mișcare, etc. sunt puțin obosiți. Ei funcționează mai departe, cel puțin în parte. Atunci se formează imagini (viziuni), gânduri, sentimente, reacțiuni, care însă se combină în mod bizar, căci centrul de control și stăpânire doarme. De aceea aceste imagini, gânduri și viziuni = visuri, sunt stranii, fără logică, uneori chiar absurde sau mai ales îngrozitoare (visuri rele, coșmar). La ivirea acestor visuri contribuesc desigur impresiunile ce avem în timpul somnului precum și cele ce ne-au impresionat mai mult în timpul precedent. Exemple: plapoma ce ne acoperia picioarele se îndepărtează: visăm că a venit inundația și suntem siliți a merge cu picioarele goale în apă.

Citim că hoții au prădat o casă și peste noapte visăm că au intrat banditi în casa proprie, etc.“

Obregia

„OCHIUL INCHIS PE DINAFARĂ INLĂUNTRU SE DEȘTEAPTĂ“

VISELE se pot considera ca o activitate psihică automată, cu alte cuvinte sustrasă, în mare parte cel puțin, controlului conștiinței și al percepțiilor din afară.

Tocmai această sustragere a controlului percepțiilor, pare a explica pentru ce imaginele deșteptate de activitatea automatismului psihic iau caracterul unor adevărate halucinațiuni sau iluziuni (înțelegând prin halucinațiuni percepțiile fără obiect real, iar prin iluziuni interpretarea falsă a percepțiunilor).

Versul celebru al lui Eminescu: „Ochiul închis pe dinafară *înăuntru se deșteaptă*“ arată bine, acest caracter halucinatoriu al viselor.

Visele nu se mărginesc însă la o înlănțuire de halucinațiuni ale diferitelor simțuri, ci gândirea în sensul mai abstract al cuvântului, ia adesea ori o parte destul de activă. Dar activitatea psihică în vis, e ataxică, adică necoordonată, ceeace se datorește în parte, cel puțin adormirei, amorțirei simțurilor, întocmai după cum amorțirea sensibilității periferice (anestesia) în unele boale nervoase (în tabes spre exemplu) conduce la neregularitatea (ataxia) mișcărilor.

Așa se explică pentru ce în vis putem admite coexistențele, succesiunile, transformările cele mai absurde, fără să fim surprinși.

S'a scris mult asupra viselor. Mă voi mărgini să amintesc aci monografiile lui Tissié, Delage, Freud.

Cum ultimul autor e la modă, mulți privesc visele mai cu seamă prin prisma concepțiilor acestui autor. Visele ar fi după el realizarea unor dorințe, conștiente sau subconștiente și studiul într-un caz dat ar putea să ne indice conținutul psihic al individului, ceeace e în parte adevărat. Unele vise însă nu exprimă după Freud dorința (de ordine sexuală mai cu seamă), sub forma ei reală, ci sub forma unui echivalent, sub o formă transformată grație intervenției unei funcțiuni de „cenzură“, în raport cu sentimentele etice (morale) ale individului.

Este evident însă că această cenzură nu poate fi considerată ca o funcțiune specială, ci ca o inhibiție a unor sentimente și a asociațiunilor de idei și imagini corelative prin alte sentimente la cari se adaugă incoordonarea (ataxia) de care am vorbit mai sus.

E aceeaș inhibiție (acțiune de oprire sau de împiedicare) ce există în starea deșteaptă (starea de veghe) la acelaș individ.

Dar în tot cazul nu se poate generaliza formula că visele reprezintă întotdeauna realizarea unei dorinți.

Din contra, uneori în timpul viselor, cineva poate încerca chinuri groaznice. Am publicat acum 20 de ani, împreună cu dr. Goldstein, observațiunile făcute asupra unui bolnav, care visa că e strâns de gât, că e mâncat de câini, că i se smulge carnea de pe brațe. Aceste visuri erau în parte cel puțin în legătură cu boala nervoasă ce determina o tendință de asfixie (de unde visul că e strâns de gât), iar senzațiunile dureroase în membre, explicau celelalte vise, (că i se smulge carnea depe brațe, că e mâncat de câini).

Visurile terifiante ale alcoolicilor, nu reprezintă deasemeni dorinți realizate.

Faptul constant, în toate visele, e rolul factorului afectiv în determinismul asociațiilor de idei. E de altfel un fenomen ce are un rol important și în starea de veghe.

Lipsa controlului percepțiunilor din lumea de afară, scoaterea din funcțiune provizorie a unor căi nervoase asociative, prin faptul adormirei (anesteziei) lor, explică pe de altă parte caracterul necoordonat, adeseori absurd, al asociațiunilor de idei și al reprezentațiunilor halucinatorii“.

VISUL: VACARM DISARMONIC, IN TIMPUL PAUZELOR

SUNT de părere că știința oficială nedreptățește problema viselor, socotind-o neserioasă.

De altă parte unii novatori, trec la extrema opusă, atribuind o exagerată importanță viselor, susținând că în vis ies la iveală laturi ascunse ale sufletului nostru, că tălmăcirea viselor poate descoperi cauza multor turburări nervoase și mintale.

Credința popoarelor din vremurile biblice a văzut în vise inspirațiuni divine sau tentațiuni ale diavolului. Ca exemplu: Visul patriarhului Iacob, sau celebrul vis al faraonului egiptean, cu cele șapte vaci slabe și grase, tălmăcit de Iosif.

Pentru noi, neurologiștii, problema viselor este legată de problema somnului. Odihna somnului nu este necesară, pentru întregul sistem nervos. Cele mai multe funcțiuni nervoase se îndeplinesc și în timpul somnului. Numai acea parte a creerului, care constitue substratul stărilor sufletești conștiente, adică scoarța creerului, numai ea necesită repausul în timpul nopții.

Se știe astăzi, că există un centru la baza creerului, care întreține starea de veghe și un alt centru care face să coboare în mod ritmic cortina întunecoasă a somnului, pe scena vieții conștiente.

Dar densitatea cortinei nu e întotdeauna aceeaș, adică avem mai multe etape ale somnului, dela somnul profund, fără vise, până la somnolarea superficială, întrețesută de continuă visare sau deformare a realității.

Visele sunt automatisme mintale, scăpate din sinteza vieții conștiente, funcționând aparte și dezordonat.

In somn, eclipsa conștiinței — se întâmplă acelaș lucru ca la concertele simfonice, când în timp ce **dirijorul se odihnește**, muzicanții execută diferite acorduri, sau frânturi de melodii, pentru exercitare, din care rezultă acel vacarm disarmonic al orchestrei, din timpul pauzelor.

Ne putem întreba: științificește au vre-un sens visele? Vom avea **vreodată o chee a viselor, științifică?**

E probabil că un cunoscător în ale muzicei, ascultând cu atenție vacarmul disarmonic din pauza concertelor, ar putea să-și facă până la un punct o idee, în primul rând despre numărul și valoarea executanților, în urmă uneori, surprinzând anumite acorduri, să bănuiască bucata cântată anterior, sau mai adesea să prevadă pe cea care vine.

Tot așa și visele au la fiecare din noi un cașet personal. E posibil că frânturile de stări sufletești, ca în jocul de *puzzle*, ar putea fi puse cap la cap și poate că astfel ar dobândi un înțeles pentru descoperirea unor tendințe sau dorințe (Wunschträume) din sufletul nostru, de care noi înșine nu ne putem da seama, în stare de veghe.

In ceeace mă privește problema viselor n'a format obiectul preocupărilor mele științifice și nu acord vreo deosebită atenție viselor mele. Am fost însă întotdeauna impresionat de faptul că anumite otrăvuri, produc la bolnav acelaș fel de vise și iluziunile sau halucinațiile acelorași bolnavi în stare de veghe, sau cu ideile delirante, sunt mai totdeauna în raport cu anumite infecțiuni ale scoarței creerului, precum e delirul de grandoare din paralizia generală (o formă de sifilis a creerului)“.

VISUL EXPRIMĂ REALIZAREA UNEI DORINȚE

NICIODATĂ nu mi-a trecut prin minte că în vise, în fenomenul lor, se află ascuns ceva misterios și mistic. N'am crezut nici odată că visul este un fel de inspirație venită din **l'au delà**, adică din **lumea cealaltă**, dela Dumnezeu, dela Satana sau dela „spirite“.

Filosofii cred că **visele** au contribuit la **nașterea** credinței în „nemurirea sufletului“.

Omul primitiv se culca, adormia și visa. Visa că e la vânătoare, că a vânat fel de fel de animale sălbatice și apoi se trezia. El se vedea că e în acelaș loc în care se culcase, și trăgea concluzia că ceva din el s'a deslipit din ființa sa și **a plecat la vânătoare**. Acel ceva a fost numit de el suflet. Dar noi modernii, nu putem crede așa ceva.

Ori de câte ori mi s'a întâmplat să visez și să-mi analizez apoi visul — fie el cât de absurd — am găsit în el elemente componente, fapte, evenimente și persoane, cu care m'am întâlnit în timpul treziei.

E de observat că visele noastre se formează în general din elementele, cărora în timpul zilei nu le-am dat nici o atențiune. Mergeți de pildă pe stradă și întâlniți un tip, pe care niciodată nu l-ați văzut. Nici nu-i dați atenție, decât poate o fracție dintr'o secundă. Ei bine, acest tip va lua în visul vostru proporții fantastice. Va deveni eroul central al cine știe cărei drame grozave, care vă va chinui toată noaptea, în somn. In schimb se spune că logodnicii, amanții, nu se visează niciodată, deși ei sunt preocupați de ei, în tot timpul treziei.

Cred că Freud — celebrul creator al psihanalizei — are dreptate când arată că visul exprimă mai totdeauna realizarea unei dorințe.

Dorința pe care n'ai putut s'o realizezi, se înfăptuește în vis. Câte dorinți și instincte zac în subconștientul nostru, instincte venite din strămoși și poate din vremea animalității și care găsesc prilejul să realizeze în vis. Câte vise obscene, imorale nu visează oamenii cei mai morali! (când sunt religioși ei cred că sunt sub influența lui Satana). In realitate sunt instincte ce zac ascunse în subconștient „refulate“ acolo de cenzura morală a conștiinței și când în somn acest „cenzor“ e adormit, ele se realizează, uneori de-adreptul, alte ori deghizate și de aci Freud a simțit nevoia de a da o chee științifică de „tălmăcire“ a viselor.

Și fiindcă sunt medic, voi aminti de teoria lui Vaschide, că visul exprimă de multe ori o stare a organelor noastre. Când ți-e sete visezi că bei apă, de multe ori din vase de argint, etc. Când ești constipat — ai altfel de vise. Vrabia mălaiu visează.

Dar subiectul e prea vast. Poate voi reveni odată asupra lui în „Realitatea“.

Doctorul Ygrec

In numărul viitor al revistei vom publica părerile asupra problemei viselor, formulate de cei mai însemnați gânditori și neurologi ai străinătății.

Fărâmituri...

FRUMUSEŢILE CONFERINŢEI NAVALE

DEUNAZI au debarcat în Anglia delegaţii americani la onferinţa navală. Delegaţia americană era aşteptată cu mult interes, e către englezi. Pe debarcaderul ela Plymouth s'a adunat o lume nensă. Toate ziarele şi-au trimes eporterii şi fotografii.

Şi acum putem citi, pe lungi co)ane, în ziarele engleze, impresia xcelentă pe care au făcut-o... seretarele diplomaţilor americani. 'rumuseţea, eleganţa şi toaletele lor u concentrat toată curiozitatea ziaiştilor, iar bieţii delegaţi au disărut complet, în umbră.

Reporterii s'au zăpăcit : declaraiile d-lui Stimson, ministrul de exerne al Statelor Unite şi şeful delegaţiei americane, au fost reduse la âteva linii, care termină, în mod liscordant, entuziasmul poetic al lescrierilor, privitoare la strălucitoarea graţie a secretarelor.

De când există presa engleză, nu 'a pomenit o substituire mai ciulată de roluri.

Marte, zeul răsboiului ,a fost pus u botul pe labe; Neptun, stăpânul nărilor, şi-a frânt tridentul, de inimă rea; Minerva, zeiţa înţelepciunei şi a păcei, şi-a acoperit obrajii u mâinile, şi frumoasa Venera a ous stăpânire absolută, pe cetatea nexpugnabilă a Marei Britanii...

Un ziarist indiscret, întrebând pe na din fermecătoarele dactilografe, lacă speră să-şi găsească un logodnic în Anglia, a primit următorul ăspuns :

— Nu, căci am aflat că prinţul de Galles nu e la Londra...

Englezul, în loc să se supere, şi-a exprimat regretul că prinţul a plecat tocmai acum, la vânătoare, în Africa.

Aţi înţeles cum stau lucrurile ! O fi un semn de linişte... sau de noi turburări ? Cine ştie ?

MISTERUL : GABY DESLYS

GABY DESLYS, steaua dansantă a Franţei e moartă, de zece ani. Imagina ei delicată şi talentul ei subtil, dispăruseră de multişor din memoria contemporanilor. Dar frumoasa Gaby a lăsat o avere imensă şi acest lucru nu poate fi uitat. Dimpotrivă: abia acum începe să turbure lumea, mai mult ca oricând....

Vestita dansatoare franceză a murit în Februarie 1920. Averea ei de 50 de milioane de franci a lăsat-o săracilor, din Marsilia şi mamei sale, doamnei Caire.

Gaby n'a născut la Marsilia la Noembrie 1881. Un frate al ei, Leon, se născu la 31 Octombrie 885. Leon n'a trăit mult şi Gaby îl moşteni cu... data naşterei, fiindcă era mai recentă şi o întineria.

O unguroaică, cu numele de Hedvig Navratil, născută deasemenea a 31 Octombrie 1885, semăna cu Gaby, parcă ar fi fost imaginea ei n oglindă. In plus : Hedwig era şi a dansatoare. Asemănarea dintre ele două femei era atât de frapantă, încât mama Hedwigei se înşelă, rugând-o pe Gaby, pe când se afla n Viena, să părăsească scena şi să se întoarcă acasă. Tatăl Hedwigei era şi el încredinţat că Gaby Deslys este fiica lui. De aceia, când află că Gaby a murit şi a lăsat o moştenire de 50 de milioane, se adresă justiţiei pentru a-l pune în posesiunea averei.

Acum câteva zile apăru, însă, în arenă, o doamnă care locueşte la Biarritz şi care declară că ea este Hedwig Navratil. Dovadă : documentele, lipsa accentului marsiliez din limba ei franceză şi cunoaşterea limbilor germană şi cehoslovacă.

In consecinţă : Navratil îşi găsi fiica veritabilă şi pierdu moştenirea... Procesul nu mai avea nici un rost.

Dar, cineva descoperi în *„Tout-Paris“*, care este un fel de Gotha al Parisului, că sub pseudonimul Gaby Deslys se ascunde numele adevărat de Hedwig Navratil. Neîndoios că Gaby Deslys îşi zicea, între 1915 şi 1920, Hedwig Navratil. Ea singură s'a înscris sub acest nume in *„Tout-Paris“*.

Ce nevoie a avut Gaby de numele Hedwigei ? Mister !...

Hedwiga declară acum că în 1911, pe când stătea la Paris, în acelaş hotel cu Gaby, i s'au furat hârtiile. Probabil că Gaby furase documentele.

— Ce nevoie avea Gaby — în 1911 — de documentele Hedwigei?

— Mister !...

Curat: uite popa, nu e popă...

Curtea marţială austriacă a condamnat în lipsă, pe timpul răsboiului, pe dansatoarea Hedwig Navratil, pentru spionaj. Spioana lucrase în Elveţia, în folosul aliaţilor. Cine însă, a făcut spionaj în Elveţia ? Hedwig, fiica ţăranului ungur Navratil, sau Gaby Deslys, care s'a servit de numele şi documentele furate în 1911 ? — Mister !....

Un ziar francez afirmă acum că şi Hedwig şi Gaby erau spioane, în serviciul aliaţilor, că au colaborat împreună; când una din ele opera într'o localitate, cealaltă îşi făcea ostentativ, apariţia în altă localitate, pentru a deruta atenţia serviciului de contra-spionaj. Un plan genial, capabil de a sminti, în adevăr, oficiile de informaţii, ale adversarului.

Hedwig Navratil, care se află acum la Paris, neagă aceste ştiri şi afirmă că a stat tot timpul, la San-Sebastian.

La toate acestea se mai adaugă încă un colac peste pupăză:

O femeie din Chalons-sur-Saone afirmă că în 1912 Gaby a fost în vizită, la o familie amică, din această localitate. Aici dansatoarea a născut o fetiţă. Cam în acelaş timp născu o fetiţă şi gazda. Copilul gazdei murind, a fost substituit cu copilul Gabyei, fără ştirea mamelor.

Gaby Deslys are deci o moştenitoare, care se află la Châlons-sur-Saone.

Şi acum o ploaie torenţială de enigme şi întrebări: Va recunoaşte d-na Caire, mama Gabyei Deslys, pe fiica fiicei sale? Va obţine fiica moştenirea ? Va recunoaşte Navratil pe fiica sa Hedwig ? Cine a fost condamnată pentru spionaj? Erau amândouă spioane ? Şi — dar cred că ajunge...

LOGICA INDIANULUI

POPOARELE primitive ne impresionează adesea cu înţelepciunea lor firească şi elementară.

In răspunsul unui „sălbatec”, ca şi în acel al unui copil, este de multe ori o construcţie atât de logică, încât te umileşte şi te dezarmează.

Savantul explorator Paul Coze, care a trăit mult timp printre pieile roşii din America, povesteşte o anecdotă savuroasă, în această privinţă.

O pictoriţă americană îi propuse unui bătrân indian, şeful unui trib, să-i facă un portret în ulei. Bătrânul încuviinţă să pozeze, dacă i se achită cinci dolari.

— Iţi dau tabloul dacă pozezi, — răspunse americanca. — Iţi fac un dar frumos, care face mai mult, decât suma pe care o ceri.

— Am înţeles, — replică indianul, — dar dacă pozez, trebue să capăt cinci dolari. Asta e taxa mea...

— Dar din moment ce-ţi ofer portretul?...

— In acest caz prefer să-mi cumpăr pentru câţiva cenţi o oglindă, în care mă pot vedea când vreau... Unde mai pui că în oglindă arăt aşa cum sunt, pe când...

Paul Coze nu ne povesteşte rezultatul acestei discuţii. In tot cazul logica şi simţul practic al indianului sunt un record — în spiritul american...

OUL ŞI GĂINA

E ADEVĂRAT că oul — cu mici excepţii — nu e mai cuminte decât găina...

Despre deşteptăciunea găinilor n'avem ce să vorbim: e lege.

Dar ouăle cu cap, merită să fie menţionate.

Iată:

Pe piaţa Saint-Cloud din Paris urmează să se facă un parc şi să se construiască un moment. In acest scop, primăria a deschis un concurs, la care au participat cei mai renumiţi arhitecţi din Franţa.

...Şi premiul întâiu l-au obţinut doi studenţi, dela Academia des Beaux-Arts, Jacques Billard şi Robert Pounnier. Nici unu, nici celalt n'au împlinit încă 22 de ani.

Găinile sunt consternate — iar toţi puii, cari n'au eşit încă din găoace, saltă de bucurie — nota bene — la Paris....

BUCATE NAŢIONALE

PREFERINŢA ce se dă berei la München, cârnaţilor la Franfurt, macaroanelor în Italia, se dă scrumbiilor în Olanda.

Scrumbiile se pescuiesc noaptea, se pun, apoi, pentru ve-o două ore, în lapte acru, şi dimineaţa se vând în toate colţurile de stradă.

Olandezii mănâncă pe stradă scrumbii, cum mănâncă ruşii seminţe de floarea soarelui. Până şi doamnele din societatea înaltă se strecoară pe furiş, într'o tarabă, şi consumă repede, câte o scrumbie.

După miezul nopţii, scrumbiile se servesc în toate localurile de dans. Scrumbia ţine locul dulceţii, sau prăjiturilor dela noi.

Vorba ceia: cea mai bună prăjitură, e o scrumbie...

DIMA

REALITATEA
ilustrată

A. S. R. Principesa Ileana a României și contele Alexandru de Pless (în mijloc) **la Predeal.**

Atelierele „Adevĕrul" S. A.

ANUL IV. No. 159. — 13 FEBRUARIE 1930. 32 PAGINI APARE JOI

REALITATEA ilustrată

...na Millas, Dorina Constantinescu şi Elena Coman, alese Miss Bucureşti şi Miss Ilfov

Preţul 10 Lei

Un tezaur istoric la licitaţie

OMOARA WELFILOR", renumitul tezaur, înconjurat de atâtea legende şi conţinând nenumărate opere de artă fină, a fost ajuns de soarta atâtor alte colecţiuni celebre: a fost scos în vânzare într'o sală de licitaţii.

Proprietarul său, ducele Ernest August de Braunschweig şi Luxemburg, trecând printr'o gravă criză financiară, a fost silit de împrejurări, să se despartă de comoară şi pentru ca preţioasa colecţiune, să rămână intactă în posesiunea uni singur colecţionar, a oferit spre vânzare tezaurul său, oraşului Hannovra. Incercarea a eşuat, din cauza greutăţilor, pe care le-a întâmpinat municipiul, din partea diferiţilor oameni politici şi partide, care au afirmat, că oraşul are alte nevoi mai reale, decât a imobiliza un capital însemnat, într'o chestiune care nu poate produce nimic.

Astfel că la licitaţia care s'a ţinut la Berlin, extraordinar de interesantul tezaur, compus din 82 piese,— care au fost adunate în decursul veacurilor, de familia Welf, — a fost adjudecat unui consorţiu germano-englez, care a licitat pentru suma de 12 milioane de mărci germane (480 milioane lei).

Dreapta: **Celebrul altar portativ, lucrat de Eilbertus**

Jos: **Icoana Sf. Bernard**

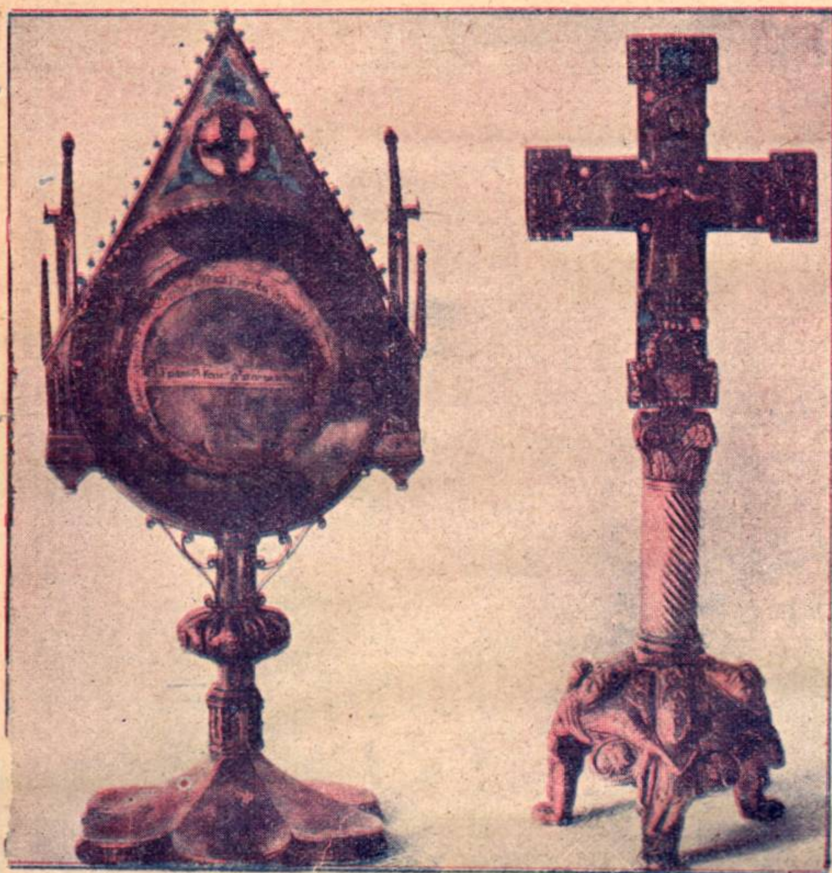

Origina celor mai vechi piese, se pierde în negura veacurilor. Bazele vizibile ale acestui tezaur, au fost puse de prinţesele Brunone, străbunele familiei Welf. Dela Gertrude I, sunt cunoscute cele două „cruci ale Gertrudei"; dela Gertude a II-a, un suberb altar portativ. Principesele îşi arătau dragostea şi veneraţia către Sf. Blasius, prin obiecte de artă, lucrate în aur curat. Niciuna din piesele mai recente, nu egalează prin puritatea şi valoarea metalului, aceste prime trei piese.

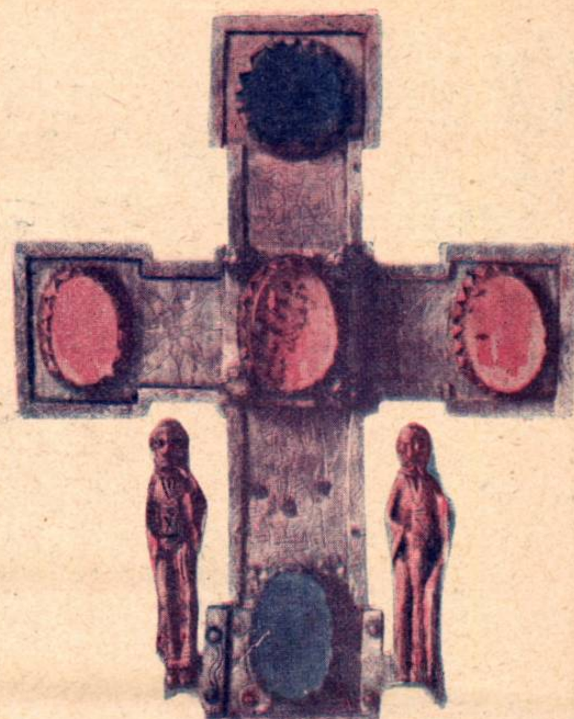
Cea mai importantă parte a tezaurului, se leagă de amintirea unui principe de Welf, proclamat în intreaga Germanie „Heinrich Leul" Numeroasele relicve, pe care le-a adus din pelerinagiu la Sfântul Munte, îl indică drept fondator al acestei comori.

Una din cele mai importante piese ale tezaurului, este un scrin lucrat din aur, email şi pietre preţioase, în forma unei biserici bizantine; fără îndoială însă, că această lucrare a fost confecţionată de un giuvaergiu german, în secolul al XII-lea.

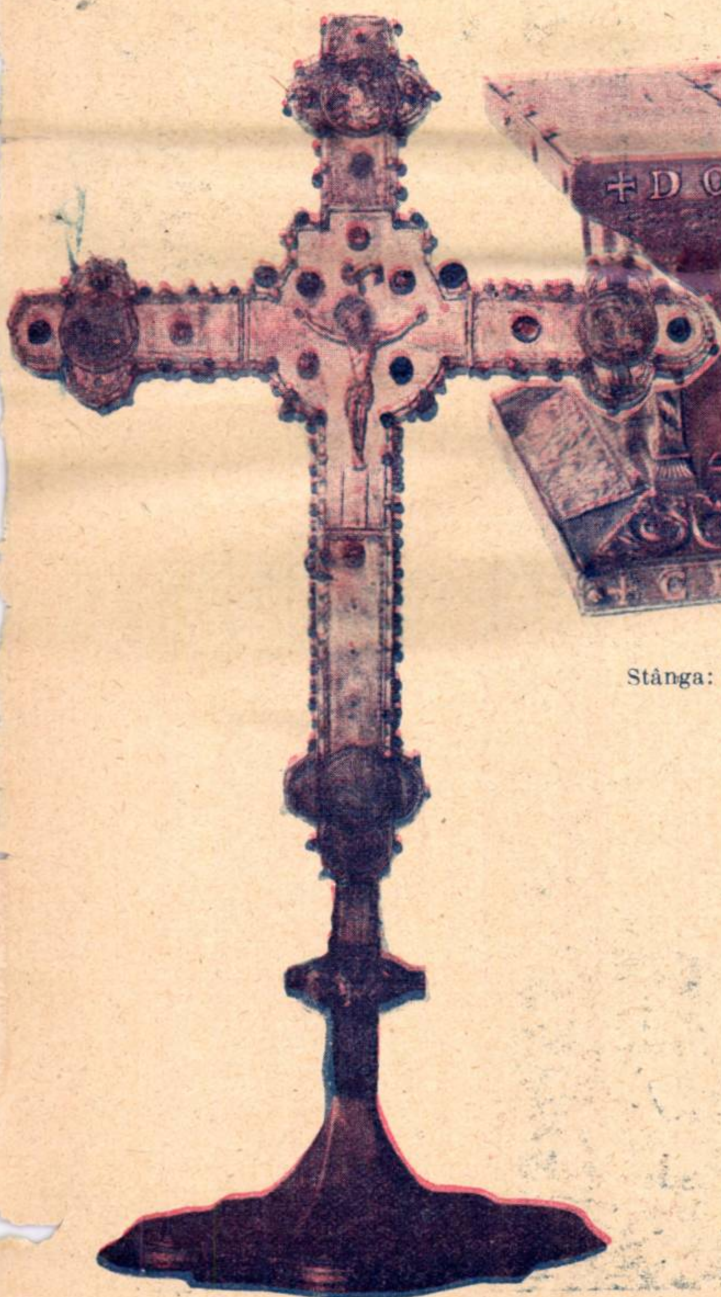
Această capo-d'operă, a fost imitată în secolul al 16-lea. Mai târziu, în anul 1861, s'a licitat la Paris, un scrin asemănător, care provenia fără îndoială din Braunschweig. fiind lucrat probabil de acelaş maestru. Această „biserică bizantină", făcea parte din vestita colecţie a

Sfeşnicul Sfântului Bernard şi crucea Welfilor

Dreapta: **Cruce de masă, din aramă aurită, (secolul XI—XII)**

Stânga: **Cruce de masă, din secolul al XV-lea**

Sus: **Marea casetă a tezaurului (faţa), lucrată din aur, nestimate şi email**

prinţului Soltyckoff şi a fost adjudecată muzeului „South Kensington" din Londra, pentru suma de 51.000 fr.

După preţul pe care l-a obţinut lucrarea, acum 70 ani, se poate deduce care este valoarea piesei din tezaurul Welfilor, licitată la Berlin.

Nu mai puţin preţioasă, este „Crucea Welfilor", lucrată în aur, în stil germano-romanic, cruce care provine tot din colecţia lui Heinrich Leul. Crucea este montată pe un picior rotund de argint, iar „razele" dela încrucişarea braţelor, sunt bogat împodobite cu perle şi pietre preţioase. Crucea conţine şi fărâme din oasele sfinţilor Petre, Marcu şi alţii.

O altă lucrare preţioasă este un altar portativ, care poartă ca o curiozitate specială, semătura unui maestru giuvaergiu din Colonia: *Eilbertus Coloniensis me fecit"*. Cum însă exista pe vremuri obiceiul de a intitula diferite obiecte de valoare, cu menţiunea: „cea mai preţioasă piesă a bisericii", s'a cerut în acest caz, părerea maestrului Fluwerk, un vestit giuvaergiu al trecutului, — asupra valorii lucrării, şi răspunsul său, este păstrat într'un „Agnus Dei", datând din 1431.

Toate aceste obiecte de artă, care păstrează în ele diferite moaşte şi rămăşiţe ale sfinţilor, ne dau o idee mai precisă, de marea dragoste a popoarelor trecutului, pentru religie. *(„Arfo")*

O romancă pe firmamentul ecranului

ÎN STUDIO-URILE sonore dela Epinay, se lucrează la realizarea unui film sonor și vorbitor francez, *„Sub acoperișele parisiene”*. Filmul este realizat de cunoscutul regisor *René Clair*, autor a numeroase filme de mare succes, opere reprezentate și în România.

Relul principal femenin, din filmul de mai sus, este interpretat de compatrioata noastră *Pola Illery*, o frumusețe care a fost remarcată în studio-urile franceze.

In vasta hală, unde se turnează, e o liniște mormântală. Conducerea regiei, se face numai prin semnalizări electrice speciale. Și pentrucă peste tot, sunt afișate table uriașe, ca un ordin, pe cât de laconic, pe atât de imperativ: „SILENCE”, mă apropii cu pași ușori, de prima interpretă care făcuse o pauză, și-i fac semn, mutește, c'o rog să-mi acorde o convorbire. La început, mă privește mirată, dar peste câteva secunde, — amuzată probabil de chipul meu, caraghios de rugător, — îmi răspunde în acelaș mod, să aștept până la pauza generală, când îmi va sta la dispoziție. Desigur că intervenția mea, mi-a atras o privire ucigașă a regisorului și în subsidiar, — natural ! — ale ajutorilor săi.

Aparatele lucrează fără sgomot, luminile orbitoare și jenante pentru un necunoscător, se încrucișează, semnalele luminoase se succed la comenzile regisorului, se aud doar dialogurile interpreților și... cum toate lucrurile au un sfârșit, vine și pauza mare. Personal, îmi face impresia unei clase, în care s'a terminat o oră, timpul când micii școlari, pentru a compensa tăcerea care le-a fost impusă o oră 'ntreagă, dau curs liber exuberanței lor tinerești. Și curios, o voce omenească, oricât de neplăcută ar fi, după tăcerea care domnește într'un studio sonor, capătă o dulceață fonetică, — iluzorie, natural, — nebănuită. De-aceea, când Pola Illery, îmi aruncă în treacăt, un „a disposition, monsieur”, am crezut că aud un glas de heruvim. Am urmat-o afară, într'un hol încălzit al studio-ului și pentrucă tăcerea mă influențase, i-am spus cu mare greutate, în românește:

— „Bună ziua, domnișoară!”

— *„Tiens... tiens... sunteți român?”*

— „Da, domnișoară și...”

— *„Știu. domnule, sunt foarte mulți români la Paris și fiecare se crede obligat să-mi prezinte omagiile”.*

— „La mine e cu totul altceva”.

— *„Vezi, domnule, sunt aproape desamăgită. Mă așteptam la...”*

— „Dați-mi voe să termin, dudue. Eu viu în numele miilor de cititori al „REALITĂȚII ILUSTRATE”, să vă solicit un interview”.

— *„Revista mea favorită? Cu plăcere... cu plăcere...”*

— „Vedeți însă, că nu știu cum să 'ncep”.

— *„Dacă-i vorba de* „REALITATEA ILUSTRATĂ”, *voi începe eu. Vezi, domnule, sunt o fată tânără și am fost lansată de un concurs de frumusețe. Eu, care am luat parte, prin urmare, la o asemenea manifestațiune, îmi pot da perfect seama, de greutățile pe care le întâmpină la organizare. De-aceea, nu găsesc cuvinte, pentru a-mi arăta mulțumirea, pentru frumoasele concursuri de frumusețe, pe care le organizează anual. Este o mare operă de valorificare a frumuseții femenine, iar „Miss România”, este cel mai ideal element de propagandă național. Dovada s'a făcut atrecut. Intre cariera mea actoricească și severele condițiuni ale concursului pentru Galveston, este o incompatibilitate; altfel, m'aș fi prezentat și eu anul trecut. Și drept să-ți spun, aș renunța cu plăcere la cariera mea, cu toate favorurile pe care le am, pentru titlul de „Miss România”.*

Nu mă cred prea frumoasă, dar ca oricare femee, care se examinează cel puțin de 20 ori pe zi, în diferite oglinzi, — dar mai cu seamă in cea din poșetă, pentru a-și aranja buzele, obrazul sau părul, am ajuns la convingerea, că nu sunt tocmai atât de urâtă.

Și ca să nu plecăm dela acest subiect, țiu să-ți atrag atenția, că am fost solicitată, să particip la un concurs de frumusețe, tot pentru peste Ocean. Am refuzat însă, tocmai din cauza condițiilor, în care presimțiam că se va desfășura. Și presimțirea nu m'a înșelat.

Am văzut-o pe Magda, în filmul care a fost luat în America. Am auzit-o vorbind românește și f să vreau, ochii mi s'au împăiăn-

(Continuare in pag. VI-a)

Pola Illery româncă din București (Paula Iliescu) **a ajuns stea de cinema**

POLA ILLERY în „Căpitanul Fracasse”

Maurice Chevalier despre eleganţa masculină

Cunoscutul artist francez Maurice Chevalier al cărui succes în filmul vorbitor i-a procurat un strălucit angajament la Hollywood, a consimţit — ca reprezentant al spiritului francez şi prin urmare, şi european — să se improvizeze în critic al eleganţei. Fără indoială că cititorii noştri vor citi cu mult interes rândurile ce vor urma şi care denotă un fin spirit de observaţie din partea autorului lor.

Critic al modei şi eleganţei masculine! Iată singura profesie pe care n'am încercat-o până acum, în viaţa mea. Dar multe se mai întâmplă omului în lume şi omul n'are încotro şi trebue să se supună. La urma urmei de ce nu m'aş supune şi eu?! Şi-apoi întotdeauna mi-a fost agreabil să fiu de folos iubitului public.

E drept că pentru a-ţi analiza contimporanii şi a compara şicul american cu cel european — o problemă foarte pretenţioasă — e nevoe să posezi un ochiu foarte obiectiv, ceeace nu prea e la îndemâna tuturor... Iată dar de ce mă tem să nu dau cumva greş!... Voiu cerca totuş să fiu cât mai just cu putinţă:

Americanul este întotdeauna şic. Eleganţa lui are însă ceva sportiv în ea, o eleganţă pornită din liniile corpului, din gesturi, din mers, din structura lui firească mai bine zis. Nu se îmbracă niciodată atât de bine ca englezul şi nici nu posedă acea desinvoltură fermecătoare a europeanului. In schimb este — să nu-mi fie luate în nume de rău spusele mele — mult mai frumos. Are un corp viguros, cu linii armonioase şi pe care haina se aranjează dela sine, de minune.

Majoritatea americanilor se inspiră din moda europeană şi nu mic e succesul celor cu mai multă dare de mână, cari se duc să se îmbrace în fiecare an la Londra sau Paris şi se 'ntorc apoi la căminurile lor.

Lucrătorul american se poartă mult mai îngrijit decât cel din Europa. Funcţionăraşii yankei şi cei europeni au aceeaş alură.

Privit în linii generale americanul are multă aplicaţie spre genul îmbrăcămintei sportive. Şapca de voiaj e pentru el un obiect de care nu se desparte decât rareori şi pe care o poartă cu un şic specific, foarte greu de imitat.

O mare calitate a americanilor din înalta clasă socială este aceea de a şti să-şi aleagă, cu un deosebit rafinament, culorile care să se acorde strâns între ele. In ceace priveşte costumele de voiaj şi de sport, creaţiile americane ating cu desăvârşire perfecţia, atât din punct de vedere al confortului, cât şi al calităţii.

Nuanţele de stofe alese de yankei sunt mai întotdeauna acele neutre. De la ei au venit în Europa tonurile cafenii, beige, gris, care duc mult la tăvălială.

Seara, americanul este mai puţin cochet şi pozează mai puţin decât europenii. Cât despre lingerie, yankeul ţine cu stricteţă la culorile *unis* în timp ce noi, cei din Lumea Veche, căutăm cu orice preţ, fanteziurile, dungi subţiri sau cine ştie ce alte soiuri de pătrăţele sau bobiţe.

Moda americană are mai mult bărbătesc în ea, pe când cea a noastră tinde să imite pe zi ce trece, capricioasa modă femenină, prin multiplele cochetării, cărora ne place să ne dedăm. Dacă cercetăm a cui e vina descoperim foarte repede cauzele răului: e femeea ! Da, ea este ! Europeana se ocupă prea mult de cel pe care îl iubeşte, fie fiu, frate, bărbat sau prieten şi-l înconjoară cu prea multe atenţii şi drăgălăşii, îl copleşeşte cu poveţe, se interesează prea mult de costumele lui şi caută să-l facă prea elegant. Consecinţa: sclavul acestei delicioase tiranii devine astfel, prin forţa împrejurărilor, oglindirea prezenţei femeii în viaţa lui.

Femeea americană, dimpotrivă, se ocupă prea puţin de bărbaţi — mai ales de cel al ei — şi e una dintr'acelea care se pot numi cu adevărat independente. Americanul nu suferă deci, nici o influenţă şi personalitatea lui rămâne neştirbită căci face ce-i place, fericitul !

Dacă se întâmplă cumva ca cravata lui să fie dată într'o parte, nu se va găsi nici o mânuţă fragedă, atentă, care să i-o îndrepte.

Noi, europenii, ne lăsăm în schimb conduşi de gustul capricios al unei Mimi, Fifi, etc. şi găsim că facem bine.

La urma urmei de ce n'ar fi aşa ?

Pentru cine ne facem cocheţi, dacă nu pentru ca să placem femeilor ?

Şi există oare, mă rog, în ziua de astăzi, ceva mai divin, pentru un bărbat, decât să placă unei femei ?

După părerea mea, nu !

MAURICE CHEVALIER

O române pe firmamentul ecranului

(Urmare din pag. IV-a)

jenit de lacrimi. (Te rog însă, să nu scrii nimic despre aceasta. Ştii, artistele n'au voe să plângă).

... Intre timp se adunaseră în jurul nostru mai toţi artiştii: *Albert Prejean, Gaston Modot, Bill Bocket, René Clair* precum şi tot ansamblu de figuranţi.

Pola Illery, vorbia însufleţită, într'o limbă necunoscută lor; pe figura ei, care radia o fericire copilărească, se putea vedea, că îşi pune tot sufletul în discuţie.

Nici unul nu îndrăsnia s'o întrerupă...

Albert Prejean, partenerul ei, printr'un spirit fin, îi atrase atenţia, că scena aşteaptă.

— *„Pola, îmi acorzi un dans?*

Intr'adevăr, decorurile reprezentau, o sală de dans, cum sunt multe prin periferiile Metropolei, cunoscute sub denumirea de *„Bal Musette"*.

Intr'un balcon, un jazz specific, al acestor săli, — unde în schimbul a 25 centime, se poate dansa un tango sau fox-trott, — jazz compus dintr'un acordeon, chitară şi o tobă.

Pola se ridică şi se avântă în mulţime, îmbrăţişată de partenerul ei.

Semnalul... muzica începu un tango melancolic şi Pola dansează, aruncând priviri de foc împrejur, râde, arătându-şi dinţii, un şir de perle, de un alb imaculat... Un scurt acces de melancolie îi alungă surâsul... pentru ca apoi, dealungul obrajilor, două lacrimi să alunece, alungate de altele, ce pornesc atât de natural, din ochii săi fermecători.

René Clair, e în culmea fericirii...

O scenă dintre cele mai grele, a fost realizată şi micuţei *Pola*, i se fac ovaţii...

Dar ea îşi reaminteşte, că mai are de spus ceva, pentru „REALITATEA ILUSTRATĂ".

— *„Trebue să-ţi declar, că sunt fericită de rolul ce mi s'a incredinţat, fericire ce mă mângâie.*

In filmul acesta, rolul principal a fost creat special pentru mine, căci în el, cânt româneşte...

. . . .

Vreţi să ştiţi cine e *Pola Illery*? E o tânără română şi adevăratu-i nume, e *Paula Iliescu*.

Venită la Paris acum 2 ani, urmă regulat cursurile libere la Sorbona. Plecă apoi ca într'o bună zi, în Algeria, pentru a debuta într'un film. Mirajul bandei de celuloid.

Regisorul Cavalcanti, o angajează, pentru a interpreta un rol episodic, în filmul său *„Capitaine Fracass"* (reprezentat şi la noi). Aci, rolul episodic, se transformă într'un rol extrem de important.

Intr'o scenă, unde trebuia să treacă agăţată 'n mâini peste o funie, suspendată peste o prăpastie, ea refuză a fi dublată şi prin curajul său a avut un succes remarcabil.

Chiar în ziua prezentării filmului, în sala unde avea loc reprezentaţia, René Clair îi făcu propunerea, de a iscăli contractul, pentru actualul său film.

Iată dar cine e *Pola Illery, Paula Iliescu*: o fată brună, tipul clasic al româncei, având o siluetă impecabilă, doui ochi ce revarsă frumuseţea unei nopţi de vară... vedetă consacrată, pe ecranul francez.

Paris, Ianuarie 1930. H. DORU

Din lumea filmului

Clişeul nostru reprezintă pe Raquel Torres, cunoscuta vedetă mexicană, într'un nou film: „White Shadows in the South Seas". Raquel Torres, s'a impus prin personalitatea sa, ca cea mai indicată, pentru interpretarea acestui film. Filmul a fost regisat de W. S. Van Dyke şi este o producţie Metro-Goldwyn.

Clişeul de jos, o reprezintă pe Sally Phipps, care a apărut în „Speakeasy" şi alte filme Fox. Ea este fiica unui senator, şi a urmat şcoala în Salt Lake City. Acum 2 ani, a fost angajată de o casă de producţie, afirmându-se ca una dintre tinerele speranţe ale filmului american.

POŞTA CINEFILILOR

Giusep de Montonio. Emigrările în America, prezintă dificultăţi foarte mari din pricina nouilor legi ale Statelor Unite.

Heidelberg. Circul Sidoli.

Carol Bella. Se cer condiţiuni multe şi greu de îndeplinit.

Nişte cititori curioşi. Ca frumuseţe propriu zisă, preferăm pe Ivan Petrovich lui Mosjoukine şi pe Contesa Esterhazy Nathaliei Kovanko.

Puiu Ginga Iaşi. Găsiţi informaţiuni complecte, în Almanahul „Realitatea Ilustrată" pe 1930.

Iza-Poiana Idem.

D-ra Ţamy. Idem.

Adellée şi „Ada" L. Adresa lui Nick Stuart: c/o The Standard Casting Directory Inc. 614 Taft Building Hollywood California, U. S. A.

Lulu Botoşani. Sigur că da.

Mary Huşi. Găsiţi informaţiuni complete în Almanahul „Realitatea Ilustrată" pe 1930.

Tighina-Lyby. Idem.

King Urlaţi. Al. Mihalesco c/o VIII-e. Ciné 3 Rue Rocroy Paris VIII-e. Bob Curwood c/o The Standard Casting Directory bee 614 Taft Building Hollywood Cal. U. S. A.

M. Erevan. Găsiţi informaţiuni complete în Almanahul „Realitatea Ilustrată" pe 1930.

Luciano Deva. Luciano Albertini: Berlin W. 30 Heilbronner Strasse 9. Îi puteţi scrie în germană.

B. V. 21. Vă sfătuesc să renunţaţi la planul dv.

Marry Kent. Iată adresa comună: c/o The Standard Casting Directory Inc. 614 Taft Building Hollywood Cal. U. S. A. Scrisorile se vor publica.

Carol Haimovici Dorohoi. Premiul v'a fost expediat prin poştă.

Anitta şi Fanny Areg. Pentru moment nu filmează.

Florentin Fogaro. Găsiţi informaţiuni complete în Almanahul „Realitatea Ilustrată" pe 1930, apărut de curând.

Champagne. Idem. YGOL.

Un film sonor, regisat de un român

Cunoscutul regisor cinematografic român, d. Jean Mihail, va pleca în cursul lunei Februarie, la Paris, unde va regisa un film sonor, cu versiune franceză şi română.

Scenariul filmului, a fost scris de cunoscutul autor vienez Toneger.

Interpreţii rolurilor principale, nu au fost încă definitiv fixaţi.

Cel mai frumos dar

PHILIPS
MAUR & Co
PHILIPS RADIO
INVINGATORUL
La expoziţia de radio, care a avut loc la Londra, în sala Olympia, în primele zile ale lunei Octombrie 1929, cunoscuta revistă „The Wireless World“ a organizat un concurs pentru vizitatori, cari cu unanimitate de voturi au decretat că:
APARATUL DE RECEPŢIE „PHILIPS“
TIP 2511 ESTE CEL MAI BUN APARAT CU 4 LAMPI
Acest mare succes dovedeşte încă odată, că în ceeace priveşte calitatea şi execuţia:
APARATELE DE RECEPŢIE „PHILIPS“
reprezintă
PERFECŢIUNEA

Concursul de frumuseţe la Bucureşti

In faţa cinematografului „Lipscani".
Ora nouă şi jumătate dimineaţă.
— „Circulaţi vă rog".
— „Dar ce este ?"
— „Nimic, circulaţi".
— „Familia regală...." aud un crâmpei de discuţie.
— „Nu-i familia regală dragă".
— „Dar ce-i ?"
— „Concursul de frumuseţe al revistei „Realitatea Ilustrată".

Mulţimea adunată, în faţa cinematografului

Ilustraţiunea noastră înfăţişează: Juriul concurentele reuşite, mulţimea in sală şi juriul împreună cu frumoasele alese.

freamătă. Doamne, domnişoare, domni, copii, se înghesue, care mai de care spre intrare, dar se reîntorc decepţionaţi. Concursul nu este public.

Maşinile stopează claxonând. Domnişoare, cu obraji fragezi de floare, coboară grăbite din automobil: concurentele.

Nu rareori îi scapă mulţimei câte un „Aaaaaa" admirativ, smuls din suflet. Pe obrajii fetelor, înfloresc în răcoarea dimineţii, roze primăvăratece.

In foyer, lux de bun gust şi graţie, căci astăzi e ziua luptei mari. Cucerirea titlului de „Miss Bucureşti" sau „Miss Ilfov".

Aci se aranjează o buclă, ca un semn de întrebare pe o frunte bombată. Colo, o concurentă emoţionată, calcă regula concursului (câte drăgălăşenie în această lipsă de disciplină) aşternând negreala Kohlului, ca o umbră pe sprincene.

Dacă oglinzile s'ar uza din oglindire, atunci garantat că Duminică dimineaţă n'ar fi rămas decât o foiţă, atâta căutare au avut.

Ora zece. Palpitaţia şi nervozitatea, din ce în ce mai mare. Pe scenă a apărut juriul.

— „Vezi ma chère, ăla e Storck" şi-l arată pe d. Rebreanu.

— „Aş! e scriitorul Steriade" completează o dudue, care se crede mai în curent şi care cu un gest delicios, a atribuit maestrului Steriade, ocupaţiunea de literat.

Lupta începe. Maîtres d'épèe: juriul, Luptători: concurentele.

Frumoasele dintre frumoase

Leila Mirica
Aurelia Stratulat
Fifi Papaianopol

Reproducem, în această pagină, fotografiile domnișoarelor, care au primit mențiuni la concursul din București

Elena Petrescu
Maria Georgescu
Ecaterina Popescu
Marie Dumitrescu

SINAIA

TRENUL înaintează încet. Cele două locomotive suflă din greu. Au de învins rezistența munților, ce se profilează albastru la orizont.

Pe culmea celui mai înalt dintre munți, se distinge, din ce în ce mai clar o cruce. Călătorii sunt fericiți. Se apropie de Sinaia.

Au ajuns.

Cobori din tren. Ești uluit. Care a fost sculptorul, artistul, care a adunat la un loc, atâta frumusețe, atâta poezie?

Prahova curge sgomotos la vale, sfărâmând pietre și învingând obstacole. De jur împrejur munți. Verdele lor, se profilează minunat pe albastrul cerului.

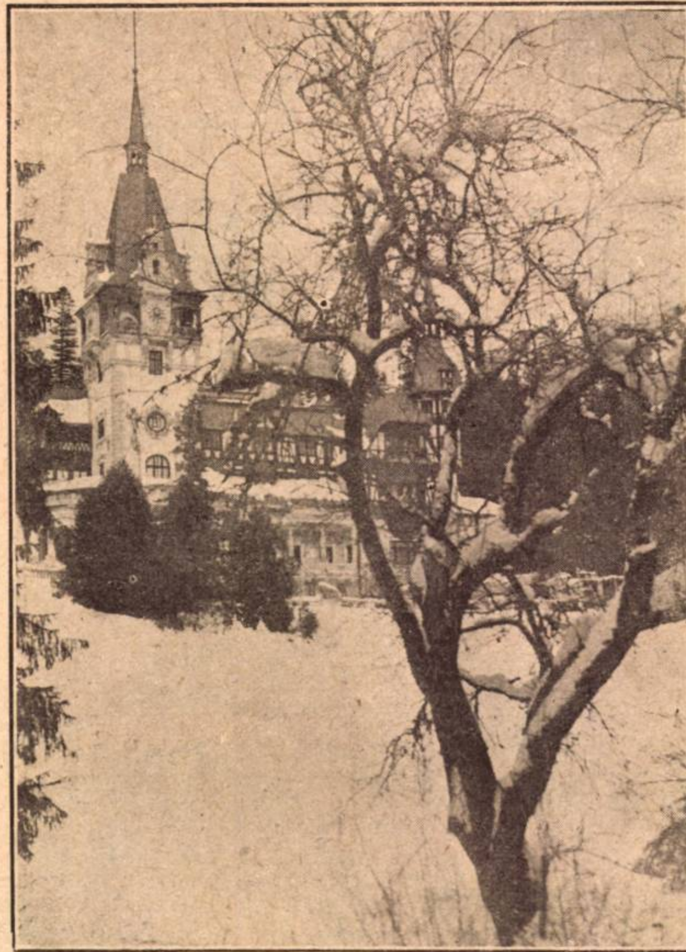
Parfumul brazilor, sgomotul profund al Prahovei, liniștea dimprejur impresionează. Călătorul nu spune nimic. Respiră adânc. Deschide ochii mari, pentru a nu pierde nici o priveliște. Ar vrea să cuprindă totul. Munții, brazii, cerul, Prahova...

Fiecare oră petrecută în mijlocul Sinaiei, îți desvălue frumuseți noui.

Dumnezeu, a fost artistul, care a împodobit acel loc într'un chip atât de minunat. Dumnezeu a fost poetul creator al Prahovei și tot el a fost clăditorul munților acoperiți de brazi.

Și oamenii s'au minunat de atâta frumusețe.

Regele Carol, și-a ales acel loc, ca reședință regală. In liniștea și poezia brazilor Sinaiei, și-a căutat El recrearea. A clădit atunci, acel minunat castel al Peleșului. Palatul se înnalță falnic printre brazi. La poalele lui curge Peleșul. Albastrul acestui pârâiaș, susurul său liniștit, parfumul brazilor și măreția tabloului dimprejur au inspirat minunatele poezii ale reginei Carmen Sylva.

Priveliște de iarnă la Sinaia

Sinaia strălucia din ce în ce mai mult. Hoteluri luxoase, restaurante elegante, se înființară rând pe rând. In parcul cu alei îmbătătoare, s'au clădit marile hoteluri Palace și Caraiman, cari împreună cu Cazinoul, contribuesc la înfrumusețarea cadrului natural.

Palaceul luxos ca un american bogat, Caraimanul fin ca o bijuterie, și Cazinoul, o feerie de lumină, zvârlită deasupra eleganței celei mai distinse și a luxului celui mai orbitor. Impresionează sala mare de jos, unde în sunetele unui jazz-band celebru, perechi elegante, dansează distins. Prin geamurile mari deschise, pătrunde aerul îmbătător și parfumat al brazilor, întovărășit de razele calde ale soarelui de munte.

După ceasuri de petrecere, aleele din pădure îți oferă o reculegere binevenită. Iată mănăstirea. O pajiște mare, frumoasă. Este scăldată de razele soarelui, care se distrează alintând buclele bălae ale copiilor.

Dar iarna!...

Aleele albe, sunt pagini dintr'o poveste minunată. Feeria brazilor înzăpeziți prinși în bătaia soarelui îți fură imaginația. Ești ametit de atâta frumusețe. Boburi se iau la întrecere, parcurgând în viteză vertiginoasă, pante periculoase. Skyeuri, sănіuțe, sburdă pe tot locul.

Și după o zi de sport, cazinoul îți oferă o seară de petrecere spumoasă.

Peste câteva zile, decorul Sinaiei va fi mai frumos, mai îmbătător. Zeci de fete tinere, vor contribui prin frageda lor frumusețe, la măreția tabloului. In cadrul celui mai minunat decor natural din România, în sânul perlei Carpaților, se va desfășura o luptă mare. Din zeci de frumoase, va fi aleasă una. Iar ea, cea mai frumoasă dintre frumoasele acestui pământ, va porni departe, peste nouă mări și nouă țări, făcând să triumfe peste tot, clasica frumusețe a Româncei.

Miss România 1930, aleasă în poetica Sinaie, va face să triumfe peste ocean, tricolorul Românesc.

ION GOLEA

Concursul de frumusețe la București

(Continuare din pag. 8-a)

— „Domnișoarele cu numărul de ordine dela... până la...'.

Armele sunt pregătite. In gardă!

Candidatele încep să defileze în fața juriului. Care mai de care, cu un zâmbet mai grațios în jurul buzelor, cu o ținută mai frumoasă, cu mers legănat parcă dansând. Și privirile lor, sfredelesc privirile juriului, căutând par'că să-i smulgă aprecierea.

Dar juriul e sfinx și numai rareori, foarte rareori, părăsește mutismul:

— „Sunteți bună dudue mă mai defilați odată". Toți din sală își opresc respirația.

— „Mulțumim". Domnișoara părăsește scena.

— „E numărul 46".

— „Frumoasă fată" se aude din sală. Lupta își urmează calea. Devine din ce în ce mai înverșunată.

S'au ales patruzeci de concurente.

Treizeci.

Douăzeci.

Unsprezece.

Publicul gâfâie.

Cele „11" se întrec în grație.

Juriul e impasibil. Ultima deliberare.

— „Uraaaa! Trăiască Miss București".

Ovațiuni. Aprecieri. Critici. Ma' ales critici, din partea mamelor, ale căror odrasle n'au fost alese.

— „Dar e cu toate acestea o fată drăguță" se aude din partea tuturor. Și dacă o mamă a cărei fiică a fost respinsă spune aceasta, poți să să fi sigur c ăe vorba de o frumusețe în deplină accepțiune a cuvântului.

Ora două și jumătate.

Publicul s'a grupat în jurul eșirei.

— „Trăiască Miss București, Miss Ilfov".

Ovațiuni dar și...

— „..... și fata mea ar fi putut reuși DACĂ ar fi concurat".

— „..... vai dragă DACĂ știam, concuram și eu".

— Da! Da! minunatul „dacă". DACĂ stai mereu în casă, pe sofa n'o să fii nici odată călcat de automobil. DACĂ nu mergi pe apă, nu te poți îneca. DACĂ nu-ți faci iluzii n'ai deziluzii. Și cui n'are inimă, n'are ce i se frânge. Dar acestea sunt gânduri lașe, ca acelea ale burghezului burtos, care la poalele muntelui (dacă ajunge până acolo) exclamă:

— „Să urc colo sus? La ce bun? Ce văd de acolo? La ce m'aşi osteni?" Dar apoi se laudă c'ar fi putut să urce.

Din fericire secolul nostru, secolul îndrăsnelii, cunoaște oameni cari strigă râzând:

— „Inainte, sus, tot mai sus".

La ce folos să eviți tremurând un pericol, când te expui altui pericol mai mare: Nenorocirea de a-ți trăi viața în monotonia mediocră și stupidă a lipsei de variație, fără a fi simțit plăcerile ascensiunei — și aceasta numai de teama unei eventuale căderi.

Celor tineri li se potrivește curajul.

Când Dumnezeu te-a dăruit cu frumusețe ești dator să-i mulțumești, apreciind-o. E altul mai frumos ca tine? Nu-i nimic. Dacă n'ai atins culmea, te-ai ridicat măcar deasupra celor mulți și cu răbdare o poți uneori atinge, chiar dacă ești mai puțin dăruit.

In stradă mulțimea aclamă frenetic.

Doamnelor, domnișoarelor, domnilor, lupta s'a terminat.

Programul concursului dela Sinaia

In ziua de Sâmbătă 15 Februarie se vor întruni la Sinaia toate frumoasele care au fost alese și au primit titlul de „Miss", în concursurile județene. Acestea sunt invitatele noastre. La concursul din Sinaia au însă dreptul să se prezinte și concurentele, care au fost clasificate a doua sau a treia, de către juriile din capitalele de județ.

In ziua de 15 Februarie, cu o zi înaintea începerei concursului se va ține, în sala Casino-ului, un concurs suplimentar, pentru toate acele candidate, care din diferite motive, n'au putut să se prezinte la concursurile județene. Alesele, în acest concurs suplimentar, vor avea aceleași drepturi ca toate celelalte candidate.

Bineînțeles, că aceste din urmă concurente, vin pe socoteala lor, la Sinaia.

In zilele de 15 și 16, în gara Sinaia va funcționa un birou de încuartiruire organizat de „Realitatea Ilustrată".

Concurentele și însoțitoarele lor, imediat ce vor sosi vor fi găzduite.

In ziua de 15 se va da, în saloanele cazinoului o serată de cunoștință. Se vor produce, cu acest prilej, artiști renumiți din țară și străinătate.

Duminică la restaurantul cazinoului din Sinaia va fi banchetul oferit în cinstea concurentelor.

După amiază, în teatrul cazinoului va începe concursul propriu zis.

Candidatele la premiile regionale și la titlul de „Miss România" vor defila pe scenă, în fața juriului și a publicului.

Rezultatul va fi dat seara, la balul oferit în cinstea „Miss României 1930" și a celorlalte alese. Tot atunci se vor înmâna și premiile.

In tot timpul cât vor sta la Sinaia, concurentele vor participa la diferite serbări sportive.

Tot concursul va fi cinematografiat de casa Gaumont.

Concursul de frumuseţe în ţară

La Turnu-Severin s'a făcut alegerea celei mai frumoase fete din jud. Mehedinţi. Ca şi în restul ţării concursul a fost o adevărată sărbătoare. Domnişoara Elena Mischiu a fost aleasă „Miss Mehedinţi".

Fotografiile noastre înfăţişează pe primele trei alese: d-rele Elena Mischiu (în mijloc); Victoria Bălescu (la stânga) şi Viorica Boboiceanu premiatele II şi III.

Sus juriul din Mehedinţi, în frunte cu d. Virgil Netta, primarul oraşului T.-Severin.

Miss Mehedinţi

Concursul la Roman

Juriul alcătuit la Roman, pentru alegerea celei mai frumoase din judeţ, în frunte cu d. dr. I. Popescu, prefectul judeţului.

La dreapta, d-ra Ecaterina Misilicof-Frăsinel aleasă „Miss Roman". In medalion d-ra Alexandrina Savin, premiata II-a.

Concursul de frumusețe
la Tighina

Juriul concursului de frumusețe pentru județul Tighina și domnișoarele Dorotheia Popescu, „Miss Tighina"; Lozowsky, clasificată a doua și Raia Livovsky, clasificată a treia.

Juriul din Cernavodă și aleasa acestui oraș.

LA JUDECATA DE APOI

In fața tronului ceresc, Dumnezeu împreună cu secretarul său Sf. Petru, iau interogatoriul celor pășiți în lumea drepților, spre a ști dacă Raiul sau Infernul le este sortit.

Sf. Petru cu mânecile dela cămașă suflecate, cu fruntea lac de sudoare, se străduește să fie cât mai drept, ca să nu-și atragă observații din partea Judecătorului Suprem ce-i sta alături.

— Suflete, de unde vii? întrebă el la întâmplare pe cel ce-i era mai aproape.

— Din București, Sfinția Ta!

— Aha, ești român! Bun! Ia spune-mi, te-ai închinat în fiecare zi?

— Desigur, Măria Voastră, nu odată, ci de două ori pe zi.

— Bun! Ai ajutat pe aproapele tău?

— Din puținul ce am avut, am ajutat pe cât am putut!

— Bravo! Ai respectat cele 10 porunci!

— Cu sfințenie, taică!

— Bravo băete! Ai perspective să intri în Rai. Dar ia spune-mi, în ispită n'ai căzut?

— Ba da, Sfinte Petre, am căzut!

— Păcat! N'am ce-ți face. Deocamdată porțile Raiului îți sunt închise.

Al doilea suflet fu supus unui interogatoriu asemănător.

— Te-ai rugat zilnic?

— De trei ori pe zi, părinte

— Ai făcut milă celor nevoiași?

— M'am lipsit pe mine și am dat celor ce n'au.

— Ai căzut în ispită?

— Am căzut, taică, am căzut!

Și acesta fu rânduit deci lângă primul suflet.

După ce sfârși, mort de oboseală, Sfântul Petru, vru să vadă ce rezultat dăduse munca lui din ziua aceia. Mare-i fu mirarea când văzu că majoritatea celor păcătoși o constituiau românii și că mai toți căzuseră în păcatul ispitei.

Chemă deci pe arhanghelul Gavril și îngrijorat îi spuse:

— Gavrilă dragă, pe pământ nu-i lucru curat. Uite atâți și atâți miau mărturisit că au căzut în ispită. Suie-te în avion și pornește-o spre România ca să anchetezi lucrurile la fața locului!

Arhanghelul Gavril se'ntoarse după un timp și grăi astfel, părintelui Petru cel Drept:

— Fii drept, părinte, și dă-le drumul în Rai, celor ce vin din România și cari au căzut în ispită, căci crede-mă zău, că și noi de am trăi pe pământ, n'am fi mai tari. Nici noi n'am rezista ispitei de a ne mobila la Lobel & Lindeman, din Calea Victoriei, 45 și am uita de toate fericirile din Rai.

Juriul din Dâmbovița și, dela stânga la dreapta, d-șoarele Ileana Jean Bărbuleanu, „Miss Dâmbovița"; Elena Dudea, premiul II-lea; Maria Negulescu premiul III-lea

D-șoara Lenuța Ivan, proclamată cea mai frumoasă la balul „Vânătorilor" din societatea „Cerbul", care a avut loc la 24 Ianuarie la Azuga.

Miss Turda, d-șoara Thomas Ada și juriul care a făcut alegerea

Concursul în județul Caraș

D-șoara Maria Buruleanu Miss Caraș

D-șoara Florica Udrea aleasa II-a

CRONICILE MELE

CARTOFORUL

de A. de Herz

— Sunt un mare cartofor!

Așa mi-a spus, într'o zi, băiatul meu, grăbit să golească o farfurie plină cu cartofi prăjiți.

Intâi mi-a sărit inima. Pe urmă, văzând despre ce este vorba, m'am liniștit. Deși joacă concina și „nain jeune" cu mă-sa mare, jocuri absolut nevinovate, făcui legătura între gustul pentru cartofi și gustul pentru jocul de cărți, la care se ajunge pe nesimțite. Atunci, abia, m'am înspăimântat și, cu autoritatea de care mă mai bucur asupra copiilor mei, am interzis să se mai joace cărți cu câștiguri în bani. In acelaș timp, parchetul făcea descinderi în diferite tripouri și mi-am zis că: „les grands ésprite se rencontrent!"

Nu poate exista o mai urâtă patimă ca aceea a jocului de cărți. Te ademenește ca o femeie stricată sub puterea căreia îți pierzi ultima licărire de bun simț. Mai deunăzi citiam iarăși în ziare, despre un nenorocit care s'a sinucis pentrucă pierduse la cărți. Intrat în club cu buzunarele pline, a eșit la ziuă cu ele întoarse pe dos, după ce le-a scotocit ca să găsească o centimă rătăcită cu care să se poată reface. Răcoarea dimineții l'a pleznit la față.

Trezit din beția alergărei după noroc, și-a dat seama de realitate și, mai scotocind încă odată până în fundul celor mai ascunse buzunare, a dat de țeava rece a unui revolver.

Și l-a dus la tâmplă și, ca să întrebuințăm o expresie a jucătorilor, a tras în plin. Când soția disperată a căzut pe trupul lui rece, el dusese în ochii lui, închiși pentru totdeauna imaginea ultimei femei la care se gândise și care nu putea fi decât o oarecare damă de pică.

★

La început, când oamenii simțiau nevoia unei reuniuni, pentru a se cunoaște, a se alege între ei și a pune la cale îndrumări folositoare tuturor, sălile largi, încăpătoare, aerisite, adăposteau în jeturile confortabile din biblioteci, spiritele alese, mințile agere, capacități ilustre înclinate spre studii și gândire. Dar după câtva timp, fugind de sgomot, s'au refugiat în cabinetele de lucru. Atunci s'a ales grâul de neghină. Mulți au vrut să priceapă, că de cât adâncirea filozofiei vieții, care duce la mizerii, e mai bun câștigul care duce la satisfacerea vanităţii. Au început să joace cărți.

Când oamenii n'au mai avut idei de schimbat între ei, au schimbat cărțile de joc, spune undeva Schopenhauer. In lipsă de conversații, acolo unde odinioară se strângeau oamenii de litere și de știință, s'au adunat acuma aceia cari asvârlă gologanii strânși și din munca lor, dar mai ales din munca altora. Și dela așa zisul club, ceva mai select și mai acoperit, până la tripou, n'a mai fost decât un pas.

★

Cu ochii scoși din orbite, cu vinele îngroșate și obrazul congestionat, cu degete care încep să semene cu ghiarele păsărilor răpitoare, jucătorul nu mai cunoaște pe nimeni și nu-și mai aduce aminte de nimic. Prin lumina ochilor turburi, dantează colorile așilor și ale valeților; prin creerul lui nădușit aleargă de-avalma cele mai cutezătoare combinații. In gluma lui, în observațiile ce le face, în răspunsurile, în întrebările lui, se oglindește unica preocupare de mărire a mormanului de fise.

Cere unuia, pentru săraci, douăzeci de lei, și vei fi refuzat, tocmai când asvârle miile, fără nici o rațiune și fără nici un folos. Pierderea oricărei rațiuni este și elementul în care se întemeiază patima jocului de cărți. Rostul fiselor este tocmai acela de a te face să pierzi noțiunea valorii banului. N'arunci pe masa verde o mie de lei, ci o placă de sidef care, în momentul acela, te face să uiți că reprezintă suma cu care ți-ai plăti o datorie sau ai alina suferința altuia.

★

Când pe un om bogat îl vei vedea cu ghetele cârpite și cu hainele roane, să știi că este un pasionat jucător de cărți. Banii există pentru aducerea altor bani. Vei vedea oameni timizi în afaceri, financiari cuminți și prevăzători în combinații de bursă, cum la jocul de cărți pierd averi considerabile, dorind două fise în locul uneia.

Datoriile făcute, la masa verde sunt datorii de onoare. Ele se plătesc în douăzeci și patru de ore. Banii datorați unui prieten, care te-a scăpat dela o nevoie, banii datorați femeii pe care ai părăsit-o, se plătesc greu sau..., de loc! Datoriile dela club se plătesc în douăzeci și patru de ore.

Mai mulți prieteni, strânși la un pahar cu vin, își propun să se spovedească. Adică, hotărîră ei, să spună fiecare ce faptă mai oribilă au la activul lor. Unul a povestit cum trecând noaptea peste un pod a zărit o femee cu un copil în brațe, gata să se arunce în apă. Văzându-l, i-a cerut un ajutor în bani. El a refuzat-o, cu sinistra glumă: „și ce e, dacă ai un copil? Ți l-am făcut eu?" In urma lui femeia se aruncă în valuri. Toți râseră, și așa râseră la fiecare povestire hidoasă a fiecăruia, ciocnind paharele și acordând premii, până când unul povesti cum a înșelat la cărți. Răsetele încetară. Paharele rămaseră pline. Povestitorul fu alungat și din seara aceea, prietenii lui nu mai vorbiră cu el!...

★

— Ai dreptate. Această sinistră comedie trebuie să înceteze. Îmi spune odată un om de stat, cu care ședeam de vorbă și căruia mai pe larg și pe îndelete îi povestiam aceste lucruri. Statul trebue să intervie și să oprească jocurile la noroc.

— Care stat?

— Cum, care stat? Autoritățile care au în grija lor avutul și sănătatea cetățenilor.

— A, da! Ii replicai eu la moment. Statul care pune în circulație cărțile cu care se joacă? Statul care te împiedică să joci cu alte cărți, decât cu cele puse în vânzare de el? Statul care percepe taxe, și care prin agenții lui, vine prin cluburi, să ia partea ce se cuvine, din caniotă? Statul care îți liberează chitanțe și care se îngrijește să nu-l frustezi, pentru a nu-i scădea din venituri?

— Vasăzică, statul....

— ..e complice la această crimă.

MUK[1)]

de Ruzena Svobodova[2)]

Pictorul Şvaiger a schiţat, odată, câteva tablouri, pentru ilustrarea unor poveşti arabe. Unul din ele reprezenta un arab mic, cu turban, trecând înarmat, pe dinaintea unei porţi de castel. Era un pitic, cu capul neînchipuit de mare, îmbătrânit la faţă şi se numia Muk.

Trecea, pe la noi, pe stradă, o femee săracă, cu un copil, o fetiţă. Era o precupeaţă. In fiecare zi se ducea după treburi, cu copilul ei, care cu faţa îmbătrânită îşi purta cu greutate capul mare, pe umerii slabi. Când s'a aşezat odată, pe pragul de piatră, al căsuţei vechi, mi-am amintit de Muk al lui Şvaiger.

Am aflat în urmă că sărmana copilă împreună cu mama, a fost gonită de tatăl ei pentrucă era urâtă şi neputincioasă.

Cunoşteam pe fetiţă şi am chemat-o la mine.

Mi-a povestit toată viaţa ei ciudată. Veşnic aştepta un război mare. „Când ne vom deştepta, dimineaţa, caii se vor uita pe fereastră. Va veni războiul şi totul pentru noi se va schimba: noi, nu vom mai fi sărace şi vom mânca, de două ori pe zi!"

Visa o mântuire, pentru mizeria ei.

Am chemat-o la mine. I-am citit, din povestirile lui Andersen, povestea cu copilul cocoşat, de pe care au căzut solzii şi au crescut aripi, care l-au ridicat în nori.

A ascultat această poveste frumoasă şi sentimentală şi a suspinat.

— Dumneata ai odăi înalte, iar ale noastre sunt joase. Când voi fi mare, voi veni la dumneata servitoare şi aşa voi trăi şi eu, în odăi înalte.

Dar până atunci vor fi războaie mari, care vă vor omorî, pentrucă aveţi odăi înalte şi noi mici; vi se va lua totul şi ni se va da nouă. Atunci va fi dreptate! Mama nu va mai sta la târg, iarna şi pe ger, ci va sta în odăile voastre!

Muk vorbia grav, dar cu un zâmbet amărît, în jurul gurii. La sărbătoarea „Trupul Domnului", vindea, în piaţa Hradciani,[3)] coroane împletite de păducel roşu. Când a venit la mine, mi-a povestit:

— Acolo era o fetiţă cocoşată. Avea o rochie albă de mătase. Femeile povesteau că i-ar fi făcut-o mama ei, din rochia de mireasă, ca să-i ascundă cocoaşa. Cât aş fi vrut să am un alt trup! Sunt atât de strâmbă! Toate femeile strigau la mine şi-şi băteau joc!

A plâns. Şi plânsetul ei i-a răsunat în pieptul slab şi cocoşat, ca bilele într'o cutie.

Iarna, făcea împreună cu mama ei, lanţuri de hârtie, iar în zilele de Crăciun le vindeau, prin ganguri.

— „Lanţuri, pentru pomii străini!" spunea Muk.

M'am mutat din strada ei şi, în noua locuinţă, mi-am găsit alte prietene, mai mici şi mai chinuite.

Ceva mai târziu s'a mutat şi Muk şi astfel, ne-am pierdut urma.

Dar, într'o seară de iarnă, a venit la mine o fată necunoscută, o biată nenorocită de vreo şaisprezece ani, slabă, şi mi-a spus că m'a căutat, prin toată Praga.

„Imi pare bine că v'am găsit.

Doamna Stanclova vă roagă să poftiţi la dânsa, căci Marenca este foarte rău bolnavă".

Nu ştiam cine este doamna Stanclova şi nici Marenca.

— Stăteau cu casa, lângă d-voastră. Marenca venea des la d-voastră. Şi acum, vă chiamă mereu şi vrea să vă vadă."

Marenca, aşa dar, era Muk. Am plecat, cu fata aceia, în ulicioara din Oraşul Vechiu[4)] şi în fundul unei curţi lungi, era bordeiul lor. Am coborît pe întuneric, până la pivniţa locuinţei, cu pereţii scării umezi. Am dibuit treptele şi era să mă lovesc de uşa, pe care a deschis-o fata, înaintea mea, pipăind-o.

Scările mergeau în odae. Am ajuns, în sfârşit, în celula, cu ferestrele mici aşezate sus, luminată de o lămpiţă cu petrol, care fila. Locuiau, aci, două familii!

Muk zăcea, pe jumătate în vatră, îngenunchiată în pat, cu aşternutul şi pernele murdare. Sărmana copilă avea trupul şi pântecele umflate, obrajii îi erau vineţi, şi fata mirată par'că de această suferinţă, cu adevărat de neîndurat. A spus:

— Mamă, dă-mi braţul tău, să mă odihnesc pe el".

M'a recunoscut şi apoi au cuprins-o căldurile.

— Am trimis după d-voastră. Voiam să vă văd. Voiam să fie cineva care să-mi puie o coroană, pe sicriu! Nimeni n'are bani aici. Mama a cheltuit totul, pe doctorii. Şi eu voi muri. Nu mai aştept ceeace aşteptam! Vreau cel puţin o coroană de flori frumoase!

A gemut apoi, fiindcă durerile au năvălit-o iar, şi a tăcut.

Biata ei mamă plângea:

— Dumnezeu mi-a dat-o schiloadă, dar cel puţin o aveam! Şi acum o să mi-o ia! Prin câte a trecut sărăcuţa, câte a suferit! Cel puţin sa scape de chinuri!

Muk şi-a revenit. A îndreptat pernele, le-a scuturat. Respira cu greutate şi se odihnia, după fiecare cuvânt.

Apoi, cu glasul răguşit, din cauza pieptului neputincios, cu vocea înecată de lacrămi, a spus:

— Şi mai — daţi — mamei — cinci fiorini — pentru mormânt. Ştiţi — pentru ce vreau să am mormântul meu? Nu vreau să fiu în şanţ.

Odată — şi aceasta va fi curând — când totul se va schimba şi se va îmbunătăţi — veniţi — aceasta — aş vrea să vă spun — veniţi — aceasta — vă rog — să vedeţi — acolo — în groapă — aş vrea — acest lucru, am auzit — că — este — în — lume — dreptate.

Mica Muk, sfârşită de chinuri, a murit, puţin după aceasta.

* * *

Muk are, la Olsani, un mormânt verde, cu o piatră pe el. Arde mereu la căpătâiu un şir de lumânări, iar de Crăciun, de obicei, se pune aici un brad eftin, împodobit cu hârtii tăiate.

Câteodată, când mă opresc acolo, mi se pare că ascultă în tăcere, că aşteaptă.

Iar eu, nu mai am ce spune.

Traducere din limba cehă de
ELENA EFTIMIU

1) Muk, un nume întrebuinţat pentru oamenii chinuiţi. Tradus, însemnează „Chin".

2) Scriitoare cehă care a trăit în veacul al XIV-lea. Povestirea de faţă e luată din volumul „Peănkami srdce".

3) Un cartier al Pragăi, unde este palatul regal.

4) Cartier vechiu din Praga.

DELA MUSIC-HALL LA FILM

Inceputul carierii mele cinematografice datează din 1924, epoca în care mi-am făcut debutul în baletul lui George White. Mai înainte fusesem o fată ca oricare alta, posedând o diplomă universitară şi puţin dotată pentru muzică şi pictură. Nici o experienţă teatrală. Angajamentul la White îmi dădu, însă, experienţa scenei şi îmi înlesni accesul în studiourile din Holywood.

Trebue să mărturisesc că nu posedam un talent excepţional. Dorinţa mea cea mai vie era să fac teatru, vis foarte frecvent la tinerele fete, şi găsii mijlocul de a-l realiza. Deoceea, părerea mea este că oricine tinde spre gloria ecranului, trebue mai întâi să se servească de piatra de încercare, care este scena music-hallului, în lipsa unei scene de teatru.

Această ucenicie a rampei îţi dă acea siguranţă, acel echilibru, acea încredere în tine şi acea notorietate, fără de care este foarte greu de a atrage atenţiunea producătorilor sau a regisorilor.

Inaintea intrării mele la music-hall, viaţa mi se scurse departe de orice senzaţional. Tatăl meu era un negustor ale cărui afaceri mergeau destul de bine, pentru a mă putea trimete la universitate şi pentru a mă putea ajuta mai târziu de a studia pictura şi arta decorativă.

Plictisită de viaţa limitată şi mediocră, pe care o duceam la Birmingham, oraşul meu natal, luai hotărârea de a pleca la New-York şi de a-mi face aci o carieră. Aci, dorinţa mea de a ajunge în scenă, se realiză.

Intr'o zi, când căpătasem permisiunea de a pătrunde în culisele teatrului lui George White, pentru a asista la repetiţiile baletului, mă văzu d. White care îmi propuse să fac o încercare. Ii plăcui şi mă angajă.

Atrăsei atenţiunea prin zelul pe care îl depuneam ca să mă perfecţionez. Ziarele începură să vorbiască de mine, astfel că, în ziua când trupa debarcă la Hollywood, nu avui decât a bate la poarta studioului, pentru a fi primită. Din acest moment n'am încetat de a turna.

Debutul fu încoronat de succes şi obţinui regulat roluri de femeie fatală, fie în drame, fie în comedii. Astfel, anul trecut, am interpretat, printre altele, rolul principal din „Ultima aventură a Lordului Astor", alături de Ramon Navarro. Anul acesta mă veţi vedea în mai multe filme, dintre care „Nouile virgine" mi-a plăcut mie cel mai mult.

Am fost foarte mult sprijinită în cariera mea, dar atribui acest ajutor puterei mele de muncă şi experienţei pe care am ştiut s'o acumulez. După părerea mea, experienţa este cheea cea mai bună, cu care oricine poate deschide porţile atât de greu de pătruns ale studiourilor.

MARCELYNE DAY

Săptămâna
în ilus

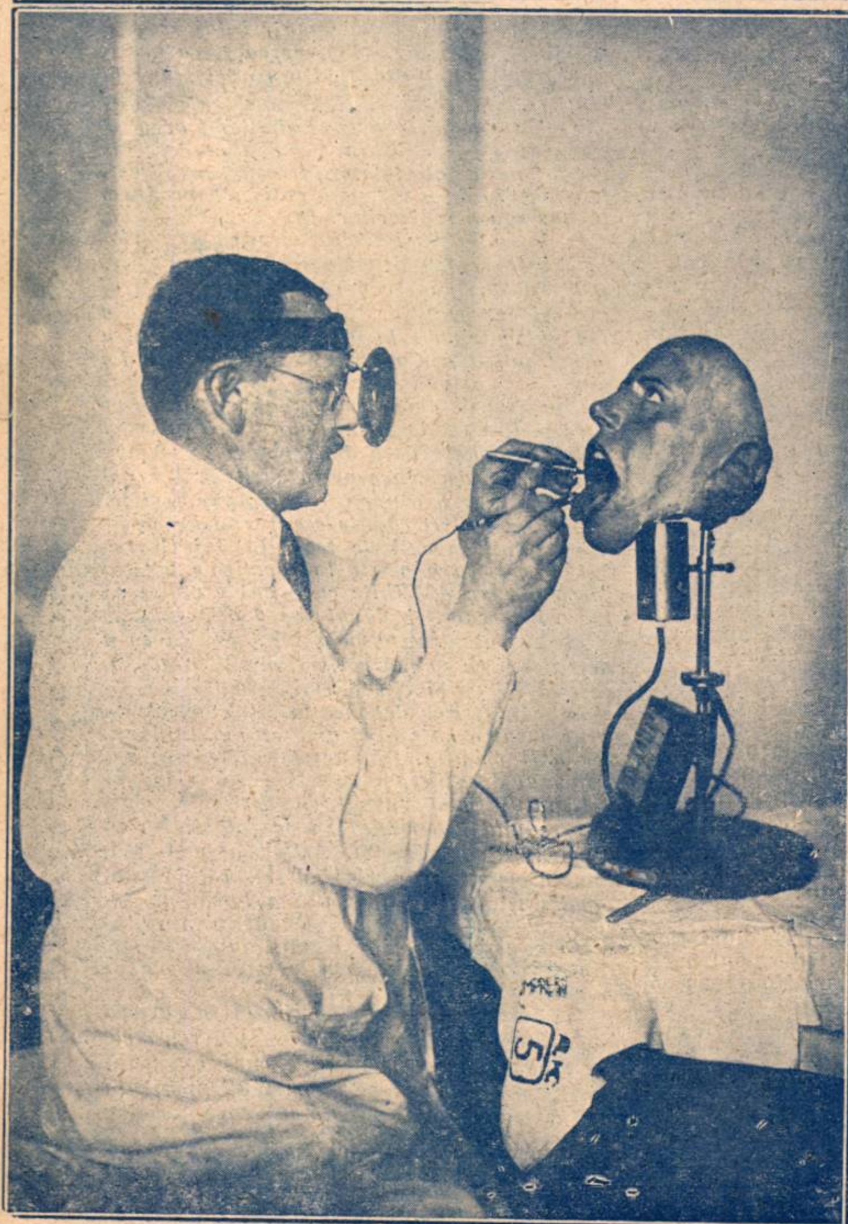

CAMPIONI DE TENNIS IN

Ilustrația noastră înfățișează p in dublu mixt la tennis in camer la dreapta: Borotra, d-ra Bordes, și Martin Negay.

O școală pentru îngrijirea câinilor în Anglia
Ilustrația noastră înfățișează fete tinere făcând toileta de dimineață câinilor.

Doctorul Haslinger din Viena a alcătuit modele clinice asupra cărora tinerii studenți pot învăța, cum trebuie să facă pensulație in gât, și să trateze boalele de gură. Sonerii electrice arată momentul când studentul a atins locul precis.

Două fotografii luate in acelaș timp: una la Sinaia, înfățișând un bobsleig la viraj, alta la Galveston, locul concursului de frumusețe, înfățișând mulțimea pe plajă.

Filmul sonor

Reproducem un pătrățel din filmul sonor făcut la palatul Cotroceni de către Fox Film din America. La stânga imprimarea sonoră; la dreapta se vede imprimarea vorbită. Filmul a fost rulat în toată lumea.

...rații

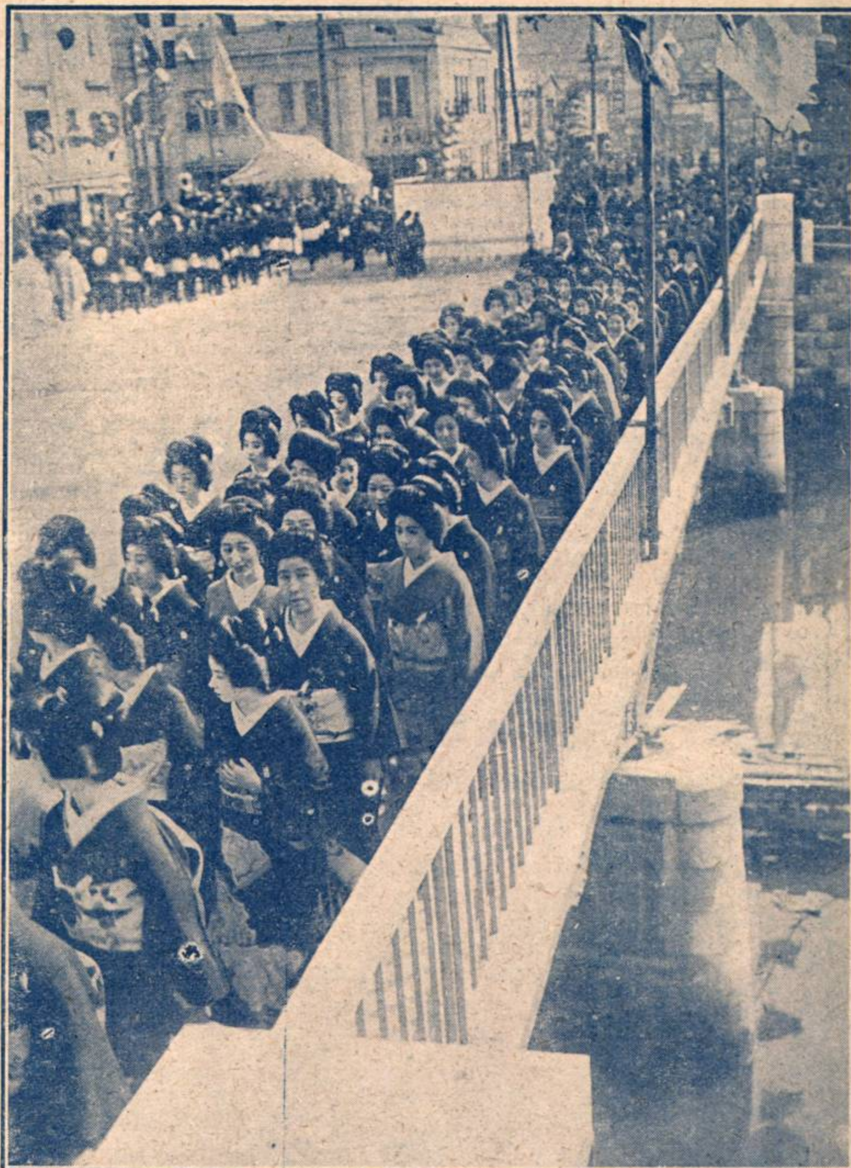

...FRANȚA

... invingătorii ... Dela stânga ... d-ra Neufeld

A. S. Principesa Ileana în mijlocul studenților, în vizita pe care a făcut-o la Seminarul de Sociologie de sub direcția d-lui prof. Gusty.

INAUGURAREA UNUI POD NOU, IN TOKIO. *Festivitățile au început prin defilarea unui cortegiu de geische, care au pășit cele dintâiu pe pod.*

Cea mai frumoasă fată din cor a Americei. A fost aleasă zilele trecute la New-York.

Vagabonzi londonezi, în hainele ... rupte, fotografiați la un prânz ... pentru ei de către o organiza... de binefacere.

... M. S. Reginei Maria

ŞALUL VIOLET

Traducere de Flomar — **Nuvelă de Josef Robert Harrer**

Din moment ce de voe, de nevoe, trebue să 'nceapă cu Connes Wilths, povestea are un început trist; fiindcă, iată, d-ra Connes, șade îngândurată, într'un compartiment, privește nervoasă spre ușă, de câte ori aude pași apropiindu-se și oftează ușurată, când se 'ndepărtează și rămâne iar singură.

De ce este turburată această fată tânără și frumoasă? Inainte chiar de-a fi pus această întrebare, ai trebui să ai gata la îndemână, un alt semn de întrebare: dece se porneşte pe plâns dintr'odată?

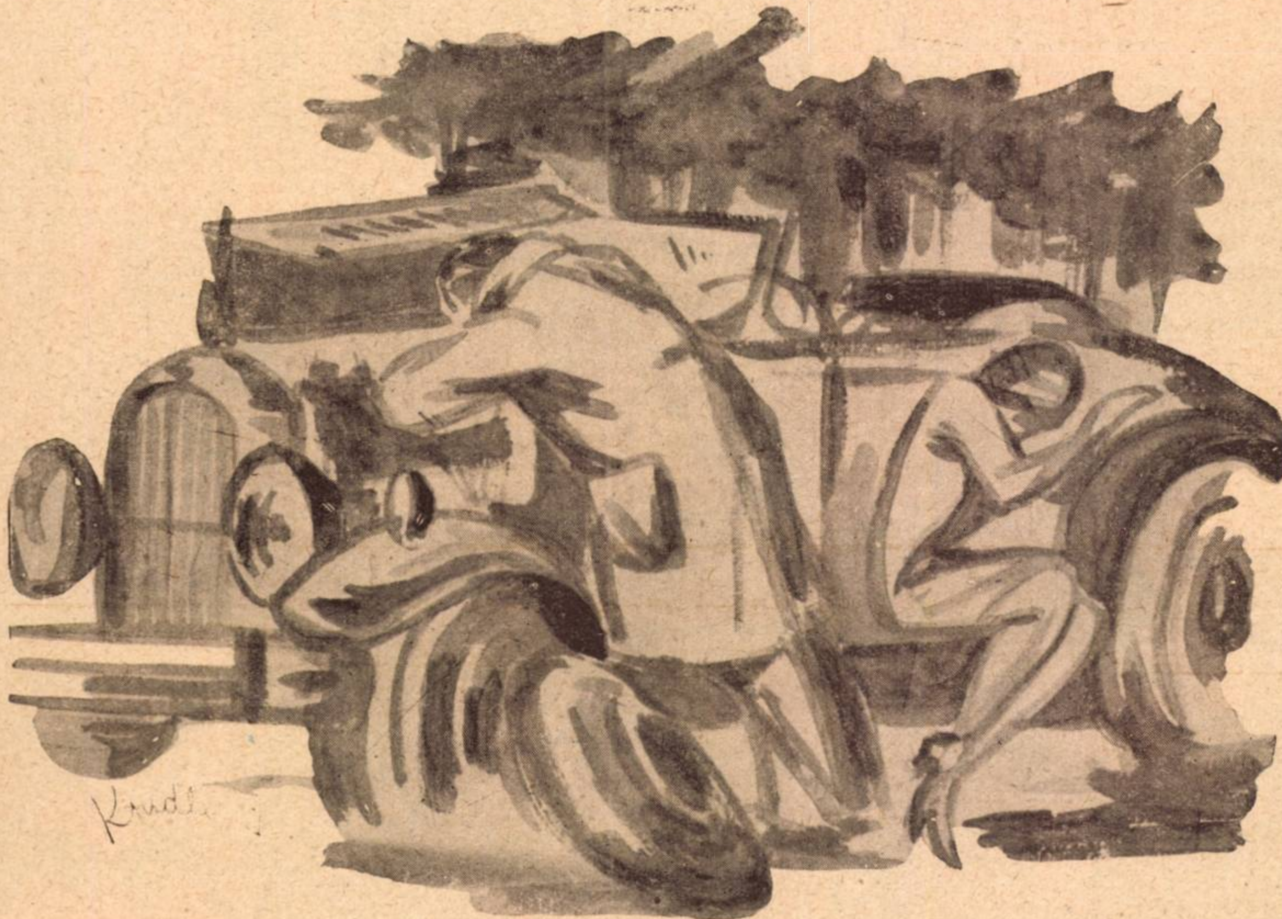
Când plâng femeile frumoase se sgudue din încheeturi și trenul accelerat, chiar dacă i-ar provoca întârzieri. Și, într'adevăr, trenul se oprește dintr'odată cu o sguduitură puternică; călătorii năvălesc unii peste alții, d-ra Connes, cu ochii ațintiți și mari, sare drept în sus, își apucă fără să-și dea seama cufărașul, înebunită de nesigurantă și deschide ușa. O ia la fugă pe coridor; alte uși se deschid, țipete: „Ce s'a întâmplat ?" se încrucișează; un conductor aleargă pe lângă tren; d-ra Connes zărește o ușă larg deschisă și privește afară. E noapte; peste drum, o pădure întunecată, care foșnește și luna 'n vălmășag de nori. De cum se ascunde după un nour greoiu, d-ra Connes sare din tren și din câțiva pași ajunge în pădure; totul a durat numai douăzeci de secunde. Ea cade jos și neîndrăznind să respire, trage cu urechea, își aude inima svâcnind își simte lacrimile picurând pe obraz... Stă nemișcată... Dar dece s'a oprit trenul?... Dece?... Ascultă mereu, ascultă. Un semnal luminos, clipește printre ramuri, un fluerat ascuțit. Trenul se pune domol în mișcare și pornește mai departe; îl aude cum trece detunând, peste un pod. Numai e nimic în preajmă-i decât pădurea întunecată și luna ce se ivește din inima norului.

D-ra Connes se ridică de jos, se reazămă ostenită de un pom... Și fericită, șoptește:

— „Scăpată!.... Scăpată printr'o întâmplare!"

* * *

Ce-i folosește sportsmanului entuziast, automobilul său modern și elegant, din moment ce motorul e defectuos? Și mai ales când numitul automobil, mai este și capricios, ca o femee frumoasă. Și când își face mendrele, ca 'n cazul de față, în inima pădurii și 'n toiul nopții?

...și'ntimp ce el, căuta defectul la motor, ea ațipi...

Miguel Jastreda stătea lângă automobil, blestema de zor, și în spaniolește și în englezește și era cât pe-aci, să lovească svelta caroserie vopsită roșu închis, a automobilului, cu lovituri de pumn. Dar la urma urmelor, își dădu seama, că 'n chipul acesta, nu-și folosește nici lui, nici capriciosului său automobil. De-altfel știa din experiență, că femeile și automobilul, nu au nici un fel de înclinare, să reacționeze la lovituri de pumn, ori câtă îndemânare ar avea.

De jur împrejurul lui Miguel Jastreda, era svonul nopții de vară; de asupră-i pribegia luna, printre nouri.

Și mai era cineva, care pribegia în noapte: Connes Wilths. Dar pribegia ei, luă sfârșit, în fața umbrei provocate de Miguel. Connes se opri. Un spectru? Un om? Injurăturile o făcură să-și dea seama. Să-l ocolească pe departe, pe domnul acela, care, probabil, memoriza vre-un rol principal, dintr'o piesă cu crimnali? Ori să-i vorbească? Oboseala ei învinse îndoiala; se apropie de Miguel și-i spuse:

— „Scuzați-mă, domnule, nu aveți ceva de băut? Mor de sete."

Miguel Jastreda se răsuci în loc și un surâs larg îi alunecă pe față, findcă ceeace vedea, era o femee încântătoare și obosită, care-l privea cu sfială.

— „Oh, o pribeagă nocturnă, o femee însetată...

Vă rog, imediat vă voiu da ceva de băut... Sunt fericit, că cineva mă scoate din necaz... E grozav, zău! Inchipuiți-vă, mergeam prin pădure și de odată aud ceva gâfâind la motor; trag cu urechea și automobilul se oprește, ca un măgar nărăvaș... Trebuia să-l iau cu binele?"

Tot vorbind scoase din automobil o sticlă, din care îi umplu un pahar.

— „Poftiți !"

Connes bău și uită cu totul, că era fugară, zâmbi și spuse:

— „Aveți și-o țigaretă pentru mine?"

— „Cu plăcere!"

Șezură amândoi lângă automobil; Connes fumă cu poftă țigareta. Tăceau. Vântul ușor de noapte, șoptea ca o muzică dulce, adormitoare. Connes închise ochii, iar Miguel se ridică de-odată. Nu se 'nșela oare? Se auzia un automobil.

— „Ei! Allo!"

Se apropie în fugă de automobilul lui și începu să dea semnale puternice. Automobilul strein se opri, șofeurul sări din mașină și porni să caute împreună cu Miguel, meteahna motorului.

In câteva minute pana fu înlăturată. Automobilele sunt ca femeile: o singură clipă, poate drege totul, mai ales dacă acea clipă, aduce un necunoscut.

Automobilul străin, își văzu de drum, iar Miguel se apropie de Connes și-i zise:

— „Poftiți, vă rog, în automobilul meu..." Privind-o mai de-aproape, văzu că fata închisese ochii; alunecase ușor pe o parte și dormia.

Atunci Miguel o ridică binișor și o sui în mașină. Apoi se urcă și el și porni încet la drum. Connes nu simțise nimic, dormia mereu. Capul ei, se rezema de pieptul lui; o cuprinse cu brațul și-și zise:

— „Sunt foarte mulțumit, că am avut pana asta... E o făptură minunată."

* * *

Connes Wilths trezindu-se, nu știa ce e cu ea. Era tot în vis? In tot cazul, închise ochii numai decât și-i deschise iar. Nu se schimba nimic. Se găsia într'o cameră străină și nu mai visa. Dete fuga la fereastră și privi în stradă. Un condamnat la moarte, privind în curtea închisorii și văzând acolo, oribila cherestea, pregătită într'adins pentru el, n'ar putea tremura mai mult și n'ar putea fi îngrozit decât Connes, care-și dete seama că se găsia tocmai în casa, din care fugise ieri.

Connes păli. Fel de fel de gânduri o săgetau și-o smuciau încoace și 'n colo; un labirint, o mreajă, zumzet de muzică stinsă, răcnete de mii de automobile învechite și 'nebunite dintr'odată, urlând, tunând și gâfâind toate în acelaș timp: cam așa ceva era în capul ei.

Connes Wilths, sleită, se așeză pe pat și gândi:

— „Intâmple-se orice... eu... eu...

Cineva bătu la ușă; Miguel Jastreda intră; ea îl privi îngrozită și, mută, făcu numai un semn din cap, când el o salută, cu un surâs nefiresc.

— „Sunteți mirată și nu vă dați seama de nimic. Dar nu puteam face altfel. Ați adormit în drum, v'am luat cu automobilul meu în oraș și v'am adus la mine acasă. Vă rog, hotărîți ce voiți să faceți... Sunteți atât de abătută, domnișoară. Vă lipsește ceva?"

— „Nimic", șopti ea și privi enervată 'n jos.

— „Nimic? Asta nu cred. N'ați vroi să-mi povestiți? E cam ciudat, ca d-tră, în toiul nopții, în pădure"...

— „Da, da! Dar nu întrebați; nu pot vorbi."

— „In tot cazul, casa mea vă stă la dispoziție."

Deodată ea se 'ntoarse spreel:

— „In casa asta, este Ambasada Spaniolă, nu e așa?"

— „Da."

Fiindcă ea oftă, el o privi întrebător:

— „Sunteți poate spaniolă?... Vă pot fi cumva de vre-un ajutor ? Eu sunt secretarul de ambasadă. Miguel Jastreda. A fost o lipsă de tact din parte-mi, că nu m'am prezentat încă de eri."

Connes Wilths căzu leșinată pe jos.

Leșinul frumoasei fete, era mijlocul subit, care-i trecuse prin minte. In vreme ce Miguel se străduia în juru-i, ea, sub pavăza nesimțirii, se gândia cu înfrigurare, la o scăpare. Și 'n clipa în care deschidea ochii, știa ce avea de spus.

— „D-le secretar", zise ea încet, „iertaţi-mi neplăcerile ce vă pricinuiesc. Vă voi spune totul. Am fugit eri dela bărbatul meu, pe care-l urăsc. Am plecat cu acceleratul, dar un prieten al bărbatului meu, îmi luase urma. Eram moartă de frică. O întâmplare opri trenul, tocmai în mijlocul pădurii. Profitai de ocazie şi sării din tren, fără ca să mă observe cineva. Apoi rătăcii prin pădure, până ce am dat de dv. Restul îl ştiţi. Vă rog, apăraţi-mă, îngăduiţi-mi să stau câtva timp ascunsă aici. Vă conjur... Bărbatul meu m'ar omorî, dacă m'ar găsi... Nu ne-a văzut nimeni, când m'aţi adus în casa dv.?"

— „Nimeni, afară de bătrâna mea femee din casă, dar ea e tăcută".

Miguel Jastreda era, bine înţeles, gata să ascundă în locuinţa lui, pe femeea aceasta tânără şi frumoasă. Serviciul lui, îi dădea rare prilejuri de aventuri; şi, iată, aventura venise ea singură, spre el. Farmecul ce plutea 'n jurul acestei femei speriate, îl vrăjia. De-aceea, cu'n zâmbet larg, răspunse:

— „Stimată doamnă, totul vă stă la dispoziţie. Dispuneţi de casa mea, de mine, de toate.... Nimeni nu se va atinge de un fir din părul d-tră frumos şi auriu".

Connes îi răspunse cu'n surâs obosit.

— „Vreau să telefonez prietenei mele, e credincioasă şi-mi va fi de ajutor. Poate veni la mine, nu e aşa?"

— „Cum doriţi. Din nenorocire, eu nu vă mai pot vedea până diseară, fiindcă tocmai astăzi avem de descurcat un lucru cam neplăcut, la Ambasadă. ...Vă rog, faceţi aşa, ca şi cum aţi fi stăpâna casei.

* * *

După amiază, Connes fiind singură, îi sosi prietena.

— „Nu ne aude nimeni, Connes?"

— „Suntem singure."

— „Ai înebunit? Cum ai putut veni tocmai în locuinţa lui Jastredas? Dacă ne află cineva?

— „Intâmplarea m'a adus aci. Şi eu credeam la 'nceput, că totul e pierdut. Dar lui Jastredas, un om fermecător, nici nu-i trece prin minte.. Ieri însă, Nell dragă, ieri a fost ceva grozav."

— „Zău, e de râs! Ştiam eu bine, că e periculos să ţi se întredinţeze ţie, furtul hârtiilor. Bine că Charles le-a şi trimis de astăzi în Spania. Ai fost, însă, foarte neprevăzătoare. In accelerat, îţi luaseră urma. Noroc că 'n îmbulzeală, detectivul te-a pierdut şi'n tren a prins să bănuiască, pe altă femee, care-ţi seamănă. Ea arunca un bilet pe fereastră, tocmai în clipa când pătrundea detectivul în compartiment; acesta trase semnalul de alarmă, femeea fu arestată, biletul găsit. Dar închipue-ţi păcăleală! Nu era decât un bileţel de dragoste din partea prietenului casei. Biata femee, nu avea nimic de-aface, cu furtul de acte".

— „Intâmplarea asta m'a scăpat pe mine. Am sărit din tren, iar în pădure am dat peste Jastredas, pe care, bine înţeles, nu-l cunoşteam.

— „Şi aşa ai nimerit tocmai în peştera leului... Ce-ai de gând să faci acum?"

— „Inainte de orice, mi-a pierit frica. Jocul ăsta primejdios, începe să mă intereseze. Vreau să pun mâna pe hârtiile păstrate de Jastredas, în casa lui. Ce zici de vitejia mea, Nell? Secretarul crede că sunt o biată femee nenorocită, fugită dela bărbat. Sunt sub protecţia lui; vezi bine că nimănui n'o să-i treacă prin minte, că hoaţa se află tocmai în locuinţa secretarului... Când aveţi nevoe de hârtii?"

— „Cu cât mai de grabă, cu atât mai bine".

— „Şi dacă treaba merge greu?"

— „Cu neputinţă Nell... Oricum, dacă lucrurile n'or merge cum trebue, vei vedea şalul meu violet, la fereastră. Acesta va fi semnalul, că trebue s'o luaţi la sănătoasa. De mine, să nu duceţi grijă. Mă voi descurca singură".

* * *

Connes rămase iar singură. Deabia acum se putu gândi cu chibzuinţă, la fapta îndrăzneaţă ce-i sta înainte. Fără voe, se gândi şi la întâmplarea ei de eri. Sub un pretext oarecare, întrebase la ambasadă şi află că ambasadorul era în concediu, iar locţiitorul său Miguel Jastredas, făcea o partidă de automobil. Funcţionarul cu care stătu de vorbă, fu prins cu totul, probabil, de vraja frumuseţii şi cochetăriei ei. Conversaţia se'nteţi, ea îi ceru o ţigaretă şi fiindcă el nu fuma, fu nevoit să i-o aducă din odaia vecină. Connes folosi această unică secundă de singurătate, ca să scoată cu o smucitură, servieta neagră cu acte, din dulapul deschis. Scoase hârtiile din ea, le vârî sub haină şi puse servieta la loc. Apoi fumă ţigareta adusă de funcţionar, ţigare care părea, că nu se mai isprăveşte. Connes era în friguri. In fine, veni momentul să-şi ia rămas bun şi spuse că va mai trece şi a doua zi. Apoi dete actele lui Charles, care o aştepta. Seara, luă acceleratul şi —

Şi, se'ntorsese iar aci... Dar dacă Miguel între timp îi aflase semnalmentele? Dacă cumva poliţia... Se repezi la fereastră... nu, nu! Tot viaţa obişnuită a oraşelor mari... Şi cu câteva minute înainte, făgăduise să fure actele acelea importante...

Trecu în camera de alături; aci se găsia biroul lui Miguel şi lângă el, zări o casă de fer. Connes îşi înstrună voinţa, înapoi nu mai putea da.

Şezu într'unul din fotoliile largi de piele şi-şi aprinse o ţigaretă. Era ceasul şase. Miguel trebuia să vină! închise ochii şi se gândi. Cum să înceapă? Nu-i rămânea altă cale, decât s'aştepte tot o întâmplare prielnică.

Incetişor, Miguel intră în odae. Dând cu ochii de Connes, încercă să surâdă, dar se vedea că era'n silă.

— „Ce aveţi, d-le secretar?"

— „Ah! Necazuri profesionale. Ieri s'au furat din cancelaria noastră nişte acte, a căror valoare, a fost exagerată de hoţi. Totuş, lucrul este neplăcut. Ştiam dinainte de asta, dar n'am vrut să vă importunez".

Connes privi sperioasă. Aşa! S'au furat nişte acte. Şi — făptaşul a fost arestat? Cum? O femee? A scăpat? Işi suflă fumul ţigaretei în vânt şi zise:

— „Şi apoi mai viu şi eu cu necazurile mele neghioabe".

— „Dar, doamnă"...

— „Connes! Poţi să-mi spui Connes"...

— „Dar d-nă Connes, eu sunt fericit că am o consolare. Sunteţi atât de frumoasă. Toată ziua m'am bucurat, că astăzi mă aşteaptă şi pe mine o femee frumoasă, acasă. La urma urmei, o să uit şi furtul de acte... Din fericire hârtiile importante sunt puse bine la mine, în cassa de fier. Vedeţi, colo'n dulapul acela. Dacă mi s'ar fura actele acelea, atunci şi postul şi viitorul meu ar fi nimicite"...

Connes închise ochii. Tocmai actele acestea, trebuia să le fure. Intre timp, Miguel vorbea şi spunea alte lucruri.

Deodată se'ntoarse spre ea şi-i spuse:

— „De ce nu vă despărţiţi?"

Connes tresări... Vezi, că nu mai are încredere în nici un bărbat.

— „Nici în mine?" Miguel râdea mângâindu-i mâna.

Apoi aduse lichior şi, pe când beau, puse gramofonul să cânte.

— „Ce plăcut este la mine", zise el. „Până acum nu băgasem de seamă aşa ceva. Şi asta pentru că a venit la mine o femee tânără şi frumoasă".

Connes se uită la ceas. Cum trecea vremea! Dar cum să'nceapă?

— „N'aţi vroi d-le secretar, să păstraţi şi inelul meu cu briliante în casa dv? Mi-e teamă să nu-l pierd".

Miguel deschise dulapul şi puse inelul pe care i-l dete Connes, într'un sertar. Cu privirea ei ageră, Connes zări actele:

— „Am uitat şi-o brăţară pe masa din camera de alături. Fiindcă multă vreme n'o să mai ies, n'o să am nevoe de giuvaericale. N'aţi vroi să-mi ţineţi în păstrare şi brăţara?"

Miguel se repezi în camera de-alături, s'aducă brăţara. Connes era singură. Trebuia să lucreze iute; Se repezi la dulap şi întinse mâna... Icoane îi trecu pe dinaintea ochilor: Miguel lângă automobil, svonul paşnic al pădurii întunecoase, surâsul ca de copil al lui Miguel, grija lui de ea...

Şi dacă îi lua acum hârtiile, era ruinat... Ce să facă? Ii veni ameţeală şi-o luptă grozavă se deslănţui în ea.

Miguel se'ntoarse şi-i zise:

— „N'am găsit brăţara. Aţi rătăcit-o, doamnă Connes!"

Il privi înlemnită. Apoi tresări.

— „Mă duc s'o caut şi eu"

Şi trecu în camera ei; îşi apăsa pieptul cu mâinile, tremura... Ceasul bătea opt.

Connes se repezi la fereastră, o deschise şi înodă şalul violet, care fâlfâi ca un sindard. Apoi se prăbuşi. Din odaia de alături, străbătu glasul lui Miguel; ea se ridică şi se'ntoarse, încetişor la el.

— „Brăţara trebue s'o fi pierdut ieri; pe masă nu este...Dar, te rog închide-ţi dulapul acela fioros... Şi acum, pune te rog, cea mai nouă placă. Vreau să petrec!

CONCURSUL DE FRUMUSEŢE

Concurentele au fost servite în Salonul frizeriei IACOB BEER, din Calea Moşilor No. 53

Un proect ingenios

Un teatru subteran în împrejurimile Parisului

Schema teatrului subteran, proectat

LA VERSAILLES va fi construit un teatru subteran, care se va deosebi de toate celelalte teatre din lume, prin faptul că nu scena va face mişcarea rotativă, pentru a-şi schimba un tablou, ci sala cu spectatori se va perinda prin faţa scenelor imuobile. Una din cele patru scene, va fi o perspectivă sub cerul liber, care să se deschidă deasupra împrejurimilor teatrului subteran.

Dela acest teatru va porni un tren electric până în centrul Parisului.

Spectatorii vor avea dreptul să meargă şi să vină la teatru, cu trenul.

Iarna localul va servi de studio.

Realizarea acestui proect necesită un capital de şase miliarde franci.

Cronica sportivă

Foot-Ball

LA BELFORT, s'a disputat un match între Irlanda şi Ţara Galilor. Irlandezii, au învins cu 7—0.

Box

LA PARIS, Marcel Thil — campionul Europei la categoria mijlocie — a înregistrat o victorie netă asupra lui Marin.

* * *

Vermont, campion al Franţei la categoria semi-grea, a luptat săptămâna trecută la Charleroi, cu Simonsim, fiind învins la puncte.

* * *

Moţi Spakow, campionul României la toate categoriile s'a întâlnit la circul Renz din Viena într'un match angajat pentru 10 reprize a 3 minute cu germanul Roderstein.

Disputa s'a terminat cu victoria lui Moţi Spakow, care şi-a făcut adversarul knock-out, în repriza doua.

Tennis

MATCHUL anglo-suedez disputat la Stockholm, s'a terminat cu victoria britanică.

Simplu: Austria (A) b. Oestberg (S.) 7—5, 4—6, 4—6, 6—0, 6—0. Malstroem (S.) b. Oliff (A.) 3—6, 6—3, 4—6, 6—3, 6—3. Oestberg (S.) b. Olliff (A.) 6—3, 3—6, 6—3, 6—2. Austin (A.) b. Malmstroem (S.) 6—0, 3—6, 6—3, 6—2.

Dublu: Austin—Oliff b. Oestberg—Ramberg 6—1, 6—3, 5—7, 6—2.

* * *

Turneul din Cannes, a avut următoarele rezultate:

Simplu domni: Tilden b. De Stefani 6—1, 6—4, 6—1.

Simplu doamne: Miss Ryan b. d-ra Valerio 6—2, 2—6, 6—0.

Dublu domni: Tilden—Kinplay b. Roger—Worms 6—1, 6—2, 6—1.

Dublu Mixt: Fr. Aussem—Tilden b. Miss Ryan—Kingsley 6—2, 6—4.

Atletism

ALERGATORUL australian Whyte a bătut, la Melbourne, pe dr. Peltzer şi pe americanul Lermond pe sfertul de milă în 21 s. 1/10.

* *

Otto Peltzer, a câştigat campionatul Australiei pe jumătate milă, în timpul de 1 m. 57 s. ⅘.

* * *

Confederaţia braziliană a sporturilor, a omologat ca recorduri, următoarele performanţe:

400 m. garduri: Cados Americo 55 s. ⅘.

Prăjină: Lucis de Castro 4 m. 085.

Greutate: Edwin Engelke 12 m. 90.

Clara Bow a încercat să se sinucidă

ESTE cunoscută severitatea cu care producătorii de filme leagă pe angajaţii lor, stipulând în contractele acestora adevărate punc te draconice. Una dintre clauzele cele mai grele şi mai desbătute, clauză împotriva căreia numeroase personalităţi din lumea medicilor şi a actorilor s'au ridicat, este acea privitoare la silueta interpreţilor. Fiecare nou angajat, este vorba bine înţeles de actori, trebue să iscălească această clauză. In tot timpul angajamentului actorul respectiv va trebui să-şi menţie o siluetă anumită, îngrăşarea chiar minimală atrăgând după sine rezilierea contractului. Nimeni, fie chiar steaua cea mai mare, nu poate scăpa de rigorile acestei clauze.

Datorită excesului cu care actorii urmăresc anumite cure, pentru a nu se îngrăşa, registrele caselor de filme înregistrează aproape zilnic accidente, mai mult sau mai puţin grave.

Clara Bow

O ultimă victimă a acestei goane după siluetă este CLARA BOW, minunata interpretă a casei Paramount.

Ingrijorată de o tendinţă spre îngrăşare, care începuse să se manifesteze în ultima vreme, delicioasa actriţă se supuse unui regim extrem de sever. Intr'adevăr Clara Bow slăbi, în timp de câteva săptămâni, cu tot atâtea kilograme. Acest regim sdruncină însă şi nervii stelei cu părul roşu. Intr'o zi, în timp ce se afla în studio, îi căzu în cap şapca unui electrician care se afla cocoţat pe o schelă. Având nervii foarte sensibili din cauza curei pe care o dusese în ultima vreme, Clara Bow avu o criză nervoasă. Doctorul studioului opină pentru internarea ei într'un sanatoriu. Cu ambulanţa studioului Clara Bow fu transportată într'un sanatoriu din San-Francisco.

Au trecut două săptămâni dela această întâmplare.

Starea frumoasei femei, în loc de de a se ameliora, dădea din ce în ce mai mult de gândit medicilor. Lucrul fu suspendat în atelier, în aşteptarea însănătoşirii interpretei principale. O telegramă din New-York ne aduce însă o veste tristă. In timpul unei crize de nervi. Clara Bow a încercat să se sinucidă, împlântându-şi un cuţit în inimă.

Medicii cari au sărit imediat în ajutor, au îndepărtat pentru moment orice pericol. Orice complicaţie poate duce însă la un desnodământ fatal. In tot cazul, Clara Bow, actriţa cea mai populară de pe glob va lipsi multă vreme din studio. In cazul când rana pe care şi-a pricinuit-o se va vindeca, boala ei de nervi cere un tratament şi o convalescenţă îndelungată.

Sperăm însă că natura, care a înzestrat această fiinţă cu adevărat minunată cu toate darurile ei, îi va da şi forţa necesară, pentru a putea învinge grava boală, căreia i-a căzut victimă.

In ceeace priveşte pe marii magnaţi ai filmului, aceştia vor fi de azi încolo, mai puţin severi la cântărirea angajaţilor lor, cari orice s'ar spune nu sunt cai de curse.

Şi apoi, ce ne interesează pe noi, spectatorii, dacă Greta Garbo sau Nancy Carroll s'au îngrăşat sau au slăbit cu 50 de grame, în decursul lunei Ianuarie ?

Răspunsul

Oraşul cu cea mai cosmopolită populaţie este Nisa. In timpul sezonului mai ales, oamenii din toate colţurile pământului vin să se desfete de frumuseţile „paradisului terestru".

Nici francezii nu se lasă mai prejos şi din toate provinciile ţării vin vizitatori.

Astfel se explică faptul, că în acea seară, pe terasa cazinoului se întâlniră doi moşieri, doi prieteni, doi Francezi. Unul Gascon, celălalt Normand.

Gasconii — pe lângă multe altele sunt renumiţi prin extraordinara lor imaginaţie pusă în serviciul minciunei.

Normanzii, sunt şi ei renumiţi pentru încăpăţânarea, tenacitatea şi inteligenţa lor.

O bună parte din timp şi-o petrecură vorbind despre moşiile lor, despre politică şi despre vânătoare.

Povestind despre una din ultimele sale vânători, la un moment dat Gasconul exclamă:

— „Nu mai puteam urmări iepurele, fiindcă intrase pe pod şi ar fi însemnat să alerg 20 de zile după el şi tot să nu-l pot împuşca".

— „Cum asta?" întrebă bănuitor Normandul.

Gasconul pornit pe panta minciunei, urmă cu seriozitate:

— „Pentrucă podul despre care-ţi vorbesc e peste o apă care trece prin moşia mea şi e aşa de mare, că unui om îi trebue 30 de zile de marş forţat ca să treacă de la un capăt la celălalt".

Normandul simţi minciuna şi îi plăti cu aceiaşi monedă.

— „Vezi, pe moşia mea, nu se putea întâmpla aşa ceva".

— „De ce?" fu acum rândul Gasconului ca să întrebe.

— „Fiindcă la mine pe moşie este un râu aşa de îngust, încât... are un singur mal.

CREDIT CONDIŢIONAT

Primarul (către consilieri). — Da, domnilor, pentru călătoria dv. de studii, comuna vă deschide un credit nelimitat, cu condiţia expresă însă, să nu-l depăşiţi!...

CONSOLARE

— Spune-mi doctore, ce crezi de plămânii mei.

— E drept, că sunt cam atacaţi, dar o să te ţie tot restul vieţei.

LA ŞCOALĂ

Profesorul. — Georgescule, spune-mi indicativul prezent dela verbul a fura.

Elevul. — Eu fur.

Profesorul. — Şi viitorul?

Elevul. — Eu voi fi arestat!

ECHIVOC

Doctorul. — Unde te doare, prietene?

Bolnavul. — Nu ştiu exact doctore; dar cel mai bun lucru pentru mine, ar fi să mor.

Doctorul. — Dacă ai asemenea idei negre, ai făcut bine că m'ai chemat.

Ancheta noastră asupra viselor

DUPĂ cum am anunţat, publicăm în numărul acesta, părerile asupra viselor, a mai multor gânditori din străinătate.

Am socotit că e necesar, pentru o mai bună lămurire a publicului nostru cititor, să-l punem în curent cu părerile ştiinţei şi ale cugetătorilor apuseni, în această chestiune.

EMILE FAGUET

Nu visez niciodată, fiindcă dimineaţa, în momentul când mă scol, ceva lăuntric îmi şopteşte: „Vezi bine că te gândeşti la prostii, visezi, scoală-te!" şi mă scol.

Desigur că am credinţa că orice om în timpul somnului visează, cu singura diferenţă că unii îşi aduc aminte de ceeace au visat, iar alţii nu... Aceştia din urmă, au, cum se zice, un somn greu. Fac parte dintre aceştia. In consecinţă nu pot da nici o lămurire nouă asupra acestei chestiuni.

VISUL.... ESTE DUŞMANUL

de Edmond Haraucourt

A visa? Nu, nu! E interzis, îmi interzic. De altfel, n'am cunoscut niciodată decât un singur vis, fermecător şi totdeauna acelaşi: A sbura fără sforţări, ca un nour, evoluând printr'o simplă orientare a capului şi pieptului şi la coborîre să ating pământul cu vârful degetelor dela picioare, afară de cazul când în drumul meu nu m'aşi ciocni de un perete la cotitura vreunui drum.

Ştiu că acest vis este banal, foarte banal, foarte cunoscut, clasic şi clasat. Mă mulţumesc cu el. Intâi pentru că el, din punct de vedere fiziologic denotă o sănătate excelentă şi în al doilea rând pentrucă îmi este de-ajuns.

Fiindcă orice vis este o epuizare inutilă, o forţă pierdută. El este, de altfel, un duşman al somnului. Somnul, care comportă o reacţie chimică a ţesuturilor, constitue pentru ele o adevărată hrană cu eliminări de toxine. A visa când dormi, înseamnă a digera rău somnul tău. Am suprimat aceasta.

VISUL... ESTE PRIETEN

de Jules Claretie

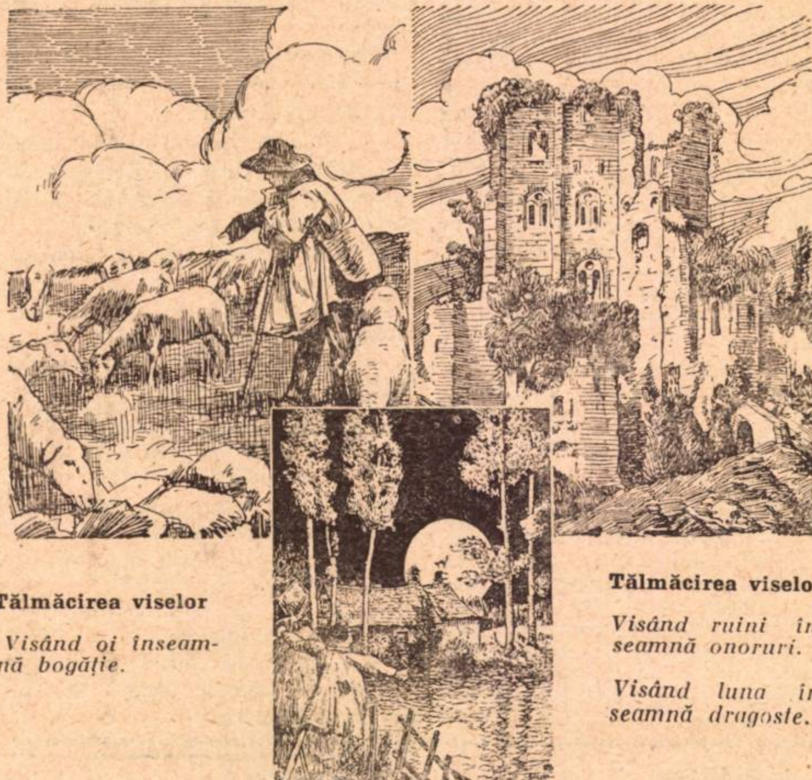
Visele sunt avertismentele bolilor. Ele sunt adesea o prefaţă a suferinţelor noastre. Suferim, visăm că suferim şi răul este acelaş. Visul precede doctorul.

Câteodată visul e un colaborator. Găsim în vis ceeace căutăm în stare de veghe. Elaborarea cerebrală inconştientă aduce ceeace reflexia nu putea să găsească. Aceasta nu este o regulă sigură, dar se poate întâmpla.

Şi apoi, pentru câteva coşmare în viaţă, câte vise frumoase. Gérard de Nerval pretindea chiar că visul singur, constitue viaţa. Şi pierzându-şi mintea, acest fals şi profetic geniu, avea poate dreptate.

CE SPUNE DOCTORUL GRASSET

Visurile sunt dovada că în timpul somnului creerul nu-şi opreşte funcţiunile, după cum nu şi-le opreşte nici aparatul digestiv, respirator, circulator, etc.

Tălmăcirea viselor

Visând oi înseamnă bogăţie.

Tălmăcirea viselor

Visând ruini înseamnă onoruri.

Visând luna înseamnă dragoste.

Numai funcţiunile psihice superioare dorm în timpul somnului: visele sunt deci manifestările activităţii psihice inferioare. Pentru aceasta ele sunt ilogice, nerezonabile, absurde, cu asociaţii de idei şi imagini superficiale şi bizare.

Astfel Maury visează că merge pe un drum; drumul evoacă ideea de kilometri, de acolo el trece la kilogram şi ajunge la cântarul unui băcan; apoi dela kilogram, el ajunge la insula Gilolo, unde-i spune băcanul că se găseşte; acolo el vede o floare care se numeşte *lobelia*, apoi pe generalul *Lopez* şi sfârşeşte prin a juca o partidă de *lotto*.

Toată această auto-analiză nu să poate face decât în timpul unui somn puţin adânc şi mai bine încă în ceeace Maury numeşte halucinaţie hipnagocică, adică în jumătatea de somn, pe care o observăm la începutul şi la sfârşitul somnului. In visul obicinuit, noi nu suntem isbiţi de lipsa de legătură a visurilor, pentrucă în acel moment, noi n'avem centrii noştri psihici superiori, cari judecă şi dirijează mentalitatea noastră inferioară, absolut liberă.

Aceste funcţiuni psihice inferioare, care dau naştere visului, în timpul somnului, sunt aceleaş care lucrează în timpul când spunem că suntem distraţi. Când spiritul superior este absorbit de o gândire profundă, (ca Arhimede când eşia din bae) mergem distraţi fără să ne gândim, inconştienţi, numai cu centrii psihici-inferiori.

Aceste acte ale omului adormit, şi ale omului distrat sunt acte psihice, gândiri. Când mergem distraţi, evităm în acelaş timp automobilele şi trecătorii, salutăm prietenii, totdeauna gândindu-ne la alte lucruri. Tot aşa, în somn, cu toate că direcţiunea psihică superioară lipseşte, gândirea continuă: proba este că şcolarul îşi fixează în memoria sa, în timpul somnului, lecţia pe care a citit-o înainte de a adormi. Se spune, că Tartini a găsit opera sa „Sonata diavolului" în timpul somnului. Că La Fontaine a compus cei „doui porumbei" şi că Voltaire a modificat un cântec întreg, din „Henriada".

Nu cred că în somn nu se poate găsi nimic nou. Acestor lucruri noui însă le putem da o minunată formă exterioară, după ce ne trezim. Putem dirija visurile unor persoane, provocându-le unele senzaţii: senzaţiile ajung până la centrii psihici inferiori ai persoanei care doarme şi aceasta este tema şi punctul de plecare al unui vis. Gândul cu care adormim poate dirija visurile din timpul somnului. De aceea un sfat persoanelor care au visuri urâte: alegeţi-vă bine şi gândiţi-vă la ultima impresiune, mai ales la ultima lectură sau la ultimul subiect de conversaţie înainte de adormiţi. Impresiunile interne, venite din intimitatea organelor noastre, pot deasemenea dirija visele. O digestie rea dă naştere la un vis neplăcut. O persoană, care iubeşte viteza, visează căderi, navigări repezi. Unul care respiră greu, visează că un animal sau un monstru, apasă pe pieptul său. Visele deci, pot descoperi o stare patologică particulară. De aici derivau pentru cei vechi interpretările prevestitoare ale visurilor. Gallien povesteşte, că un tânăr visă, că avea un picior de piatră şi puţin mai târziu fu lovit de o paralizie, la acelaş picior.

Boalele, spune Tissier, încep printr'un efect patologic lent, câte odată inconştient, când pacientul e treaz, dar care pot deveni foarte sensibile în timpul somnului şi pot produce vise, care au rapoarte mai mult sau mai puţin simpatice cu organele lezate.

In unele cazuri, în vis, atribuie suferinţele altora, spre exemplu vede un cal sufocându-se sub ochii lui. Acest lucru poate fi datorit însă începutului unei crize de astmă.

In visuri, memoria, prezintă particularităţi foarte curioase. Unele persoane îşi amintesc într'un somn, lucruri din somnurile precedente, pe când în perioada dintre aceste somnuri, nu-şi amintesc nimic. E dela sine înţeles, că aceste aduceri aminte a unui fapt uitat, pot da visului aparenţele unei revelaţiuni sau ale unei prevestiri.

Iată câteva fapte în care aparenţele sunt mai impresionante, cu toate că deducţiile ce se pot face sunt absolut false.

In vise regăsim câteodată amintiri, depuse în centrii noştri psihici inferiori, în mijlocul unei perioade de distracţie. Astfel, Maury vede în vis, mai multe zile la rând, un oarecare domn cu cravata albă, cu o pălărie cu boruri largi, cu o fizionomie particulară, şi având înfăţişarea unui anglo-american. Acest domn îi era cu totul necunoscut, dar mai târziu îl întâlneşte, exact aşa cum l-a văzut în vis, într'un cartier, în care el mergea adesea înainte de a visa, şi unde cu siguranţă că l-a văzut, dar nu l-a remarcat. Iată ce dă visului o înfăţişare de prezicere, pe când în realitate acest lucru nu e decât revenirea în minte a unor fapte, pe care le-am recepţionat, inconştient.

Brockelbank pierde din buzunar un cuţit. El îl caută, dar nu-l găseşte şi nici nu se mai gândeşte la el. Şase luni mai târziu, el visează cuţitul în buzunarul unui pantalon vechi. Când se scoală îl caută şi-l găseşte în acel buzunar. Prezicere? Nu. Amintire depusă anterior şi într'un moment de distracţie în psihicul inferior, şi care a apărut mai târziu în vis.

Myers citează de asemeni o serie de lucruri pierdute şi regăsite tot în urma unui vis, prin acelaşi mecanism.

Lucrul devine mai nostim, dar nu mai misterios atunci când centrii psihici inferiori ai celui ce doarme presară reminiscenţa cu elemente de roman.

O fetiţă pierde un cuţitaş la care ţinea mult. Intr'o noapte, visează, că un frate pe care-l pierduse şi pe care-l iubise mult, i se arată şi o conduce de mână tocmai în locul unde se găsea cuţitaşul: Ea se deşteptă, se îndreptă către locul indicat şi găseşte cuţitul. E uşor de înţeles cât va fi de greu să împiedeci pe acest copil de a crede într'o *revelaţiune de dincolo de mormânt.*

Şi totuşi nu avem aface decât cu o simplă memorizare a psihismului inferior.

Vedeţi deci de câte precauţiuni trebue să ţinem seama înainte de a declara ca supranaturală o declaraţie de acest gen.

Visurile, nu sunt niciodată o ocaziune de ghicire sau prevedere a viitorului:

Ele nu sunt decât gândurile psihismului nostru inferior (pe care le-am numit poligon cerebral) sustras direcţiei şi controlului centrilor psihici superiori adormiţi.

In orice caz studiul visurilor e unul din capitolele cele mai curioase, şi mai fecunde din psihopatologie.

RĂSPUNSUL LUI BERGSON

Iată un vis. Zăresc obiecte şi totuş nu este nimic. Totul se petrece caşicum lucruri, persoane reale, ar fi de faţă, pe când la deşteptare totul a dispărut. Cui se datoreşte aceasta?

Mai întâi, este oare adevărat că nu e nimic? Vreau să spun: O a-

numită *materie sensibilă* nu ne este cumva prezentată ochilor noştri... în timpul somnului, ca şi în timp de veghe?

Cu o oarecare sforţare încordată a atenţiei, se poate distinge încetul cu încetul mai multe lucruri. Mai întâi în general un fond negru. Pe acest fond negru, adesea, puncte strălucitoare, care se duc şi se întorc urcă şi coboară... mai ades pete cu mii de culori.... fiziologiştii s'au ocupat de acest joc luminos, „Spectrul ocular”, pete colorate, etc. acestea sunt denumirile pe cari ei le-au dat fenomenului.

Dar puţin interesează aci explicaţia fenomenului şi denumirea ce i se dă. El se produce la toată lumea şi constitue principala materie, substanţa din care ne croim visurile.

Aşadar, există în realitate prezentată percepţiei noastre în timpul somnului o *pulbere vizuală* şi această pulbere ne va servi pentru fabricarea visurilor noastre. Oare numai ea singură serveşte la aceasta? Mai sunt încă şi alte senzaţii vizuale: Aceea a unei lumânări aprinse în odaia în care dormim, apoi senzaţii auditive... senzaţii tactile... (Bergson face aluzie aci la senzaţiile emanând din toate punctele organismului şi care ne prevestesc o boală). Dar toate aceste date nu sunt decât materialele viselor noastre. Ele n'ar fi suficiente pentru a le produce.

Ceeace va da o formă materială acestor visuri, vor fi amintirile noastre.

Bergson, evoacă o pagină din Plotin, în care acest filosof, continuator al lui Platon, explică cum se nasc oamenii... Natura zice el, plămădeşte corpuri vii, dar numai le plămădeşte. Lăsate propriilor lor forţe, n'ar merge până la capăt. Pe de altă parte, sufletele locuesc în lumea ideilor. Incapabile prin ele înşile a acţiona şi negândindu-se măcar să acţioneze, ele plutesc deasupra timpului, deasupra spaţiului. Dar printre toate aceste corpuri, există unele, care răspund mai mult prin forma lor năzuinţelor cutăror sau cutăror suflete. Şi printre suflete există unele, care se vor recunoaşte mai mult în cutare sau cutare corpuri. Corpul, care nu naşte cu suficientă forţă de viaţă, se ridică la sufletul care îi dă viaţa completă. Şi sufletul privind acest corp şi crezând că-şi zăreşte chipul întocmai ca într'o oglindă, atras, fascinat de această imagine, cade.

Sufletul cade şi această cădere e viaţa. Pe de altă parte, senzaţiile noastre nocturne, seamănă cu aceste corpuri incomplecte. Senzaţia e caldă, vibrantă şi aproape vie, dar nehotărîtă. Amintirea este completă, dar aeriană şi fără viaţă. Senzaţia ar voi să-şi găsească o formă, care să-şi muleze contururile nehotărîte, amintirea ar voi să obţie materia pentru a se completa şi a se actualiza însfârşit. Ele se atrag una pe cealaltă şi această amintire-fantomă ce se incarnează în senzaţia ce-i aduce sânge şi carne, devine o fiinţă, care va trăi o viaţă proprie: un vis.

Visul romantic

Acest tablou a fost compus de PUVIS CHAVANNES

* * *

Ni se pare interesant pentru a încheia să cităm câteva rânduri extrase dintr'o conferinţă pe care Bergson a ţinut-o la şcoala de psihologie, în 28 Martie 1901: „A explora cele mai tainice adâncimi ale inconştientului, a lucra în ceace numiam înainte subsolul conştiinţei, iată care va fi misiunea principală a psihologiei în secolul ce se începe. Nu mă îndoesc că ne aşteaptă descoperiri frumoase, tot atât de importante pe cât au fost în veacurile precedente descoperirile fizice naturale...”

Poate că în această explorare, poate că în acest „subsol” al conştiinţei, se vor găsi într'o zi reuniţi, oricât de neînţeles ar putea să pară, cercetătorii antagonişti, cari sunt savanţii, cari nu vor cu nici un chip să se depărteze de fiziologie, de fenomenele observabile, vizibile, tangibile, care pot fi cântărite şi măsurate — şi pe de altă parte misticii, idealiştii, spiritualiştii, cari nu vor să considere în toate fenomenele decât spiritul sau sufletul, ca factor conducător. Şi poate, că în ziua aceia, înapoia tuturor aparenţelor şi antagonismelor ireductibile şi unii şi alţii îşi vor va seama că nu era decât o chestiune de cuvinte care îi despărţia.

* * *

In numărul viitor, vom publica răspunsul premiat de noi, precum şi răspunsurile mai interesante, primite din partea cetitorilor noştri.

„Fetiţa din Cor" şi genul „Bebe Daniels"

ULTIMUL FILM al lui Bébé Daniels nu este un film *al* lui Bébé Daniels, ci este un film *cu* Bébé Daniels... Joacă într'ânsul, printre alţi actori. Are un rol principal. Dar nu este filmul *ei*, ca „O aventură la Paris", „Crăiasa Codrilor", „Fata Şeicului", „Reporter Cinematografic", etc. Este exact ca şi când i-am încredinţa lui Douglas Fairbanks rolul lui Fedia din „Cadavrul viu". Poate că s'ar achita corect de o asemenea însărcinare. Dar n'ar mai fi un film-Douglas.

„Jumătate fată, jumătate băiat".

După cum în literatură există genul nuvelă, genul roman, poem în proză, idilă, pastel, baladă, etc.; după cum în muzică există simfonia, sonata, étude-a, etc., etc., tot astfel în cinematograf există mai multe genuri, cum sunt bunăoară genul Charlot-Harold Lloyd sau genul Douglas-Bebé Daniels.

Acestea nu-'s simple filme, în care joacă actorii citaţi. Sunt filme care au o anumită structură, o factură care ar rămâne aceeaş, chiar dacă actorii amintiţi n'ar mai juca în ele!

Americanii au fost mari creatori, în materie cinematografică. Ei au dat aceste două genuri, filmul Charlot-Lloyd şi filmul Douglas-Daniels care rezumă întreg cinematograful modern.

Iată în ce constă.

Mai întâi asemănările. Amândouă întrebuinţează tumbele, salturile şi acrobaţiile diverse, ca alfabet expresiv, ca un limbaj artistic propriu. Nu se mulţumesc să *copieze realitatea*, ca o „comedie de salon"; o stilizează, o îmbracă în haina simbolică, a gimnasticei.

Iată acum deosebirile.

Charlot şi Lloyd fac personagii, cu voinţă puternică. Desigur, ei nu's eroi antici, n'au nimic de gladiator, de cuceritor de inimi, de spărgători de dificultăţi. Sunt oameni slabi, timizi, cam dezadaptaţi, cam visători, cam zăpăciţi. Dar sunt *oameni*, adică persoane profund sincere cu ei-înşişi, cari nu se lasă înşelaţi cu minciuni, cari iubesc ce iubesc, ce cred ei că trebuie iubit, fără să le pese de ceilalţi. Sub aspectul de pierde-vară şi târâe-brâu, ei ştiu ce vor. Preferă să moară, decât să abandoneze întreprinderea începută. In goana după aur, Charlot e un biet omuleţ pipernicit, o stârpitură, cel mai urît şi mai sărac cetăţean din America. Dar.... e în Alaska, înfruntând viaţa aspră a căutătorilor de aur. Şi nimic nu-l va face să renunţe. Poate numai moartea. Deci, — nici chiar moartea...

Acest personaj, în cele din urmă poate triumfa. Hazardul vieţii e aşa de bogat în situaţii încât, dacă *vrei tare*, un lucru, şi-l vrei *tot timpul*, e imposibil să nu se prezinte odată o ocazie atât de favorabilă încât, cu un foarte, foarte mic efort să isbândeşti.

Eroii filmului Douglas-Daniels au o psihologie cam diferită de a lui Charlot sau Lloyd.

Ei nu's oameni de voinţă profundă şi tenace. In locul tenacităţii ei au spontaneitatea, veselia, sănătatea şi buna dispoziţie.

„Domnişoara cinematografiază

Pentru a reuşi, există mai multe mijloace. Unul e încăpăţânarea, care duce la isbândă chiar pe cei mai slabi. Alta e voioşia şi siguranţa de sine.

Primul sentiment e adânc şi dovedeşte o conştiinţă chinuită. Cellalt, e mai superficial şi are ceva din seninătatea inconştienţii.

Charlot şi Lloyd suferă, cugetă, şi mai ales *nu se lasă*.

Douglas şi Bèbé Daniels nu reflectează deloc, nu suferă niciodată (adică suferă doar dureri fizice şi gândesc doar în mod practic la trucul de întrebuinţat).

Desnădejdea lui Charlot ia forma unui supliment de îndrărjire, în aşteptare şi perseverenţă.

Desnădejdea lui Douglas ia forma de cavalcadă....

Sunt două stiluri cu totul diferite, realizate numai cu tumbe şi acrobaţii, două technice artistice, în întregime noui.

* * *

Aceste explicaţii erau necesare pentru a pricepe ultimul film *cu* Bébé Daniels: „Fetiţa din cor".

Acest film e filmul lui Neil Hamilton, *secondat* de Bèbé Daniels. Ea *doar joacă*, joacă foarte bine, dar joacă în filmul altuia, într'un film, care nu e „Bèbé-Daniels".

Filmul „Bèbé Daniels" se compune dintr'o nenorocire centrală, din care eroina se descurcă, datorită unei serii nesfârşite de acrobaţii, care de care mai spirituale, acrobaţii conduse cu un vecinic şi triumfător surîs pe buze, cu o bună dispoziţie şi cu o vervă morală neîntreruptă.

Aşa a fost „Crăiasa Codrilor"; aşa a fost „Reporter Cinematografic". Dar mai ales, aşa a fost „O aventură la Paris", model ideal al genului.

O tânără americană, drăguţă şi cam toantă, se găseşte, printr'un concurs de împrejurări, în mijlocul Franţei, fără nici-un ban şi fără nici cea mai mică bănuială asupra modului de-a întrebuinţa eficace, limba franceză...

La un moment dat, ea este ameninţată, din toate părţile, cu toate primejdiile: 1) moartea; 2) dezonoarea; 3) sărăcia; 4) închisoarea; 5) pierderea dragostei aceluia pe care îl iubeşte şi care o iubia (şi care se chiamă Bob).

Câtva timp caută să lupte, să se descurce. Dar deodată, schimbă tactica. Pe toţi persecutorii ei, îi ia, îi împinge într'un poştalion cu şase cai, care se află în curtea Hotelului, şi porneşte cu toţii după Bob (care plecase cu automobilul înainte) *ca să-i explice*.

Să se observe optimismul acesta extraordinar. Pe fiecare duşman ea îl priveşte ca pe un *argument*, care va dovedi lui Bob că nu e vinovată. Pe duşmanii ei nici nu-i combate, nici nu-i imploră. Ii reuneşte şi îi lasă să spună fiecare ce ştie. Din concertul lor contradictoriu, nevinovăţia ei va reeşi oarecum dela sine.

Bébé Daniels în „Fetiţa din cor"

Copleşită de ghinioane, ea persistă a crede că „lucrurile se vor aranja dela sine".

Şi atunci, avem într'unul din acele prime-planuri, în care excelează cinematograful american, tabloul poştalionului, încărcat cu duşmani şi mânat de victimă; avem o fotografie într'adevăr extraordinară: fotografia vântului victoriei, care suflă părul eroinei, coamele cailor, care înmlădie şi contorsionează, în două, trupul tinerii fete şi trupul trăsurii cu şase roţi. Avem o fotografie a duhului victoriei, pornit pe drumurile lumii. Avem un tablou de-un simbolism neîntrecut: tabloul tinereţii triumfătoare, al „allegresii", al bucuriei de a trăi, al veseliei senine şi nebiruite...

La lumina acestui spectacol, toate comicăriile anterioare se închiagă, cristalizează subit clădind un monument de o arhitectură perfectă, cu proporţii şi gradaţii meşteşugite.

Este povestea vieţii, care la început se apără de nenoroc, şi mai la urmă se supără pe noroc; dar se supără oarecum păstrând un fel de bună dispoziţie bonomă de vânător supărat-foc... Şi atunci porneşte la vânătoarea norocului, vânătoare dusă cu o bună credinţă, cu o încredere enormă, şi cu un neîncetat şi copilăresc surâs pe buze...

* * *

Aşa sunt toate marile filme ale lui Bébé Daniels. După cum vedem, ele samănă mult cu ale lui Douglas. Alt decor, dar aceeaş mişcare generală şi aceeaş psihologie.

In schimb, „Fetiţa din Cor" nu-i deloc aşá. Este povestea unui băiat frumuşel, pe cât de tont pe atâta de cinstit la suflet. Rolul e jucat de Neil Hamilton, în mod cât se poate de reuşit, şi având ca parteneră pe... marea Bèbé Baniels, care de data asta este oarecum „în vacanţă".

Ceeace nu însamnă că foarte curând să nu avem un nou film „Bèbé-Daniels", din cele adevărate...

D. I. SUCHIANU

...CÂND AM FOST IN AMERICA...

de **JOHN HARDING**

...New-Yorkul se profila în zare...

DA, scumpii mei prieteni şi prietene, iată-mă din nou în patria părinţilor şi vitejilor mei strămoşi. Daţi-mi voe, să mai trag o duşcă din vinul acesta nobil; şi'n timp ce vă voiu povesti aventurile mele, vă rog să-mi permiteţi să mai iau la intervale, câte-o înghiţitură. Căci vă rog să nu uitaţi: vin din America, unde am băut numai apă, sirop falşificat, limonadă à la Niagara, diverse „drinks"-uri fără nici un Dumnezeu, sifon cu zeamă de lămâi de Florida şi „sampanettă" de Hollywodd, o zeamă lungă, fără alcool.

Credeţi-mă, într'o zi tuşind, mi-a eşit stomacul din trup. Mirat, l-am luat în mână şi l-am examinat. Sărmanul!! De multă vreme, nu mai trecuse prin el, nici un fel de vin, bere sau altă băutură alcoolică. Vechea mea nobleţe, mă obliga să sufăr cu el. Bietul, îmi făcea impresia palatelor regale, din republicile europene, palate prin ale căror porţi, nu mai trec regii, prinţesele intrigante sau metresele atotputernice de altă dată. Şi atunci, l-am înghiţit din nou, dar am simţit în repetate rânduri, sughiţurile şi plânsetele lui, care mi se urcau în gât.

Acuma râde; vedeţi, această duşcă de Odobeşti, înseamnă pentru stomacul meu, reîntoarcerea unui rege, în ţara lui, în tristul său palat.

Dar daţi-mi voe, s'o iau dela început.

Mi-am început călătoria spre America, iarna, deoarece în calitate de urmaş al celebrului Mitică, mi-am făcut calculele, că pentru prestigiul numelui meu, nu pot călători, decât în anotimpul rece.

Dacă credeţi cumva că intenţiei mele îi lipseşte logica, vă rog să nu căutaţi prea mult, — încă o înghiţitură — şi, ascultaţi :

Voiam să vizitez America iarna, deoarece în acest anotimp, setea este mult mai redusă, deci o mare uşurare pentru un alcoolic de calibrul meu, în ţara prohibiţiunii absolute.

Inainte de plecare, am mai făcut o mică descoperire technică, din care voiu scoate sume frumuşele de aci înainte, din America. După cercetări de ore, am isbutit să dau acestui alcool solid, forma pe care o voiam, ca: zahăr, fasole, gumă de mestecat, creion, bani mărunţi şi rouge de buze... Nu, nu, nu fără motiv mă priviţi cu atâta admiraţie. Vă mulţumesc amicii mei, cu încă o înghiţitură.

Desigur că-mi veţi obiecta, că astfel stând lucrurile, nu mi-a lipsit alcoolul în America. Vă înşelaţi însă, căci după trei săptămâni, întreaga mea provizie dispăruse.

Ştiţi, cred, că înainte de vizita pe care am făcut-o în republica yankeilor, banii erau la mine, cât praful pe tobă.

Cu mari greutăţi, am isbutit sămi procur un bilet de vapor, până la New-York. Traversarea oceanului, a mers la început fără incidente. Când am ajuns însă, la o depărtare de 100 de mile, de coasta americană, mi-a venit pofta să văd New-York-ul înaintea celorlalţi pasageri. Mă dusei imediat la căpitan şi i-am spus :

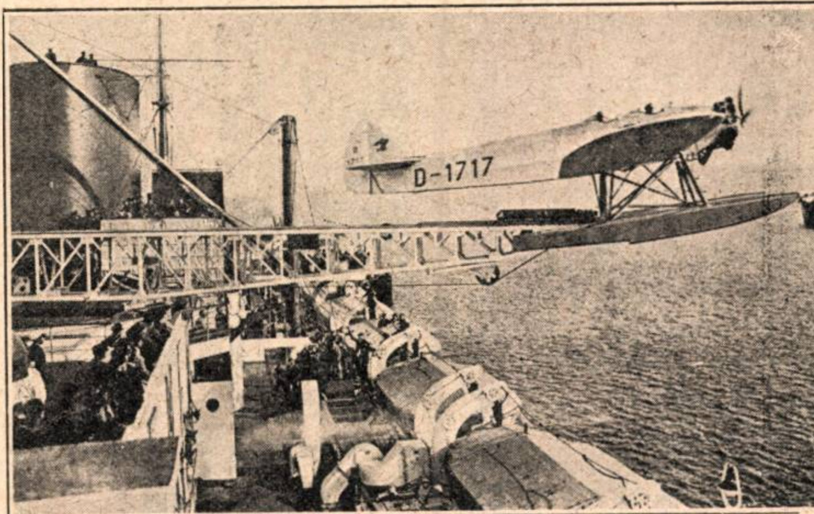
— „Domnule, aş vrea să sbor spre continent, cu avionul pe care-l veţi lansa peste un sfert de oră, cu catapulta". (Scena se petrecea pe vaporul „Bremen").

— „Imposibil, domnule", răspunse el. „Cu avionul nu trimitem decât poşta".

— „Şi nu se poate face nici o excepţie ? Numele meu este Mitică şi sunt fiul bătrânului Mitică şi nepotul celui mai celebru Mitică".

— „Regret foarte mult, dar nu vă cunosc nici pe dvs. şi nici nu mi-a fost prezentat vreo dată, vreunul din domnii pe care mi-i pomeniţi".

Ce puteam să fac? M'am strecurat în magazia poştală şi am văzut un pachet mare, care trebuia să fie trimis înainte, cu avionul.

Când avionul porni, am simţit o smucitură...

Fără să stau mult pe gânduri, l-am deschis, i-am aruncat conţinutul în mare, prin geamul cel mai apropiat şi m'am ascuns în el. Paşaportul şi autorizaţia de intrare în America, le aveam la mine; afară de acestea, mai aveam întreaga provizie de rouge-uri de buze, creioane, şi gumă de mestecat alcoolice. După două minute, fără ca să fi trezit bănuiala cuiva, am fost transportat în avion, în care am fost încărcat, la un loc cu un mare număr de pachete poştale şi de mesagerii. In învelişul care mă acoperia, practicasem o găurică prin care vedeam, tot ce se petrecea cu mine.

Deodată simţii o zdruncinătură, mă lovii cu capul de un vecin cam solid şi-mi pierdui conştiinţa. Când mi-am revenit în simţiri, nu vedeam deasupra mea decât cerul, un cer senin, albastru. Sgomotul motorului, înghiţia tot restul, ce mă înconjura. Vă mărturisesc însă sincer, că toată chestiunea mă plictisi în cele din urmă, şi hotărîndu-mă scurt, am muşcat dintr'o gumă de mestecat....

Iertaţi-mă, dar pentru că am ajuns aci, îmi amintesc că v'am promis să mai iau din când în când câte o înghiţitură.

Aşaaa ! Guma de mestecat, înţelegeţi dv. alcool comprimat, îşi făcu imediat efectul. Atât eu, cât şi învelişul în care eram închis, începurăm o serie de clătinări, cărora aparatul nu le putea resista. Avionul se plecă uşor, pe o parte; învelişul în care mă aflam se deschise, eu alunecai afară şi în momentul următor, sburam prin aer într'o curbă, pe care cred că nici un matematician, n'ar putea-o calcula.

Cum am însă o prezenţă de spirit extraordinară, m'am întors brusc, în timpul saltului, astfel că sburam cu picioarele spre continentul american. Deodată, îmi trecu prin minte, ideea unui avion rachetă.

Astfel am început să aspir aerul, pe care-l eliminam atât de puternic, încât gura mea făcea impresia eşapamentului unei rachete. Sburam din ce în ce mai repede, în linie orizontală. Apoi, am scos din buzunar o mică oglinjoară, prin care am putut vedea, ceeace spatelui şi picioarelor mele, le era imposibil să vadă.

Mă apropiam cu iuţeala furtunei de statuia Libertăţii.

— „Pământ"! strigai plin de bucurie. Gura-mi pufăia ca o rachetă, numai în materie de cârmă, eram neputincios. Vedeam în oglindă cum statuia Libertăţii, se repede furioasă spre mine, voind par'că să mă lovească 'n cap cu făclia, pentru îndrăsneala mea. Ce puteam face altceva, decât să-mi îndoi picioarele? In secunda următoare, una din cele mai moi părţi ale corpului meu, se înscăună cu o lovitură puternică, pe nasul uriaş, al grandioasei dame de piatră.

Eram salvat şi debarcasem în America, prin fraudă. Chiar dacă nu puteam rămânea mai multă vreme, pe locul meu cam incomod, aveam totuş speranţa vagă, că voiu putea coborî în scurtă vreme, pe teren solid.

Până una-alta, mă odihnii câteva ore, într'o cută a formidabilului nas. Admiram cerul albastru al Metropolei, sgârie norii şi mă simţiam cât se poate de bine. Când se întunecă, am început să mă gândesc cu toată seriozitatea, să-mi părăsesc poziţia.

Inţeleg foarte bine, iubiţii mei prieteni, pentruce aţi căscat asemenea guri şi urechi. Ce credeţi că am făcut? Mai aveam trei gume de mestecat alcoolice şi trebuia să le sacrific, pentru salvarea mea. Băgai una dintre ele între dinţi şi când se muiase îndeajuns, iar eu mă afumasem binişor, — am scos un capăt al gumei printre dinţi şi l-am lipit de buzele simpaticei mele dame-domiciliu. Apoi m'am lăsat încetişor în jos pe gumă, am repetat de două ori operaţia şi astfel am ajuns cu bine jos, dar beat ca un porc, în ziua de Ignat.

Intre timp, sosise miezul nopţii.

Şi acum, încă o duşcă sdravănă, în cinstea poliţiei antialcoolice, ai cărei reprezentanţi m'au găsit de urgenţă şi m'au transportat la New-York. Vă rog să mă credeţi scumpii mei amici, că în privinţa restului nopţii, am un „lapsus memoriae". Destul că dimineaţă, m'am trezit în picioare, într'un local foarte puţin prietenos. Peste câteva minute, sosi în celula mea, un poliţist, cu privirile morocănoase, care mă luă foarte scurt :

— „Cine ţi-a dat alcool"?

— „Alcool"? Am făcut o mutră atât de mirată, încât trebue să fi fost o copie identică a mielului păcii, tipărit în cinci culori, pe coperta vreunei reviste americane de familie, sau pentru fermieri. Poliţistul mă privi dispreţuitor, îmi întoarse spatele, scoase un notes, începu să se caute prin buzunare şi de-odată începu să strige :

— „Creionul meu!!! Pe pactele lui Kellog şi Young, unde mi-e creionul ?

— „Creion"? De-odată îmi străfulgeră o idee minunată prin cap. Am scos repede un creion alcoolic din buzunar şi-i spusei domnului în uniformă albastră :

— „Imi daţi voe să vă servesc eu" Şi-i dădui creionul. El încercă să scrie, dar nu mergea deloc.

— Vă rog, domnule ministru al poliţiilor, trebue să umeziţi puţin creionul, căci doar atunci scrie cu o culoare frumoasă".

El muie creionul în gură, dar probabil că i-a plăcut atât de mult, că peste un minut, zăcea beat mort, la picioarele mele. **Fără nici o greutate i-am scos bluza şi şapca, pe care le-am pus şi astfel transformat, am putut părăsi localul atât de antipatic.**

Da, stăteam în inima New-York-ului, orfan de mamă şi de tată, cu

câțiva dolari și câteva piese alcoolice în buzunar. Apropos de alcool, îmi dați voe să mai iau o înghițitură.

Ei, ce puteam face ? Vedeți însă, că nu degeaba port la mine, fotografia spiritului materializat, al strămoșului meu, Mitică I, fotografie pe care mi-a dat-o Conan Doyle, un scriitor care nu prea mai are căutare, ca atare, dar joacă un rol principal, în lumea șarlatanilor spiritismului mondial. Am scos această poză din buzunar, o privii cu dragoste și... dați-mi voe să mai trag o dușcă. Imi face bine, vi-o spun drept.

Nu trebue să uitați că îmi pusesem peste hainele mele civile, bluza albastră, a polițistului american. In timp, ce examinam încă, fotografia strămoșului meu, o fată tânără și frumoasă se repezi la mine și strigă enervată :

— „Repede, policeman, repede ! Vino cu mine".

Fotografia dispăru din buzunarul meu și o luai la fugă după fată, care intrase într'un sgârie nori. Ascensorul ne purtă din ce în ce mai sus în care timp, putui constata cu plăcere, că această domnișoară, era cea mai perfectă ființă, pe care o întâlnisem vreodată.

— „Ce s'a întâmplat în definitiv? Cine sunteți dv. ?"

Ii pusei aceste întrebări cu un ton foarte sever, pe care-l prinsesem, din desele mele contacte cu poliția.

— „Mă numesc Edythe Dubin... Tatăl meu are o criză, e furios și vrea să facă praf din toate. Legătura telefonică a tăiat-o deacum, așa că am trebuit să vă chem de jos... Ah !"...

Inima-mi bătea puternic, nu de frică... Oh.... eu nu știu ce-i aia frică... Stăteam în fața unei uși, îndărătul căreia putea să fie orice, afară de liniște.

— „Domnișoară Edythe" spusei eu, „buzele dv. sunt prea palide. Poate că deaceea e furios tatăl dv. Nu mă priviți atât de mirată, căci pe lângă meseria de polițist, eu

In fața mea, era un sgârie-nori

sunt și psiholog, cunoscător de oameni. Voiu încerca un mijloc, necunoscut încă poliției".

Am scos atunci unul din rouge-urile mele preparate din alcool și vopsii cu el, buzele fetii. Ea nu se apără; credea, probabil, în clipa aceea, că sunt mai nebun decât tatăl ei. După ce mi-am terminat lucrarea, i-au spus :

— „Acuma intră curagioasă în cameră, apropie-te de tatăl dumitale și sărută-l lung și puternic pe buze. Aș vrea mai bine să facem o probă împreună".

Și deoarece Edythe se cam clătina, am prins-o în brațe și am sărutat-o pe buzele roșii. E drept că și eu tremuram și mă clătinam în acel moment, dar nu tocmai atât de tare, ca ea. Apoi deschisei ușa, împingând-o pe Edythe în cameră. Din cauza rouge-ului alcoolic, pe care i-l administrasem pe buze, fata devenise mai curagioasă și se repezi spre tatăl ei, care stătea la fereastră, disperat și mugind ca un taur. Bătrânul ridicase de-acum pumnii, ca să-și lovească fiica, dar aceasta îl și îmbrățișase și-l săruta de zor, lung, pe buze.

Dv. știți, că m'am cultivat foarte mult în sens umanitar, așa că vă rog să-mi permiteți- să fac o comparație de acest gen. Nici în „Metamorfosele" lui Ovidiu, nu survin schimbări atât de radicale și de subite ca aceea, pe care am văzut-o în camera din „building". Lui Mister Dubin, îi căzură imediat brațele dealungul corpului și un zâmbet prietenos, trecut pe fața lui, și, în timp ce Edythe cădea extenuată într'un fotoliu, bătrânul șopti cu o voce îngerească :

— „Cherry Brandy !"

Fata ațipise în fotoliu. Mister Dubin se îndreptă spre mine și-mi spuse :

— „Ce căutați aci, policeman? V'ați înșelat, probabil, asupra adresei".

— „Nu", am răspuns eu, „sunt la veritabila adresă. Voiți să-mi dați un pahar cu apă"?

Alcoolul, îl muiase de tot pe Mr. Dubin. Ordonă unei negrese, să-mi servească un pahar cu apă. Pe-ascunse, am muiat în el, creionul de buze și mă adresai gazdei :

— „Incercați, vă rog"!!!

Probabil că mirosul său, simțise ceva foarte plăcut, căci apucă paharul, îl scutură și-l înghiți cu o iuțeală, care ar bate și pe aceea, cu care zeii antici, își înghițiau victimele.

— „Cine sunteți dv., domnul meu"?

Cu un gest grandios, aruncai bluza de pe mine și răspunsei :

— „Mitică, nepotul celebrului Mitică".

— „Și d-ta călătorești cu atât de mult alcool"?

— „Nu, vreau să mă plimb numai, prin America. Alcoolul e doar o neînsemnată anexă a personalității mele".

— „Imi pare bine domnule. Dar... uite ce e... aș vrea să fac cu d-ta o afacere. Eu te conduc cu fiica mea, prin America, iar d-ta îmi furnizezi anumite lucruri, care sunt în directă contrazicere cu legea prohibiției. Vrei, sau nu ?"

Văzând că răspunsul meu, se lasă așteptat, el adăogă :

— „Ca să mă răsbun pe această lege afurisită, am băut azi, două sticle de loțiune pentru păr, care m'a enervat rău de tot. Vrei să mă ajuți, domnule...".

— „...Mitică..." adăogai eu.

Intre timp, Edythe se trezi. Prima ei privire, se'ndreptă spre mine și se arătă foarte mirată, de a nu vedea în mine un polițist, ci un civil foarte simpatic. (ultima propozițiune, mi-a spus-o ea, mai târziu).

— „Tată", strigă ea de-odată, „domnul acesta m'a sărutat".

(Știți, probabil, că'n America, dacă săruți o fată, trebue să te căsătorești cu ea).

Mister Dubin se uită cam strâmb la mine și privirea lui, nu promitea nimic bun.

— „Da" strigai eu, fie din entusiasm, fie din respect, pentru pri-

virea lui și consecințele ei, „ne-am înțeles. D-ta, cu frumoasa d-tale fiică, îmi arătați toată America, iar eu, îți voiu furniza cele dorite".

Dar demnul tată, se simți obligat să adaoge :

— „Fiica mea, onoratul domn Mitică, ți-a cerut mâna și aș fi foarte mulțumit, dacă n'ai avea nimic împotrivă".

— „Dar bine, tată, domnul nu-i decât un simplu polițist"!!

— „Vă 'nșelați, domnișoară, eu n'am fost niciodată polițist, dar"..

Atunci, ea-mi căzu de gât, mă sărută și 'ncepu să mă alinte :

— „John, dragul meu John"!!!

Din momentul acela, mă numesc John. Dar dece anume, m'a botezat astfel, acest înger al sgârie-norilor? Explicația e foarte simplă.

Domnișoara, iubia de mult, un artist de cinematograf, anume John Gilbert, dar desigur că în taină, căci domnul star lucra la Hollywood, iar ea, nu-l cunoștea, decât din filmele sale. Am rămas cu numele de John, căci în definitiv, tot voiam să aduc ceva ideal din U. S. A.

Ce să vă mai spun, prieteni și prietene? Voiu fi foarte scurt. Am trăit trei săptămâni dumnezeești in New-York, deoarece întregul meu stoc de preparate alcoolice, nu mi-a ajuns pentru mai multă vreme, cu toate economiile făcute. Apoi, îi spusei lui Mr. Dubin, că trebue să plec în Europa, pentru a reînoi proviziile, deoarece acolo, n'aveam materialul prim, pentru preparatele mele.

Bătrânul începu să tune și să fulgere. Ce să facă el, în acest timp? Răspunsul meu, a fost foarte clar: n'avea decât să bea mai departe citronadă din lămâi de Florida, sau șampanetă de Hollywood și între timp, să aștepte marfa, pe care i-o voiu trimite. Dar la numele de Hollywood, mi-am amintit, că voiam să vizitez acest oraș și adăogai :

— „Mă voiu căsători cu fiica d-tale. Călătoria de nuntă o facem la Hollywood și apoi în Europa. De-acolo, îți voiu trimite un stoc important, de rouge-uri de buze și gumă de mestecat. D-ta îmi plătești, câte 10.000 de dollari, pentru fiecare transport, bani pe cari ai să-i recapeți cu 1.000% câștig sigur. Ne-am înțeles"?

Contractul s'a făcut imediat. M'am căsătorit cu Edythe, am primit o zestre frumușică și peste câteva zile, debarcam cu soția mea, în Edenul cinematografului, Hollywood. Când îmi amintesc de cele trei luni minunate, petrecute acolo, aș putea să vă povestesc zile întregi și poate n'aș termina niciodată.

I-am dat lui Buster Keaton, ideea pentru marele lui film „Navigatorul", i-am inspirat simpaticului Chaplin, cele mai frumoase scene din „Pelerinul" și „Circul". Apoi, am strălucit ca vedetă, în câteva filme de mare montare, pe care când le veți vedea, veți rămânea paf !

La Hollywood, am inspirat pe Chaplin și pe Buster Keaton

Dulcea mea nevestică, era soarele meu. Cei mai celebri ași ai ecranului, plângeau la picioarele ei, implorându-i măcar o privire, dar... uite-o că vine și ea acum... Imi dați voe, vă rog, s'o sărut.

Prin urmare, doamna este soția mea, despre care tocmai vă povestiam acum. Și aceștia, dulcea mea Edith, sunt cei mai buni prieteni ai mei. Le istorisiam tocmai despre America. Șezi lângă mine... așa... acum, încă o înghițitură, ca să termin mai repede povestea.

Cu toate că am câștigat la Hollywood, peste cinci milioane de dollari, n'am putut rămânea mai mult, decât trei luni. Ințelegeți, cred, că din atâta sifon și extrase de pepeni, mi-se tocisera nervii și v'am povestit doară, că într'o zi, tușind, mi-a eșit stomacul la vedere.

In afară deacestea, Mr. Dubin, îmi telegrafia fără încetare, prin radio:

„Pleacă în Europa, căci altfel mi-arunc în aer sgârie-norul".

Edithe fu de acord și astfel...

Dar plecarea spre casă, n'a fost tocmai atât de simplă.

In timpul liber pe care-l aveam în Hollywood, am descoperit un aparat, care-mi dădea posibilitatea, de a anula forța gravitații; puteam stabili cu el, chiar starea de repaos absolut.

Mi-am băgat cele cinci milioane de dollari într'un cufăr, Edythe și cu mine, ne-am așezat pe el, am apăsat o pârghie la micul meu aparat și de-odată, ne-am aflat la 5000 metri înălțime. O apăsare pe un buton și ascensiunea se opri. Un alt buton, ne dădu posibilitatea, să pornim cu o viteză extraordinară, astfel că țări, oceane, mări și nori, defilară pe sub noi, ca într'o revistă olympică. După trisprezece ore, ne aflam deasupra Bagdadului, care în treacăt fie zis, e ceva mai mic, decât Mizilul. Acolo mi-am cumpărat un avion, cu care am făcut un sbor-record, până la București.

Și acum, iată-mă aci.

Voiți să gustați, în cinstea iubitei mele soții, un rouge de-al meu ? Ce preferați ? Nicorești ? Dealul Mare ? Văleni ? Cocktail de ouă? „Heidsieck Monopole"? Malaga superior old? Tokay? Skotsh Wisky? Sau poate șampanettă de Hollywood ?

Beți, amici și amice ! S'a făcut târziu și Edythei mele i-e cam somn. Luna-i plină și câinii latră... dece latră câinii ?

Ah, a venit un poștar cu o telegramă. Ascultați :

„Primit transportul. Trimit azi 500.000 dollari. Te salut pe tine și pe Edythe. Eram tocmai să-mi arunc buildingul în aer, când au venit pachetele.

DUBIN"

Noapte bună, doamnelor și domnilor!!! Vă rog să mai vizitați pe simpaticul dv. Mitică. Noapte bună...

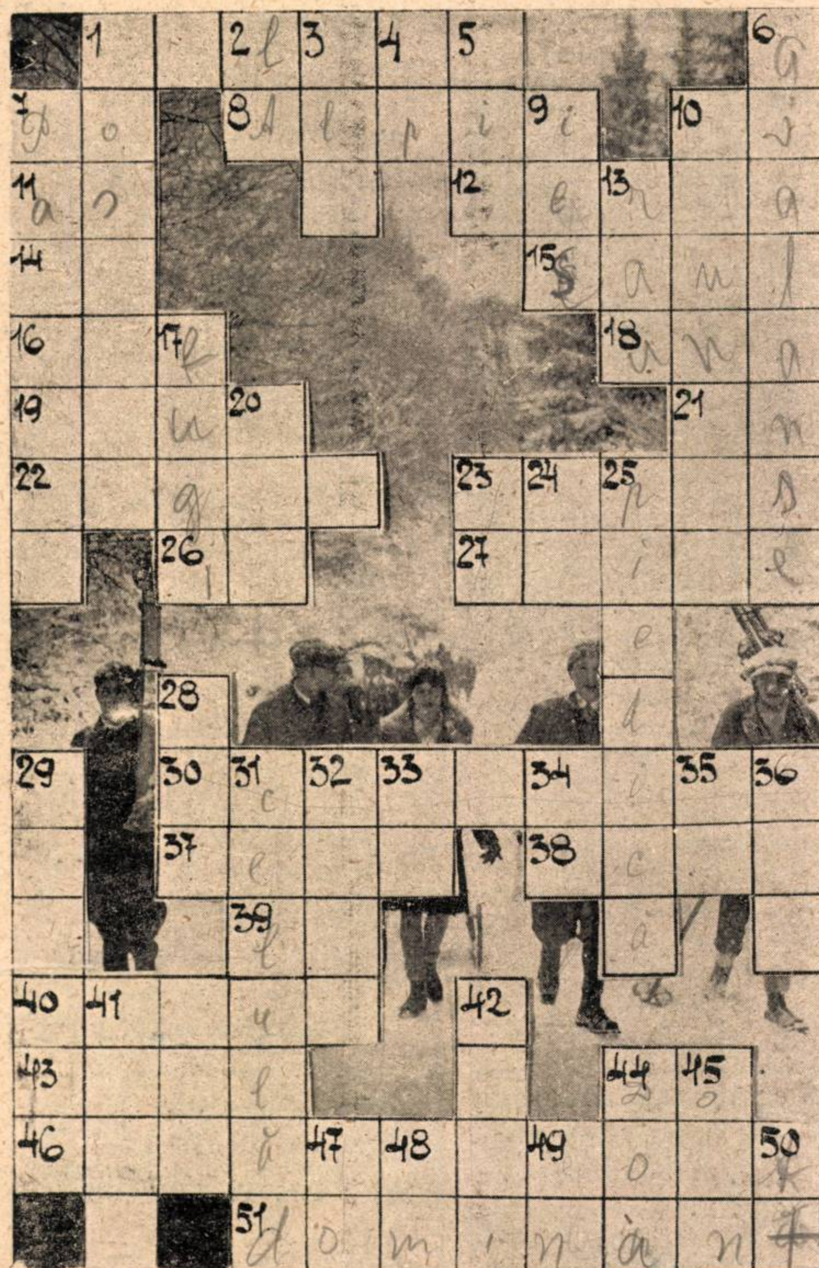
Vino, dulcea mea Edythe...

Prelucrare de LIVIU [illegible]RON

Jocurile „Realității Ilustrate"

Joc de cuvinte încrucișate

(10 puncte) de *Rebus*

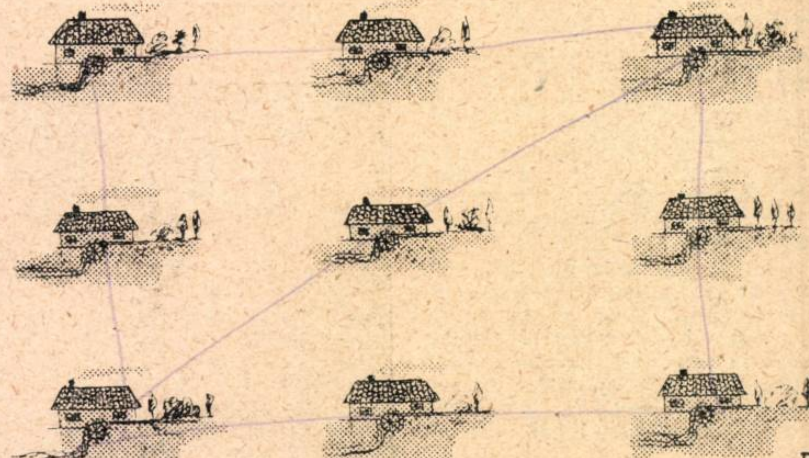

ORIZONTAL: 1) Cel mai însemnat pisc al Carpaților. 7) Fluviu în Italia. 8) Munți în Europa. 10) Secol. 11) Șampion. 12) Mlaștină în vechea Argolida. 14) Pană. 15) Rege uns de Samuel. 16) Dor înfocat. 18) Numeral. 19) Nume bărbătesc. 21) Două consoane din *țanc.* 22) Nivelul cel mai de jos al apelor unui fluviu. 23) Gentilom francez, luă parte la luptele religioase din secolul XVI-lea. 26) Literă slavonă. 27) Când *a fost?...* 30 Ce a sădit Creatorul în întregul Univers?... 37) Contestare. 38) Mijloc de locomotiune de care strămoșii noștri habar n'aveau 39) Pronume. 40) Căsătoresc. 43) Spaima școlarilor neascultători. 44) Notă muzicală. 46) Care are formă de om. 51) Care domină.

VERTICAL: 1) Pădurice. 2) Prepoziție. 3) Grațiez. 4) Strigăt scos de o anumită pasăre de curte. 5) Râu în Alsacia. 6) De ce se tem cei ce fac excursii pe munții acoperiți de zăpadă? 7) Insectă. 9) Plec. 10) Exprimat în termeni preciși. 13) Calamitate. 17) A croi (fam.). 20) Capriciu. 23) Alt nume dat lui Budha în China. 24) Prefix. 25) Obstacol (fig.). 28) Durere (Buc.). 29) Grămadă mare de zăpadă ce se rostogolește. 31) Unde îl bagă pe un condamnat? 32) Rezervor de lapte. 33) Pronume. 34) Interjecție. 35) Pronume. 36) Morfeu. 41) Nași. 42) Oraș în Franța 44) Fluviu în Rusia. 45) Monedă. 47) Ființă. 48) Literă grecească. 49) Pronume. 50) Lucrează!

Drumul morilor

(10 puncte) de *Louise Ionescu*-Loco

Să se ducă prin aceste mori, un drum care să formeze o linie ce se frânge numai de patru ori.

Poșta jocurilor

DIDY ATANASIU. — Propriu-zis este *ucigașul lui D-zeu*. Or, cum lucrul acesta este imposibil, s'a zis „ucigașul lui Iisus", fiindcă El a fost și om adevărat.

Pentru rest, trimiteți soluția așa cum este.

MARIA U. 18 ani. — Cum face singularul dela zale?

LOUIS FECKETE. — Nu este acceptabil, pentru motivul cel mai simplu.

Figura nu reprezintă nici cel puțin caricatura lui Eminescu.

NORY BEDIGHIAN, Constanța. — Aceasta-i adevăratul dvs. nume, sau nu?

Vă sfătuim să renunțați la orice pseudonim, atunci când concurați pentru titlul de *șampion*.

SYLVIO THEOS. — Pseudonimul acesta nu va fi onorat cu nici un fel de gratificație din partea revistei, atât timp cât ascunde o persoană care a abuzat de buna noastră credință.

LOUISE IONESCU, Loco. — Jocurile trimise de dvs. sunt admirabile — însă numai în măsura în care relevă un talent promițător. Ca să fie și publicabile, mai au nevoie de o mică revizuire.

REBUS

Deslegările se primesc până la 10 Martie 1930. Fiecare joc acordă deslegătorilor un număr oarecare de puncte. Cel care obține numărul cel mai mare de puncte prin deslegarea celui mai mare număr de jocuri di numerele 159 și 160, va primi un premiu de 1.000 lei. Premiul al doilea 500 lei. Premiul al treilea 300 lei. Următorii șapte deslegători primesc câte un volum din operile autorilor renumiți. Deasemenea vom publica numele tuturor deslegătorilor. Premiile se vor distribui la 20 Martie 1930.

Cupon pentru jocuri
No. 159

Numele și pronumele ....

....

Adresa ....

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
București, str. Const. Mille 7, Etg. II
TELEFON 306/67
Director redacțional:
NIC. CONSTANTIN

PREȚUL ABONAMENTULUI

Pe un an	Lei 350
Pe șase luni	„ 180
Pe trei luni	„ 95
Pentru străinătate . . .	„ 400

Cum ne-ar apare lumea dacă am fi altfel construiți

Continuăm mai jos, publicarea interesantului nostru articol, care desvălue o chestiune necunoscută încă marelui public.

Interesul este stârnit, mai cu seamă prin faptul, că experiențele făcute, se raportează la ființe și lucruri, de care ne lovim sau pe care le vedem zilnic.

* * *

Suntem pe punctul de a supune perfecționata și totuș imaginara noastră ființă, unei noui transformări.

Cum ar apărea Saturn, peste acoperișurile orașului, dacă am avea un ochiu telescopic

Până acum, îmbunătățirea adusă ochilor, consta într'o mai mare sensibilitate. Fără a schimba această sensibilitate, îi vom pune la dispoziție, diferite funcțiuni, împrumutate dela natură și dela creațiile artei și industriei umane.

Ele sunt posibile, în teorie, ca și celelalte perfecționări, pe care i le-am adus până acum.

In primul rând, îi vom da ochi independenți unul de altul. Cititorul se va întreba însă, dacă aceasta se poate. De sigur, din moment ce găsim numeroase exemple, în regnul animal. Ne vom referi la cel mai clasic din ele: **cameleonul.**

Aproape toată lumea cunoaște această ciudată reptilă și curioasa conformație a aparatului său vizual, în care un ochiu privește înainte și în sus, iar celalt, în jos și înapoi. Care e efectul, produs de această dublă imagine, asupra creerului, nu știm încă. Dar e evident, că nu supără, nici nu plictisește animalul, din moment ce face atât de des uz de ea.

Nu însă spre a da posibilitatea omului nostru perfecționat, de a contempla două peisagii, în acelaș timp, îi facem darul dublei viziuni. Vrem să facem mai mult pentru el.

Vom lăsa unul din acești ochi, în starea lui normală, adică la fel cu cea a ochiului nostru. Vom schimba însă complet funcțiunea celui de-al douilea ochiu. In loc de o singură lentilă cristalină, în mijlocul ochiului, îi vom da două și de va fi nevoie, trei.

Pentru a da acestor lentile, spațiul necesar funcționării, vom prelungi ochiul înainte, bulbucându-l, ca pe cei ai stacojilor (racii de mare).

Aceasta, poate că nu va înfrumuseța pe omul nostru, dar îi va fi de mare folos.

De fapt, scopul nostru, supunându-l acestor transformări, nu e de a-l face plăcut doamnelor ci de a-l înzestra cu un telescop natural, portabil, astfel că în timp ce cu ochiul său normal vede lucrurile întocmai ca noi, cu celalt să-și poată apropia, cele mai depărtate obiecte.

Incă odată repet, această adaptare nu implică nimic imposibil. E de fapt, numai o formă a acomodării ochiului, împinsă la extrem. Ochii noștri, au o mică parte din această putere, fiindcă aduc în acelaș plan sau nivel, toate planurile unui peisagiu, dela cele pe care le putem atinge, până la cele situate la orizont.

Ne putem face întrucâtva o idee asupra impresiei încercate de omul nostru — telescop, privind cu ochiul drept, printr'o lunetă, iar cu stângul, liber. După câteva eforturi, ajungem curând, să vedem două imagini, care ne dau o nouă concepție, asupra lucrurilor ce ne înconjoară.

Ce spectacol surprinzător s'ar desfășura pentru omul nostru!

Ilustrațiile ne dau o idee asupra lui. Studiați fantastica perspectivă a unui oraș modern, pe orizontul căreia, apare planeta Saturn, mărită, așa cum s'ar vedea prin cel mai puternic telescop.

Ar mai fi o perspectivă, în mijlocul căreia, ocupând cea mai mare parte a cerului, s'ar vedeea nebuloasa lui Orion.

Momentan ne vom opri la perfecționarea posibilă a organelor simțurilor noastre și vom vedea ce am putea face, cu un auz, miros și pipăit mult mai desvoltate, decât ale noastre, sau altfel conformate.

* * *

In ceeace privește auzul, nu exagerăm, spunand că natura pare să ne fi înzestrat cu un aparat, de care încă nu știm să uzăm, cum se cuvine și a cărui aplicare, mai inteligentă, e rezervată generațiilor vitoare, care vor înțelege cum să profite de toate posibilitățile, ce ne stau la dispoziție.

Să examinăm această miraculoasă mașină — aparatul auditiv al omului și al marilor vertebrate.

Bogăția și delicateța construcției sale, e surprinzătoare. Acest organ, prezintă trei cavități — una exterioară, alta mijlocie și a treia interioară.

Prima cavitate, poate fi comparată cu o pâlnie, deschizătura mai largă, corespunzând părții exterioare a urechei, cea îngustă, căii auditive. O membrană închide tubul; acesta e timpanul, care formează despărțirea, dintre urechea exterioară și cealaltă porțiune. Aceasta din urmă, numită cavitatea mijlocie, e formată dintr'un lanț de oase mici ; cel din capăt vine în contact cu o altă membrană, numită **„fenestra ovalis"** adică fereastra ovală. O altă membrană, **„fenestra rotonda"** sau fereastra rotundă, închide urechea interioară. Cavitatea mijlocie, e în legătură cu tubul eustacian, care comunică direct cu faringele, învecinat cu beregata.

Cavitatea interioară, e partea cea mai delicată și mai fin construită a întregului aparat. Incepe acolo unde se deschid orificiile celor 3 canale semicirculare, care se prelungesc în cavitatea spirală, în formă de șarpe „cochlea".

Această cavitate, e locul unde se produce procesul auzului.

Sunetul concentrat și condus de cele două camere dintâiu, sfârșește prin a face să vibreze lichidele din cavitatea interioară. Acestea, prin mișcările lor, impresionează fibrele nervoase din cochlea.

Aci pătrundem într'un domeniu, unde mai sunt de descoperit multe secrete. Aceste fibre nervoase, sunt comparate de Corti, marele anatomist italian, cu o harpă cu 3000 de coarde. Ele încep să vibreze, în armonie cu impresia pe care primesc când sunetul pătrunde în ureche, tot astfel cum coardele unei harpe, corespund unei note oarecare.

Dar cum se face că la multe animale, organul auzului, funcționează mai bine decât al nostru?

Câinele aude foarte bine, sunete dincolo de 30000 vibrații, sunete pe care noi nu le mai percepem. Și acum se pune întrebarea: putem înzestra omul nostru ideal, cu o ureche capabilă, să audă toate sunetele din univers?

Pentru a ști aceasta, e necesar să cunoaștem limitele acestor sunete. Până acum, teoria primită de savanți, e că sunetul se propagă, prin corpi materiali: solizi, lichizi, gazoși — nu însă și prin spațiu, nici prin acel eter închipuit, cu care rațiunea științifică umple universul.

Aceasta înseamnă doar că urechea noastră nu percepe decât sunetul propagat în modul pomenit.

Nimic nu probează, că vibrațiile sonore nu s'ar putea mișca și prin alte căi. Undele hertziene, care urmează undelor sonore, în scara vibrațiilor, se transmit prin eter.

Aci, suntem reduși la ipoteze, pe care știința le schimbă în fiecare zi. Teoria undelor luminoase a fost acceptată de toată lumea, de foarte puțină vreme, în urma demonstrației savantului francez **Fresnel** care a răsturnat teoria cunoscută, anume, că lumina ar fi formată, din părticele împrăștiate de soare. Acum, observațiunile făcute de germanii **Plank** și **Einstein** și de americanul **Compton,** tind să ne readucă la teoria emisiunei atomice a undelor de lumină.

Vom profita de această incertitudine, spre a alege dintre diferitele păreri, pe cea care convine mai mult omului nostru, sensibilizându-i organele, astfel ca să perceapă toate manifestaţiunile reale şi teoretice. In acest mod, îl vom face să încerce, senzaţii extraordinare.

Conform principiului stabilit în aceste articole, acest om perfecţionat, nu e numai o fantezie a imaginaţiei noastre. Plăsmuirea lui se bazează pe comparaţii raţionale şi pe posibilităţi ştiinţifice.

Astfel, putem presupune că un organ poate fi substituit altuia pentru a primi impresia, pe care de ordinar o recepţionează cel dintâi.

Spre exemplu, un curent electric trecând printr'o parte oarecare a corpului nostru, poate fi percepută de el, sub forma de căldură, de comoţie (pipăit) sau poate lua forme de lumină, de sunet, ba chiar de gust, sau miros.

Pe de altă parte, în anumite condiţiuni de boală, impresii care, normal, se exercită asupra unui simţ, pot fi recepţionate de altul.

Când celebrul dr. **Charcot,** studia cu asistenţii săi cazuri de isterie la spitalul dela Salpetrière din Paris, unii pacienţi declarau că văd lumini la polii electro-magnetului, în timp ce trecea curentul, un capăt fiind albastru, iar celalt galben. Tot aceşti bolnavi spuneau, că disting fluidul magnetic, emanat de corpul omenesc, sub o formă galbenă.

Dar acelaş fenomen, poate fi provocat prin mijloace artificiale. Planta numită de mexicani **„peyotl",** care creşte în deşerturile din Vestul Sierrei Madre, are câteva proprietăţi remarcabile. Din această plantă, se extrage un suc, care produce o ciudată intoxicare, în cursul căreia fenomenul vizual, capătă o extraordinară ascuţime şi pare să conducă puterile vederii, într'o lume de lumini şi culori, care smulg strigăte de surpriză şi admiraţie, celor cari le văd. Această plantă cu ciudatele-i proprietăţi, te face să auzi lucruri, pe care în stare normală nu le-ai auzi. Un anumit ton sau acord, izbind urechea unui om, aflat sub influenţa acestui drog, se va transforma într'o lumină roşie în timp ce altul va lua forma unei lumini verzi şi aşa mai departe.

Or fi acestea iluziile unei persoane într'o stare anormală, dar sunt încercate de creer. Intrucât singurul nostru scop, e să dăm acestui om mai mult decât senzaţii normale, acest fapt ne deschide un drum pe care-l vom urma.

Nouile invenţiuni, care fac posibil filmul sonor, sunt de fapt, o transformare a undelor luminoase în unde sonore.

Vom plasa această persoană, in centrul universului şi vom face să vibreze în ea, toate radiaţiile infinitului.

Pentru el, va dispărea obscuritatea. In spaţiu, afară de culorile luminei va vedea culori, pe care noi nu le cunoaştem: cele situate mai jos de roşu şi cele care sunt dincolo de violet. Va percepe alte forme şi culori străbătând obiectele din faţa sa, astfel ochii săi vor fi sensibil acţiunei razelor X care străbat obiectele opace.

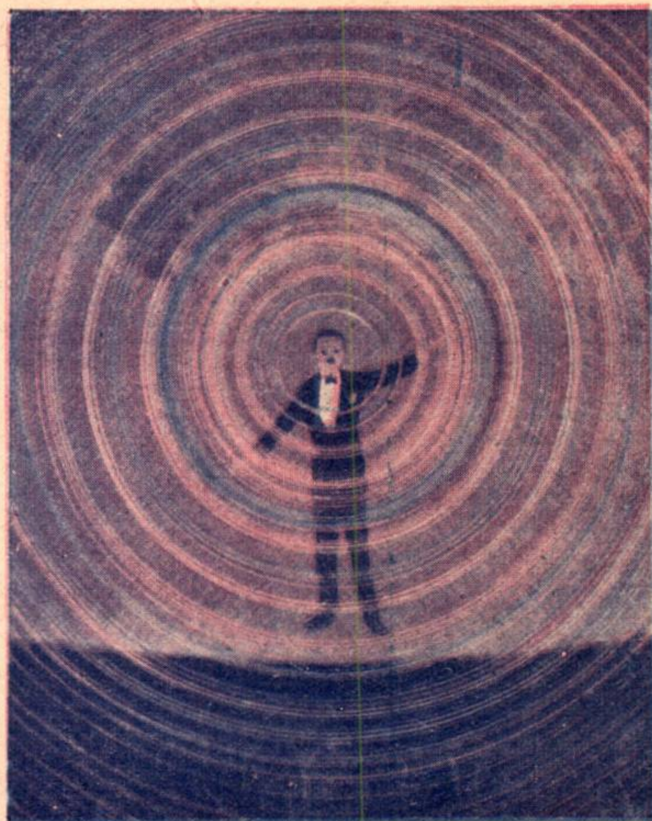
Aerul, care nouă ne pare gol, îi va apare populat cu o infinită cantitate de atomi pe cari vederea sa îi distinge cu uşurinţă.

Aerul însuşi va deveni pentru el vizibil cum e apa pentru noi şi îi va pare turburat de furtuni, curente, care curg ca râurile şi turburări, asemeni unor torente furioase. Toate acestea vor produce un număr infinit de sunete, pe care le va distinge în mod clar.

Un sgomot infinit de mic, pe care-l va auzi, e cel al unei raze de soare, călătorind prin eter. O altă notă, teribil de adâncă, de bilioane şi bilioane de ori mai joasă, decât cea mai joasă notă a orgei, e cea produsă de pământ rulând în imensitate.

nu mai urmează obicinuitele legi fizice. Nu mai pot fi reflectate, polarizate, refractate sau oprite de cei mai solizi şi mai opaci corpi.

Să ne închipuim radiaţii, de o mai mare frecvenţă. Să imaginăm, — şi aci nu e nimic neştiinţific, — că gândul pe care actualmente îl

Notele ieşite din gâtlejul unui cântăreţ, ne-ar apare sub formă de vibraţii colorate, dacă am avea simţuri mai perfecte

Pe când înaintează, un nou sunet îl va preveni, că un obstacol pe care nu-l poate vedea, e în drumul său. Aceasta, se datoreşte faptului, că urechea sa a căpătat sensibilitatea acelor aparate, întrebuinţate de vapoare, aparate ce revelează apropierea unei stânci, a unui banc de nisip sau a altui vapor, în ceaţă.

Chiar pipăitul său, va descoperi o mulţime de lucruri noui. Va simţi spre exemplu, presiunea exercitată de radiaţiunea solară, care echivalează cu a 14-a bilioana parte dintr'un grăunte de un inch pătrat.

Afară de senzaţii fizice, oricât de subtile şi de delicate ar fi, va mai avea altele, pe care aparatele cele mai perfecte, nu le pot prinde, dar care, avem motive să credem că există.

Se opreşte oare scara radiaţiilor la razele cosmice, cele mai rapide din câte cunoaştem? Mai înainte însă ca radiaţiile să ajungă în acest stadiu avansat, am văzut că putem trimite în cele mai rapide şi depărtate călătorii, în timp şi în spaţiu, poate da radiaţii similare.

Iarăş, să ne închipuim că, şi aceasta trebue să fie foarte aproape de realitate, creerul e asemeni unui post, recepţionând şi emiţând unde; putem avea atunci un om capabil, să corespundă cu o fiinţă dragă, de pe cel mai depărtat continent, fără să aibă nevoie de semnale, vorbe, sau chiar aparate de telegrafie fără fir.

Vom lua această fiinţă superior dotată şi o vom pune într'o nouă situaţie. Până acum, nici una din legile universului, nu s'a modificat în jurul lui. Numai el a uzat în limitele perfecţiunei, de sensibilitatea organelor sale, rămânând în aceleaşi condiţiuni, în care l-a plasat natura.

Vom vedea rândul viitor, profundele schimbări ce-l aşteaptă, dacă actualele condiţiuni ale lumii se vor schimba cât de puţin.

REALITĂȚILE VIEȚII

Veneția vrea liniște! — Isprava unor radiofobi. — Cultură muzicală răsplătită. — La ce servă chelia. — „Monumentul indian.“ — Argument medical în favoarea rochiei scurte. — Pățania unui nudist.

N toată lumea, oamenii se plâng de sporirea sgomotelor de tot felul — sunt împrejurări în care și muzica e doar un sgomot, mai degrabă neplăcut. In fruntea orașelor, care duc o campanie violentă împotriva haut-parleur-elor, a gramofoanelor, etc., care turbură liniștea patriarhală a târgului, e Veneția, cetatea îndrăgostiților.

Cântecele pescarilor și ale gondolierelor sunt înlocuite astăzi prin instrumentele mai sus pomenite, iar dacă străinii, în trecere prin orașul lagunelor nu au poate nimic de obiectat, împotiva acestei inovații, cetățenii autohtoni sunt indignați și cu dreptate. Mecanizarea muzicei îi alterează poezia.

Vă puteți oare închipui pe legendarul doge, svârlind inelul său în mare — simbol al uniunii sale cu perfidul element — în sunetele fie și a celui mai perfecționat gramofon?

Veneția suferă astăzi soarta ucenicului vrăjitor, din balada lui Goethe: Nu mai poate scăpa de duhurile pe care le-a chemat.

AR ar fi nedrept totuși să condamnăm radiofonia în bloc pentrucă haut-parleurile indezirabile tapează uneori pe nervii cetățenilor mai sensibili. Niște țărani unguri au mers chiar mai departe cu ura lor neîntemeiată împotriva acestei minuni... a secolului: aparatul de radio. Lipsa de zăpadă e generală în Europa iarna aceasta și cășunează mult rău semănăturilor. Țăranii maghiari au găs't un țap ispășitor pentru această anomalie a climei: antenele aparatelor de radio, pe cari au și început să le distrugă cu furie. Au fost întărâtați în ideia lor fixă și prin prezicerile meteorologice, răspândite cu ajutorul radio-ului.

In mentalitatea lor strâmtă au pus în legătură prezicerile cu însiși aparatele, stabilind un nexus causal, cu totul greșit. Până una alta au pătimit antenele radiofoniștilor, fără ca prin aceasta, bine înțeles, să se schimbe fenomenele atmosferice.

IDEE originală pentru propaganda radiofoniei, ce-i drept în scopuri egoistice, a avut-o dăunăzi directorul unui mare hotel din Danemarca. Muzica de dans la acest stabiliment e furnizată ca să zicem așa, de către soc. de radiofuziune daneză. Direcția a întocmit un program de „ghicitori și jocuri“.

Bucățile muzicale executate la radio nu sunt anunțate prin speaker, ci radiofoniștii sunt invitați să ghicească ei înșiși titlurile bucăților — ceeace nu e prea greu, cu oarecare cultură muzicală. Soluțiile se trimet direcției hotelului, care oferă un supeu gratuit, în restaurantul său, tuturor deslegătorilor.

E zice soc. de radiodifuziune dela noi de această ingenioasă ideie? Iată un sistem de reclamă mai amuzant decât cele obișnuite.

Originalitatea reclamei precum se vede nu e astfel patrimoniul exclusiv al Yankeilor. O dovedește aceasta exemplul din Danemarca, precum și următoarea poveste adevărată.

In ziarele engleze a apărut deunăzi un anunț, prin care se căutau doisprezece bărbați onorabili chei, în scop de propagandă.

Nu era vorba de un mijloc cosmetic, care să fi redat acelei duzini de capete golașe ca tot atâtea bile de biliard, splendoarea unei podoabe de păr absalonice, ci cei doisprezece apostoli ai cheliei aveau altă menire: O fabrică de mașini de scris, a înscris cu tuș, reclama firmei sale, pe cheliile respective, iar posesorii capetelor lipsite de păr erau trimiși la diferite teatre, în fotolii de orchestră, distrăgând astfel atenția spectatorilor dela acțiunea scenică, cu reclama atât de bătătoare la ochi.

Ceeace dovedește, că în materie de reclamă fiii Albionului stau pe picior de egalitate cu urmașii lui uncle Sam.

AI ști? Ca mâine fabricantul de mașini de scris va fi imortalizat printr'un monument care să-l înfățișeze și să-l glorifice în exercițiul funcțiunei, în mijlocul clapelor mașinei săpate în marmoră. Căci privilegiul de a-ți vedea chipul în piatră sau bronz, priveghiind un cartier al orașului tău natal sau adoptiv, nu mai revine exclusiv marilor oameni de stat, sau monarhilor defuncți.

La Calcutta un negustor onorabil, care face comerț cu verze, și-a pus în cap să-și vază efigia, în piatră, pe o piață calcutiană și a dat a înțelege autorităților, că în caz de autorizare, pentru ridicarea monumentului, gratitudinea lui va lua o formă palpabilă, în moneda curentă a țării. Și de oarece edilii din Calcutta aveau nevoe de bani, iar d. Babu Nath Marli — acesta este numele precupețului de varză,—era un excelent contribuabil, simpatizat de toți locuitorii hinduși, atât pentru calitatea verzei sale, cât și pentru calitățile sale filantropice, consiliul comunal a încuviințat propunerea.

D. Babu Nath Marli, supranumit „regele verzelor“ a predat comanda unui sculptor italian și în curând orașul Calcutta se va îmbogăți cu un monument, înfățișând pe vrednicul negustor șezând picior peste picior, pe un soclu de marmoră, înconjurat de o grămadă de căpățâni de varză.

I LA urma urmei de ce nu?

Poate că d. Babu Nath Marti, prin delicioasele sale verze a convertit pe mulți carnivori la vegetarianism, salvând astfel numeroase animale dela moarte și ameliorând starea fizică a foștilor carnivori.

Căci după crezul multora, dieta este singura cale spre fericire — adică spre mult râvnitele bunuri: frumusețe și putere fizică.

D-rul Hugh S. Cummings, directorul ministerului sănătății din America e de altă părere. După d-sa dieta e catastrofală și ei i se datorește mortalitatea crescândă printre femei. D-rul Cummings preconizează altă metodă, pentru dobândirea sau menținerea frumuseții feminine: rochia scurtă până la genunchi.

Iată un argument în favoarea rochiei scurte, pe care l-au ignorat probabil grațioasele cititoare ale revistei, care au răspuns la ancheta: Rochia scurtă sau lungă?

ȘA dar, d-rul Cummings preconizează nuditatea picioarelor — sau aproape. De aci la nudism complect nu mai e mult și se știe că această mișcare se întinde din ce în ce în țările apusene. Prozeliții nudismului integral sporesc — și nu în totdeauna motivele lor sunt mai presus de orice bănuială.

Un provincial austriac se afla în treabă pentru a înființa în orășelul său un club al nudiștilor și veni la Viena, spre a se instrui în această materie.

Dădu de niște glumeți care-l ascultară cu multă luare aminte și care-l invitară apoi la un mare bal al nudiștilor. Ținuta reglementară: costumul lui Adam și al Evei.

A doua zi provincialul nostru se înființă fericit la locul indicat: un tânăr — dintre cei pe care-i cunoscuse, cu o seară înainte — îl întâmpină, îl conduse într'o cameră, spunându-i să-și lepede hainele și să intre apoi în sala de dans unde-l așteaptă membrii și membrele clubului, la fel desbrăcați. Provincialul nostru făcu întocmai și pătrunse într'o nuditate paradisiacă într'o elegantă sală de bal, populată cu domni în fracuri și smokinguri și cucoane cu rochii lungi de seară. Vă puteți imagina mutra „nudistului“, cu atât mai nenorocit, cu cât tinerii farsori încuiaseră ușa camerii de garderobă.

In cele din urmă a intervenit poliția, care a condamnat pe nenorocitul provincial la o amendă însemnată.

E cert că de atunci i-a trecut pofta de a face pe apostolul nudismului!

D. GR.

eaux de cologne
parfums
poudres
crèmes

ROUGE x NOIR

parfumerie LADY

Atelierele „Adevěrul". S. A.

ANUL IV. No. 160. — 20 FEBRUARIE 1930. APARE JOI

REALITATEA ilustrată

Rudolf Klein Rogge in Tarakanowa

Photo Aubert Franco-film

PREȚUL 10 LEI

CU MUSCA PE CACIULA

Foarte amuzante sunt atitudinile oamenilor, surprinşi asupra unui delict.

Pentru disculparea lor, delicvenţii recurg, ades, la motive atât de lipsite de bun simţ, încât i-ar uimi şi pe ei, dacă n'ar fi în cauză.

Vinovatul simte o necesitate inexplicabilă să mintă contra evidenţei: de aceea răspunde, uluit, tot ce-i trăzneşte prin cap.

Dacă, din întâmplare, deranjezi pe un individ care-şi face de lucru prin poiată şi-l întrebi: ce cauţi aici? îţi răspunde cu exactitate cronometrică: Nimic!...

Nu caută nimic... Ce să caute el, un străin, în poiata d-tale?... Şi ca să te convingă şi mai mult de acţiunea lui desinteresată, adaogă:

— Am vrut să văd, dacă găinile ouă.

A sărit gardul, cu alte cuvinte, din simplă curiozitate... ca să te servească...

La o şcoală s'au furat de câteva ori haine şi cărţi. Portarul, de pândă, opri pe un individ suspect, la care s'au găsit vreo 30 de chei.

— Ce sunt cheile astea?

— Talismane...

Deunăzi, a fost arestat la Berlin un hoţ în clipa în care încerca să fure nişte lucruri dintr'un automobil. Pe când comisarul îl interoga, individul îşi muia într'una degetul în călimară şi lingea cerneala parcă ar fi fost miere. Avea aerul că singura lui plăcere în viaţă e să lingă cerneală...

Un autor francez citează cazul unui bandit care a ucis o familie întreagă. După ce s'a introdus, prin efracţie, în locuinţa victimelor, a fost atacat de un câine, pe care l-a împuşcat. Deasemenea a ucis pe stăpânii câinelui, fiindcă strigau după ajutor.

La interogator a declarat cu convingerea unui om absolut inocent:

— Vinovat e câinele, dacă nu lătra...

MANTIA LUI JAMBOR I.

Cea mai frumoasă piesă de garderobă a teatrului Naţional din Budapesta este o mantie regală de hermelină şi catifea roşie.

Numai regii din tragediile lui Shakespeare au favoarea de a se împodobi cu această rechizită bogată.

Se vede imediat că este un obiect de valoare şi că provine din timpurile bune, de dinainte de războI.

Cu toate acestea, cei mai mulţi dintre amatorii de teatru nu-şi amintesc să fi văzut înainte această mantie splendidă, care, în plus, nu pare de loc uzată.

Invelişul regesc părea învăluit într'o taină misterioasă. Dar la teatru nu există taine şi nici mistere. Şi curioşii aflară istoria rechizitei...

Acum 60 de ani, trăia la Budapesta un vestit croitor cu numele de Jambor. Toţi magnaţii şi bogătaşii oraşului erau clienţii lui. Croitorul deveni, în scurt timp, monarhul absolut al modei. Succesul îl ameţi. Jambor începu să se poarte şi să se simtă — monarh veritabil.

Intr'o zi, expuse în vitrina lui o mantie regească; vechea firmă dispăru şi fu înlocuită cu una nouă: **Jambor I Rege al Ungariei.**

Se amestecă poliţia fără să mai aştepte rezultatul plebiscitului popular — firma a fost dată jos şi Jambor internat într'o casă de sănătate. Doi ani de zile a stat bietul rege sub duş şi când s'a întors acasă fără fumuri, a împachetat mantia regească şi a trimis-o Teatrului Naţional.

Dar, oricât de tragică să fi fost scena, din clipa în care se ivia mantia în lumina rampei, isbucneau în sală hohote de râs. Direcţia se văzu nevoită să renunţe la darul ex-regelui Jambor.

Abia acum în urmă, garderobierul teatrului, care îl uitase şi el pe Jambor, a scuturat preţioasa rechizită de naftalină şi a aruncat-o iar pe umerii regilor lui Shakespeare.

IA-MĂ ŞI PE MINE...

Automobiliştii americani au bunul obiceiu să ofere locuri pietonilor pe care-i văd că se grăbesc să ajungă în oraş.

Orice obiceiu are, însă, tendinţa să se transforme în drept.

De aceea, pietonii americani, care au profitat un timp de bunăvoinţa automobiliştilor, au crezut că au dreptul să oprească maşinile ce merg în aceeaşi direcţie cu dânşii şi să pretindă locurile libere. S'a întâmplat chiar ca astfel de pretenţii să fie formulate în mod energic...

Pentru a pune capăt acestui abuz intolerabil, statul american Georgia, a hotărît, prin lege, pedepsirea persoanelor cari prin strigăte, sau semne cu mâinile, opresc automobilele pe şosea, în scop de a călători gratis.

Pentru a nu fi pedepsiţi, pietonii isteţi poartă cu ei câte o placardă pe care e scris:

„Vă duceţi în oraş?"

Când trece o maşină, ei ridică placarda, s'o vadă şoferul.

Se zice că acest truc are succes.

MIRACOLUL DELA KATOWITZ

In drum dela Poznan la Katovitz, toate butoaele de unt se transformau regulat în butoaie cu nisip.

Acest miracol a ipresionat adânc populaţia din Katowitz... deşi ar fi preferat ca nisipul să se transforme în unt şi nu invers. Negustorii, însă, nu cred decât în miracole care le aduc profit; miracole cu pagubă sunt — adevărate şarlatanii...

Rolul poliţiei fiind să cerceteze, a cercetat — dar n'a găsit nimic.

Negustorul păgubit s'a gândit, atunci, să se ascundă în vagonul cu marfă, în speranţa deslegării misterului. Din ascunzişul său putu, deci, să observe ce se petrece în vagon.

Deodată se deschide o ladă de pian şi apăru un indivd. Individul, prevăzut cu cele necesare, a deslipit toate adresele de pe butoaele cu unt şi a lipit pe ele alte adrese. Pe alte butoae, la fel, a lipit însă adresele de pe butoaele cu unt. Apoi s'a retras în lada lui de pian.

In gara la Katowitz, s'a prezentat un domn foarte arătos şi a cerut să i se elibereze pianul şi butoaele indicate pe chitanţa lui de transport.

S'a prezentat şi negustorul care aştepta untul.

Miracolul se risipi: unde trebuia să fie unt, s'a găsit nisip şi unde trebuia să fie nisip, era unt.

Ce-a păţit instrumentul muzical din ladă, se înţelege dela sine...

ADAM ŞI EVA

La balul studenţilor din Nancy, a apărut în costumul lui Adam şi al Evei un student şi o studentă.

Asistenţa, în parte s'a amuzat, în parte, s'a indignat.

...Şi invidia a anunţat poliţia.

Adam şi Eva au fost alungaţi din paradisul costumat. Apoi au fost judecaţi: exact invers de ceeace ştim din versiunea biblică. Pedeapsa se deosebeşte, deasemenea, de verdictul consemnat în vechea cronică. Adam a fost condamnat la 100 de franci amendă, pe când Eva numai la 50.

De ce a fost taxată neruşinarea Evei mai puţin gravă, decât a lui Adam?

Intrebare legitimă, la care nimeni nu ştie să răspundă.

In orice caz, pentru acoperirea amenzei s'a deschis o colectă, care a adunat 2000 de franci.

Semnificativ omagiu, pentru cultura nudului!...

DIMA.

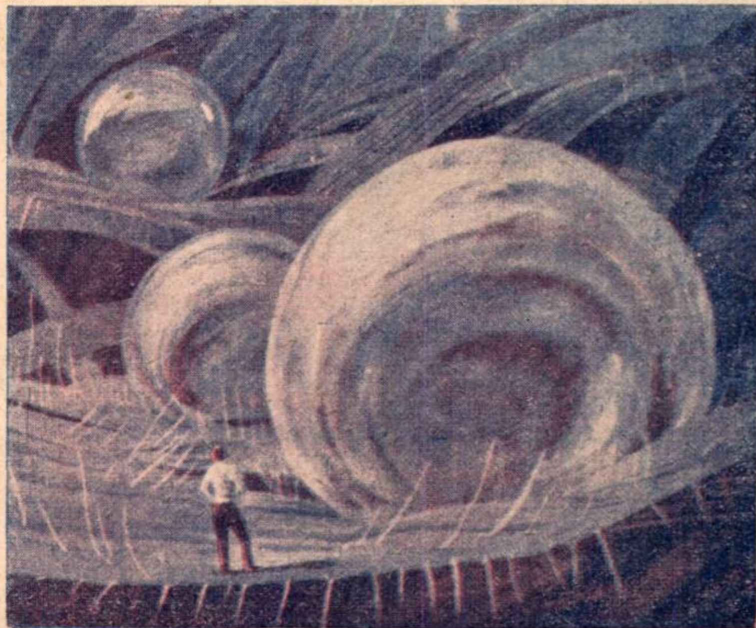

Cum ne-ar apare lumea dacă am fi altfel construiţi

Ce este omul? Iată întrebarea, la care răspundem pe larg, în ciclul articolelor, pe care le publicăm aci. Şi în raport direct cu această întrebare, răspundem la problema: „ce ar putea fi omul", căci este stabilit că individul uman, este înzestrat într'adevăr, cu facultăţi intelectuale mult mai înnalte, decât ale celorlalte vietăţi, fiind în schimb deposedat de natură, de ascuţimea simţurilor, remarcală la anumite animale.

SUTE DE VEACURI de existenţă, observaţie şi raţionare, au dat umanităţii putinţa, să întrezărească o parte din legile ce guvernează universul şi să le formuleze în mod precis, ceeace îi permite să înţeleagă aplicarea lor, când împrejurările sunt aceleaşi.

Cele mai multe legi, ne par atât de evidente, încât le considerăm adevăruri absolut invariabile. Spre exemplu, ştim că întrucât gravitatea atrage lucrurile spre pământ, apa va coborî totdeauna spre cel mai jos nivel; mai ştim că unii corpi mai puţini denşi decât apa, plutesc pe suprafaţa sa, iar cei de o mai mare densitate, se cufundă, etc.

Una din cele mai minunate forme, sub care se prezintă omuleţului nostru, apa, e picătura de rouă.

Mai avem şi în alte privinţe idei bine stabilite cari odată demonstrate şi acceptate ne servesc de bază la verificarea, calcularea şi descoperirea unor noui probleme, la stabilirea unor noui legi.

Aceste lucruri fiind înţelese, ne vom înapoia la omul nostru imaginar. Ii vom lua toate ipotecile perfecţionări, cu care l-am înzestrat în capitolele precedente, readucându-l la normal.

Din punct de vedere fizic, va fi format, ca oricare din noi şi singura modificare pe care i-o vom aduce, va fi să-l micşorăm, dându-i forma celei mai mici dintre insecte, sau a celor mai mari infuzorii, infimele creaturi, ce se găsesc de obicei în apele stătătoare.

In această stare, îl vom lua cu un cleşte fin, în timpul somnului, îl vom aşeza cu grijă, pe frunza unui tufiş, în grădină şi-l vom lăsa să se descurce singur, din această situaţie.

La drept vorbind, acest om infim n'ar putea exista nici măcar teoretic, căci redus la aceste proporţii, creerul său, n'ar mai funcţiona ca al nostru.

Totuş, — cu rezerva, că va fi mai puţin inteligent, decât omul normal — ni-l putem închipui microscopic. Aceasta, nu vine în conflict cu experienţele la care-l vom supune, experienţe extrem de interesante şi de valoroase.

Ne vom înapoia unde l-am lăsat şi-l vom observa: Tocmai se deşteaptă.

Cum e încă noapte, nu-şi dă seama de schimbarea ce s'a petrecut cu el, neputându-se compara cu obiectele din jurul său. Crede că trupul său are vechile dimensiuni. Trebue să aibă această impresie, întrucât între membrele sale, s'a păstrat proporţia.

Curând însă, soarele răsare şi cum începe să se lumineze, omuleţul nostru dă din surpriză în surpriză.

Nu se simte micşorat. E de fapt convins, că are măsura normală, dar nu recunoaşte obiectele din jurul său.

Terenul pe care calcă e o ciudată suprafaţă, formată din enorme şesuri verzi, străbătute de canale, prin care curge un torent de lichid, din cauza gropilor şi ţepilor îşi croeşte cu mare greutate drumul.

Nimic din toate acestea, nu-i reaminteşte aparenţa frunzei, aşa cum o ştia el.

Curând, un alt spectacol, mai extraordinar, îi atrage atenţiunea.

Tocmai în faţa lui, vede o enormă sferă transparentă, strălucind în razele soarelui — singur soarele şi-a păstrat pentru el proporţia.

Trebue să vă spunem că ceeace vede el, e o picătură de rouă. Dar omuleţul n'o recunoaşte, căci acest glob îi pare în raport cu corpul său, innalt de 164 picioare. Se apropie de el şi încearcă să-l atingă. Punctul unde apasă, cedează atingerii sale, ca învelişul unei mingi elastice.

Accentuând apăsarea, sfera îşi schimbă forma, se întinde ca o trompă, absorbind pe imprudentul omuleţ; îl poartă pe suprafaţa strălucitorului glob, într'un ameţitor vârtej, ce se linişteşte în cele din urmă, dar îl mai ţine încă fixat, într'o parte a sferii, în timp ce el se sbate disperat, dând din mâini şi din picioare, fără a putea să scape.

Cum e dotat cu simţ şi raţiune, încearcă să-şi explice fenomenul şi după câteva reflecţii face următoarele observaţii:

„Am căzut într'o lume necunoscută, unde legile fizice ale pământului, sunt cu desăvârşire schimbate.

Pe această nouă planetă, există un corp, pe care-l voiu numi apă, neştiind ce nume îi dau locuitorii ţinutului, — materie care n'are însă nimic comun, cu apa de pe pământ.

In loc să se întindă conform vechiului principiu al stabilirii nivelului, ia o formă sferică.

Această substanţă nu e un lichid, un solid sau un coloid şi evident, cum nu e nici gaz, trebue să fie o a cincea formă a materiei, necunoscută pe pământ.

Pe când apa e incompresibilă, această substanţă pe care mă aflu, e de o remarcabilă elasticitate. Mă simt în ea, ca într'un confortabil hamac. Altă ciudăţenie constă în faptul că această apă nu umezeşte; sunt absolut uscat".

Totuş surprizele nu s'au terminat pentru omuleţul nostru.

La un moment dat, simte un frig grozav, năpădindu-l treptat, deşi soarele se înalţă pe cer şi dă tot mai multă căldură. In acelaş timp, îi pare că globul cristalin ce-l legăna, descreşte treptat. Se simte de-asemeni, animat de o stranie forţă interioară, ce-i înalţă moleculele. Nu înţelege, că aceste fenomene, sunt cauzate de evaporarea picăturei de rouă.

Legile evaporării, cărora ca om normal, le-a dat o prea mică însemnătate, sunt acum de o capitală importanţă.

La un moment dat, se simte târît într'o teribilă cădere; o sguduitură violentă, ca aceea a unei explozii, îl străbate.

Se găseşte pe pământ — adică, pe frunza ce-l poartă. Bagă seamă, că mingea transparentă a dispărut cu totul.

Asta înseamnă că s'a înălţat sub formă de vapori, formă sub care ocupă un volum de 1700 de ori mai mare, decât atunci când era lichidă. Teribila putere de expansiune, a picăturei de rouă, a cauzat catastrofa.

Omuleţul nostru, se simte cu desăvârşire îngheţat şi întrucât e liber, primul său gând e să aprindă un foc. Materialul pentru aceasta, nu i-ar lipsi.

Tot felul de substanţe — animale, vegetale, minerale — plutesc în fragmente, prin aer.

Terenul însuş, — care în unele locuri pare uscat, — furnizează excelente combustibile. Căutând puţin în juru-i, găseşte curând printre acest sfărâmături, acumulate de vânt, bucăţele de fier şi cremene, cari frecate una de alta, produc scântei.

Omuleţul clădeşte un vraf mai mare decât el şi încearcă apoi să-i dea foc. După o oră de sforţări disperate, îşi dă seama, că niciodată nu va reuşi. Şi conchide:

„Pe lumea în care am căzut, oamenii nu uzează şi nu cunosc focul, căci legile fizice ale acestei planete, nu permit aprinderea lui".

Miriade de grăunţe de praf, care nouă ne par neînsemnate, ar fi pericole reale, pentru micul om. Această ilustraţie, reprezintă câteva din cele mai comune tipuri din firele de praf ce aspirăm, — văzute la microscop — constituite din părticele minerale şi organice

Noi care ştim că micul nostru erou, e încă pe pământ, gândim că ceiace spune el e o nebunie. Totuş, din punctul său de vedere are dreptate.

Sau spre a fi mai desluşit, atâta timp cât va încerca să aprindă un foc, prin mijloace fizice, ca frecarea sau lovirea a două bucăţi minuscule de materie, sau prin concentrarea razelor de lumină, cu ajutorul unei sticle măritoare, nu va reuşi.

Dece? Fiindcă suprafaţa materiei, asupra căreia acţionează, nu e destul de întinsă şi în acest caz, căldura ce radiază, se răspândeşte imediat ce s'a produs, înainte de a fi atins punctul de aprindere.

In cele din urmă însă, sforţările făcute l-au încălzit puţin.

Incepe să umble. După multe greutăţi, ajunge într'un loc, care se

prezintă ochilor săi, sub cel mai extraordinar aspect. Ei o regiune acoperită cu brumă. Cum să recunoască însă omulețul nostru acest fenomen atât de comun în spectacolul de necrezut ce se desfășură ochilor săi?

Se găsește de fapt, în mijlocul unei feerice architecturi, printre colonade scânteietoare de cristal. Soarele jucându-se printre ele, produce colorațiile curcubeului, formează parapete de safir, baricade de smarald, palisade de rubin, fortificații de ametist, topaz și opal.

E o viziune fantastică, orbitoare, pe care n'ar fi îndrăznit s'o imagineze, nici în cel mai extravagant din visurile sale. In cele din urmă, crede că nu e decât un vis miraculos căci la un moment dat palatele de flacără și lumină se năruesc, se topesc și se transformă în milioane de balonașe cristaline, ce dispar în aer. Bruma s'a topit la căldura soarelui și picăturile de apă cristalizate, ce o formau, s'au reîntors în atmosferă, sub formă de vapori.

Omulețul nostru se freacă la ochi și se ciupește, spre a se convinge că într'adevăr e treaz. Mirarea sa e cu atât mai îndreptățită cu cât noui accidente vin s'o mărească. Unul din globuri, l-a prins în trecere, târându-l cu sine și a dispărut apoi, lăsându-l să cadă dela o înălțime, ce-i pare teribilă. Dar în loc să se loviască, ajunge ușor la pământ, cu alte milioane de obiecte, ce plutesc în aer, în acelaș timp cu el. Incepe din nou să meargă și ajunge înaintea a două întinderi strălucitoare, ce-i par două oceane, deși diferă mult una de alta: prima are marginile bombate, pe când cealaltă formează o cavitate.

Spre marea lui mirare, omul microscopic, vede plutind pe suprafața apei un ac, care pentru el e o enormă bară de oțel. In jurul lui, apa formează o cavitate, datorită capilarității care produce remarcabile efecte de lumină

Observăm că ceiace-i apare sub forma unui ocean convex, e o infimă cantitate de apă, căzută pe o suprafață neabsorbantă, cum ar fi o foaie de varză, iar cealaltă, o cantitate de apă căzută pe pământ.

In virtutea legii atracției capilare, adeziunea la materia înconjurătoare, depinde de natura corpului, în contact cu apa.

Găsind un vas proporțional cu sine, omulețul nostru încearcă să ia puțină apă. Când se apropie, apa se repede spre el, cum se mai întâmplase și cu globul, și încearcă să-l înghită. Se retrage și vede cu groază, că în acest straniu ținut, legea inerției materiei, nu acționează ca pe pământ. Aci, în unele împrejurări, materia pare dotată cu gândire și putere de acțiune, căci sare asupra obiectelor ce-i vin în apropiere, ca un animal asupra prăzii.

In timp ce face aceste reflecții, vasul s'a umplut cu apă, dar el nu știe cum. Fiind prea plin, încearcă să verse puțin din conținut și-l înclină. Apa nu curge. Il întoarce cu gura în jos, apa rămâne în vas.

Omulețul nostru e stupefiat și descoperă o nouă lege fizică: aceea că apa e o substanță semifluidă, care aderă la vasul în care se găsește și nu se deslipește de el, sub acțiunea gravității, în orice poziție s'ar găsi.

Această observație deșteaptă în el dorința de a studia fondul acestei substanțe, cu proprietăți atât de curioase și neîndrăznind să se aventureze în apropierea-i, începe să arunce diverse obiecte în ea.

Un bloc enorm de fier se găsește lângă el — în realitate e un grăunte de fier. Il rostogolește și-l aruncă în apă. Fierul plutește imediat. Reîncepe experiența, aruncând pietre și diferite alte obiecte. Cele mai multe plutesc; altele sfârșesc prin a se cufunda, când s'au îmbibat cu lichid. Dar acestea sunt excepții.

La un moment dat, vede la o oarecare distanță o gigantică bară de oțel.

Comparând dimensiunile ei cu propriul său corp socotește că trebue să cântărească cel puțin câteva tone. In realitate e un ac, de mii de ori mai mare decât el.

Printr'o inteligentă manoperă, brăzdând pământul sub el, reușește să facă această gigantică masă, să lunece ușor spre suprafața oceanului, unde ajunge printr'o imperceptibilă coborîre, după ce s'a gresat puțin, în contact cu pământul unsuros.

In această stare, bara de fier rămâne la suprafața apei și formează o albie proprie în care plutește liniștită.

Am putea da la infinit exemple, în aparență, contradictorii cu legile naturii așa cum le cunoaștem, dar cele citate ne par suficiente spre a trage o concluzie.

Fără îndoială dacă omulețul nostru ar fi reflectat puțin, și-ar fi reamintit legile atracțiunii capilare, a puterei de expansiune a gazelor, a radiației căldurii care-i erau cunoscute și și-ar fi dat seama că ele operează în mod firesc pe planeta unde se află.

Dar pe când era un om normal, accidentele produse de aceste legi nu aveau importanță în viața sa cotidiană.

Dacă mergem mai departe, imaginând un întreg popor de oameni microscopici, putem fi siguri că această lume și-ar face cu totul altă ideie de natură, iar cărțile lor de fizică, mecanică și foarte probabil de filozofie și morală, n'ar semăna câtuși de puțin cu ale noastre. N'ar raționa după principiile noastre și în multe cazuri, ar crede tocmai contrariul.

Aceleași deosebiri de judecată și apreciere ar surveni, dacă în loc să fie mici ca grăunțele de făină, oamenii noștri ar fi mari ca munții.

Vom lua un exemplu spre a demonstra acest fapt:

Câțiva copii de uriași se fugăresc pe drum întorcându-se dela școală.

Copiii noștri normali nu pot produce prin asta decât nouri de colb ce plictisesc pe drumeț.

Intre acești titani însă, consecințele au alte proporții. Sub încălțămintea lor, stânci, arbori, construcții de fier și piatră sunt doborîte așa cum am dărâma noi un cuib de furnici, din nebăgare de seamă. Stâncile reacționează sub această teribilă frecare cu extremă violență și se încălzesc atât de tare încât izbucnesc în flăcări.

Aci e cazul unui foc aprins prin simplă atingere, și de unde omul microscopic nu putea obține foc din nici o substanță, cele mai multe din materiile răspândite pe pământ ca granitul, nisipul, metalele și vegetalele, au pentru acești giganți proprietățile acelor corpi rari ce se aprind la cea mai ușoară atingere.

In acest caz iarăși, chimia și fizica unor ființe ca acestea s'ar baza pe principii cu totul diferite de ale noastre.

Și acum o altă întrebare:

Este știința de care suntem atât de mândri și care se bazează pe mii de ani de observație, de raționare și calculații, numai o limitată interpretare proprie actualei specii de oameni al cărei înțeles depinde de fizicul lor și de posibilitățile de percepere ale organelor lor?

Se pare că e într'adevăr așa, mai ales dacă ne amintim ceeace am mai spus cu privire la imperfecta funcționare a acestor organe.

Asta nu înseamnă însă că ceiace am aflat cu atâta trudă în domeniul științei e fals și inutil, ci că ceiace știm e doar o mică parte din adevăr. Și departe de a fi descurajați în sforțările noastre de a afla adevărul în întreaga sa splendoare, acest gând ne îndeamnă să studiem natura tot mai mult și să încercăm să-i smulgem câte un nou secret cu fiecare efort.

Actualităţi

Celebrul clown Grock îşi scrie memoriile cari vor apărea curând într'o mare editură germană. Pentru ele primeşte modesta sumă de 100.000 mărci — plus tantieme, adică peste 4.000.000 lei.

Stg. jos: ultima fotografie a Regelui Mihai, luată la înnapoierea Sa în Capitală.

M. S. Regina Marioara a Jugoslaviei, a sosit pentru câteva zile, la Bucureşti

La Roma, Mussolini şi cancelarul austriac Schober, urmând carul funebru al decedatului ministru al muncii, E. Bianchi.

Stânga: Fotografia noastră reprezintă un transport de peste 1500 de deţinuţi — cu destinaţia Guyana, celebra „Insulă a dracului". — Printre ei se află şi Joseph Klemo, fostul adjutant al lui Abd-El-Krim — a cărui sentinţă la moarte a fost comutată în muncă silnică pe viaţă.

Viaţa trudnică a piticului dela Moşi

Un taxi ne duce spre cartierul Moşilor.

Berman, reporterul nostru fotografic, — în faţa căruia chiar Regenţii păstrează un minut de reculegere, când ies dela solemnităţi, — are întâlnire cu cel mai mic om din România. Iscoadă de curiozităţi, reporterul nostru fotografic a aflat, prin nu ştiu ce taină a profesiunei sale, adresa fenomenului :

— Colentina, 5.

Descindem la un colţ de stradă.

— Mă rog, aci stă piticul dela Moşi ?

O crâşmăriţă ne îndrumează :

— In fund.

In fundul curţii se află un fel de casă-bordeiu, înaltă de doi metri. O casă pentru pitici, pe jumătate afundată în pământ. Ca să nu bată vântul prin păreţi, i s'au făcut din mormane de cărămizi nesudate între ele, ziduri exterioare, o căptuşală peste zidurile ei de lut.

Dar piticul nu mai stă aci! Spre dezolarea noastră aflăm că s'a mutat.

— Unde s'a mutat ?

— Prima stradă la stânga, în strada Eliade Rădulescu-Moşi, 13.

Piticul dela Moşi nu-şi schimbă cartierul, ca să fie mai aproape de bâlciul care-l hrăneşte. Gândiţi-vă : pentru el distanţele sunt triple....

PRICHINDELUL CU CAP DE SHAW

La No. 13, în dreapta, se află o căsuţă galbenă. In faţa ei, un chioşc de lemn: e locuinţa unei femei sărmane. Doi salcâmi uscaţi. Ghereta scundă a câinelui. In fund, altă căsuţă, cu prispă Pe prispă, o oae cafenie. Trei căţei ne latră; unul e râios şi are albeaţă la ochiu Altul aleargă pe balustrada prispei. Nu cumva e un câine de circ?

Larma câinilor a scos pe prispă un cap de om. Da, numai un cap; trupul omului e ascuns după balustrada scundă a prispei, şi ai impresia că acest cap umblă şi el, ca şi căţelul, pe balustradă, lipsit de trup şi de membre.

Să fie piticul, sau un om care, ca să se ascundă după prispă, s'a lăsat pe vine? E un cap de om frumos, cu o barbă lungă, îngrijită. Trebue să fie tânăr: barba e castanie, privirile omului sunt drepte, părul bogat, „cu freză". Da, un bărbat frumos, un cap de expresie, un cap de funcţionar, de diplomat poate, cu barba asiriană, expresiv şi blând ca un Tristan Bernard. Dar dece omul acesta serios, se amuză mergând, după balustradă, pe vine ?

Balustrada s'a sfârşit : în uşa prispei, apare o viziune atât de originală, încât, simpla ei privelitşe, te-ar vindeca de blazarea căşunată de monotonia creaturilor umane, pe care le întâlneşti zilnic pe străzi. Ei bine, capul acela sever, bărbos, ca de Bernard Shaw, nu mare, ci normal, e aşezat pe un trup de copil de 2—3 ani. Am impresia că privesc capul omului cu ochii liberi, iar restul trupului său printr'un binoclu întors.

Piticul este într'o cămăşuţă cenuşie, pantaloni cu bretele de păpuşe, cu picioarele goale, — picioare cu laba parcă retezată, ca la chinezoaice.

Ne prezintăm. Piticul îmi întinde o mână grăsuţă, care încape până la cot într'a mea :

— Ion Dobrogeanu, — se prezintă el. Poftiţi în casă vă rog...

Intrăm. D. Dobrogeanu locueşte o odăiţă, în dreapta. In fund, două paturi, faţă în faţă; între ele o masă cu fotografii, mici oglinjoare de buzunar, suveniruri dela Moşi... Pe pat, almanahuri, ziare... D. Dobrogeanu citeşte regulat ziarul *Dimineaţa*, după care se poate ascunde, ca după un paravan. In odae se mai află o maşină de gătit cu plită, al cărui burlan e scos pe fereastră, o poliţă verde, pentru veselă, un dulap... Te-ai aştepta ca mobilierul să fie adecuat staturei gazdei, dar are proporţiuni normale. Un singur obiect e făcut pe dimensiunile d-lui Dobrogeanu: lân-

crescut deloc, a avut mult de suferit... A avut însă şi mângâerea constantă, de a simţi totdeauna caldă, dragostea părinţilor săi. Aceştia l-au ţinut multă vreme acasă, ocrotindu-l. Ionel se făcuse mare, instincte noui îi făcură sufletul să tresară într'o primăvară, şi se însură în 1924 cu o fată nu tocmai scundă.

Ion Dobrogeanu, deşi mic, a fost un bun bărbat şi un bun gospodar : a avut cu soţia sa pe mica Lenuţa, care azi are şapte anişori.

Dar părinţii lui Dobrogeanu muriră, avutul se nimici, o vie fu vândută şi familia piticului se risipi.

De patru ani, Dobrogeanu şi fetiţa cea măruntă şi fragilă, bat calea pribegiei şi a mizeriei, pierduţi în vârtejul Capitalei.

Ei au căzut aci pe mâna unor patroni speculanţi, cari i-au expus la Moşi în barăci, plătindu-le o mie de lei pe lună, când numai chiria odăiţei în care locuesc, este de 800 lei. Mereu dator la jupân, Dobrogeanu fu exploatat cu neruşinare.

— N'ai găsit un angajament mai bun ?... Poate la vre-un circ?...

— Dar eu n'am nici un „număr", ca alţii de talia mea.

Bietul Dobrogeanu, fiu de mici agricultori, nu ştie nici un exerciţiu din cele ce fac liliputanii dela circ.

El ar putea însă deveni un bun artist de cinema, şi vreau să-l recomand regisorilor. In plus, este foarte fotogenic, după cum se poate vedea din fotografiile noastre.

FEMEEA-PAIAJEN E RANITĂ

D. Dobrogeanu a dus deci, in ultimul timp, viaţa trudită a artiştilor de bâlci.

Inchis în baraca de pânză zugrăvită, considerat de patroni ca un animal curios, bun de ţinut în cuşcă, lângă cimpanzeul grotesc şi şarpele boa din lada cu plapomi, piticul se gândeşte la satul său din arida Dobroge. Se străduește, pentru fetiţă, să-şi amelioreze traiul şi se chinueşte să înveţe bicicleta, pânăce ajunse un bun ciclist.

In atmosfera plină de larmă, în mijlocul trudei lor şi desfătării altora, Dobrogeanu leagă prietenie cu tot felul de iluzionişti şi fenomene, dela Moşi.

Alături de cortul în care este expus, se află baraca femeei-păiajen. Acolo a cunoscut pe Marioara, fată de statură normală, care îngrijeşte acum de Lenuţa.

gă dulap, e sprijinită o bicicletă ca de copil, cu rotile cât două farfurii obicinuite.

— Marioaro, dă-mi vesta...

Marioara e o fată de statură normală, care surâde blajin, mângâind o fetiţă foarte mică, ce nu priveşte cu ochii plini de vioiciune şi curiozitate...

— Vino la tata, Lenuţo.

Lenuţa, fetiţa cea mică, e fiica d-lui Dobrogeanu. Inţelegem îndată, nu fără o strângere de inimă, că acest copil cu figura deschisă şi frumoasă, e mult prea scund, pentru vârsta sa...

Fetiţa piticului e pitică...

INTR'UN SAT, DIN ARIDA DOBROGE...

Lenuţa se aşează pe pat, lângă tatăl său. Aprindem câte o ţigare. Fumul ţigării d-lui Dobrogeanu tachinează pe duduia cea măruntă, care râde şi-l împrăştie cu mânuţe de păpuşe.

Vorbim. Oamenii aceştia sunt blânzi, prietenoşi, sociabili. D. Dobrogeanu vorbeşte calm, cu şir şi cu multă înţelepciune. A trecut prin multe şi are o viaţă trudită, nu lipsită de neprevăzute drame. Din vorbă în vorbă, începe să ne povestească viaţa sa.

E român; s'a născut în judeţul Tulcea, în comuna Kataloi, o localitate pe linia ferată Tulcea-Babadag, la Estul căreia se întind mlaştinile Dunării, iar la West spinarea dealului Niculţce. Regiunea e o câmpie mică, unde, părinţii piticului, mici agricultori dobrogeni, lucrau pământul.

Ion, copilul care n'a

Piticul povesteşte, iar Marioara surâde invariabil. O întreb, căutându-i tara de fenomen al naturii:

— Şi d-ta te expui la Moşi ?

— Da, eu sunt femeea-păiajen.

O privesc uimit, căci trupul ei n'are nimic de păiajen.

Am fost angajată la „Iluziune", — îmi explică fata. Făceam pe femeea-păiajen, între oglinzi... O „iluziune fizică"... Am fost la multe bâlciuri, la „Iluziuni".... Da nu se câştigă mai nimic. Ne da până la 1500 lei pe lună, fără masă, şi stam toată ziua şi toată noaptea la iluzie.

Marioara are la mână o tăetură groaznică, cicatrizată în vânăt.

— Dar la mână ce ai ?

— M'a tăiat bărbatul meu, la un chef. Se îmbătase...

In adevăr, o dramă s'a petrecut la Moşi. Piticul cu figura serioasă şi blândă, vorbind cuminte şi cu rost, atrage spontan simpatia, în special a firilor blânde. Intre „cel mai mic om din lume" şi „femeea-paiajen", trudită ca şi el în fundul unei panorame, visând un orizont mai larg, mai deschis, s'a născut o simpatie firească. Soţul e brutal, chefueşte... Intr'o zi o răneşte pe Marioara, şi o alungă. Femeea, cu mâna în sânge, fuge... E singură, nu are ce mânca. Piticul o adăposteşte la el acasă, în odăiţa îngustă, ca dinadins croită pentru pitici....

MICUL SULTAN

Piticul cu barbă e foarte asemeni acelor pitici de porţelan, risipiţi prin iarba grădinilor bogate.

Fiind mereu expus în faţa publicului, a dobândit un aer solemn, o ţinută frumoasă, cu capul în sus, oarecum marţial, mândru. Lui Berman, reporterul nostru fotografic, în faţa acestui portret extraordinar, îi sclipesc ochii, la fel cu obiectivul aparatului său. Piticul pozează. Aşa trebue să stea şi în faţa publicului, pe estrada învălită cu chembrică roşie, dela Moşi. Pare un mic paşă din poveste....

— Un moment, vă rog, ne spune d. Dobrogeanu; Marioaro, aranjază-mi niţel părul.

E un om îngrijit. Se piaptănă cu grijă ; îşi arcueşte îndelung mustăţile; Marioara schimbă rochiţa fetiţei, care râde de bucurie că va fi fotografiată.

— Una, două, trei... Gata!

D. Dobrogeanu se dă jos din pat cum te-ai da d-ta jos de pe dulap. Un scăunaş de o palmă, lângă bicicleta minusculă, e tronul acestui mic sultan, dintr'un basm pentru oameni mari.

FETIŢA PITICULUI

Nu-mi pot lua ochii dela fetiţă. E mititică, plăpândă, şi totuş foarte veselă, foarte vioaie. A moştenit nu numai dimensiunile de păpuşe, dar şi optimismul tatălui său, care este atât de curagios, în faţa asprei vieţi.

D. Dobrogeanu ne simte înduioşarea în faţa fetiţei, şi ne spune :

— E palidă... Nu iese niciodată din casă...

— Dar dece? Soarele i-ar face bine... După cum văd, i-ar place să se joace, la aer, cu copiii...

— O domnule, şopteşte sărmanul tată, copiii râd de ea, se strâng în jurul ei când o văd; o batjocoresc cu glumele lor, şi o fac să plângă... Biata Lenuţa, uneori se duce în colţ, la băcănie, să-şi cumpere bomboane. E veselă, cum o vedeţi, şi se bucură grozav că-şi va lua bomboane. Dar, pe stradă, încep copiii să râdă de ea, şi fetiţa se întoarce din drum, fără să-şi mai cumpere bomboane....

Şi ce mult ar vrea Lenuţa să se joace cu copiii !... Dar copiii nu înţeleg că păpuşica aceasta fragilă, poate şi ea să sufere, omeneşte, şi să-i placă jocul, ca şi lor...

In adevăr, lângă bicicleta-breloc şi scăunaşul de o palmă, se află un pătuc de 10 centimetri, cu o păpuşe de porţelan înăuntru. Lenuţa mai are şi o văcuţă de cauciuc, a cărei muzicuţă din pântec s'a stricat. Ea profită de vizita noastră, ca să iasă în curte, să se joace cu văcuţa de cauciuc şi cu oaia veritabilă, de pe prispă.

In soare, Lenuţa are ochi albaştri, vioi; fetiţa, foarte comunicativă, vorbeşte cu oaia, cu noi reporterii, cu văcuţa de cauciuc...

Inţeleg dela primele ei vorbe, că o nouă tragedie se schiţează în sufletul acestei fetiţe, ce ne-a primit cu atâta veselie. De pe acum, se adânceşte o trăsătură ciudată în firea ei: e cochetă, iubeşte rochiile frumoase, îi place să se gătească. Mâine, când se va face mai mare, va voi să fie frumoasă, să placă...

Dobrogeanu cu bicicleta

Inţelegeţi ce dramă se pregăteşte ?.. Lenuţa e drăgălaşe, are o figură frumoasă, expresivă. Dar e un pumn de fată !... Ce se va întâmpla mâine, când, acum, la şapte anişori, ea se priveşte îndelung în oglinjoara rotundă, de buzunar, de pe masă, pe care abia o poate ajunge pe dibuite, înălţându-se pe scăunaş? Ce se va întâmpla când, într'o zi, va simţi, ca şi tatăl său odinioară, fiorul necunoscut al celui mai omenesc dintre sentimente ?... Ea de pe acum se priveşte îndelung în oglindă, îşi surâde, potrivindu-şi părul rebel, şi, la urmă, parcă o umbră uşoară, ca o îndoială, îi trece prin ochii albaştrii...

— Copil inteligent... Ar fi păcat să nu înveţe carte...

— N'am s'o pot da la şcoală, — o priveşte tatăl său... Ştiţi, copiii sunt răi... Ar fi un chin pentru ea... Dar am s'o învăţ acasă...

Lenuţa cuprinde cu mânuţele gâtul tatălui său...

SOARE !... SOARE !!!

Lenuţa trece firesc pe sub trepiedul aparatului fotografic, fără să-l atingă. Marioara, în curte, o suit-o pe bicicleta paternă, şi o plimbă.

Am întrebat-o ce i-ar place mai mult să aibă.

— O rochiţă de vară....

— Dar acum e iarnă....

—Rochiţa de vară e mai frumoasă.... Cu flori... Mi-a dat o dată tanti o rochiţă... Şi ciorapei...

Se dă jos de pe bicicletă şi începe să alerge prin curte, cu paşii aceia de japoneză-copil. Strigă :

— Soare !... Soare !...

Nu vă mint. E strigătul ei, în ziua aceea frumoasă de iarnă. Mă gândesc la acea piesă de Ibsen, în care Ion Manolescu, — victimă a eredităţii, — strigă atât de dureros :

— Vreau soarele, mamă !... Vreau soarele !...

Soarele nu-l veţi putea da, micuţei. Ea e sortită să se ascundă toată viaţa, în vizuinea lor de umbră şi umezeală, din cartierul bâlciului. Dar o rochiţă de vară, de o palmă, nu-i vei face cadou, cititoare pe care te amuză aci viaţa trudnică a piticului dela Moşi ?...

„CÂND AM RECRUTAT"...

Marioara ne pofteşte la cafea.

Pe pat, cu picioarele atârnând grăsuţe, d. Dobrogeanu şi fiica sa.

Sporovăim din gură, ca la cafea....

— Arăţi tânăr, domnule Dobrogeanu, câţi ani ai?

— 36. Am recrutat în 1916.

— Ai recrutat ?... Cum aşa ?...

— Da... Aşa e legea : toţi românii trebue să recruteze, când le vine termenul. In 1916, m'am prezentat în faţa consiliului de recrutare. M'au măsurat şi au găsit că am 1 metru şi 7 înălţime.

— Şi te-au reformat, desigur...

— Nu...

— Cum : nu ?...

— M'au adus încă de trei ori, fiindcă spuneau că — cine ştie — poate să mai cresc... In al doilea an, iar m'au adus de vreo trei ori. Dar eu tot de 1 metru şi 7 am rămas, până azi...

Aţi fi crezut aşa ceva ?... In comisia de recrutare există un medic, un om de ştiinţă deci. Piticul a fost purtat de nenumărate ori la comisiile de recrutare, ca să se vadă dacă... nu mai creşte !... Dar d. Dobrogeanu nu e supărat, de acest fapt, care, pe mine, mărturisesc, mă revoltă.

— Mi-aş fi făcut datoria, cum ar fi hotărât ei... spune firesc piticul care a recrutat de şase ori !...

COPILA FĂRĂ BRAŢE

Sorbim cafelele, fumăm...

— Dă-mi niţică apă, dacă nu te superi, — cere Lenuţa Marioarei.

Domnişoara Lenuţa e bine crescută şi delicată. Berman îmi şopteşte, fixând-o cu ochii lui galbeni :

— N'am ştiut că are o fetiţă, că i-aş fi adus jucării... Ştii... şi eu am copii...

— Dar asta ce e ? întreb pe d. Dobrogeanu, arătând spre o fotografie din părete...

— E Niculina, prietena Lenuţii...

In adevăr, sub fotografie e scris: „Niculina". E o carte poştală prost imprimată, din cele ce oferă publicului artiştii dela panorame, când vin cu cheta. Ea reprezintă o fetiţă de 5—6 ani, fără braţe, aşezată pe un soclu, ca un bust de marmură. De pe soclu atârnă două picioruşe, cari, în raport cu trupul copilei, sunt mici cât două deget.

— E „fata fără braţe", ne lămureşte d. Dobrogeanu. S'a născut fără braţe şi cu picioarele foarte mici. Unul nici nu are degete. Celălalt, mai lung, îi serveşte ca să mănânce cu el şi să apuce lucrurile..

Niculina are faţa ovală, drăguţă...

— Eram prieteni, cu ai ei, la Moşi, — ne spune d. Dobrogeanu...

„Fetiţa fără braţe", prietena Lenuţii....

VIAŢA NOCTURNĂ A PITICULUI

— Dar acum, când târgul Moşilor e închis, ce faci d-ta ?...

Piticul dela Moşi stă toată ziua în casă, iar pela 6 seara, când întunericul se lasă, iese în oraş pe bicicletă.

La colţuri, lumea se strânge în jurul său, d. Dobrogeanu „se expune" cu aerul său de paşă din basm, şi vinde celor de faţă cărţi poştale, cu portretul său şi al Lenuţii.

Intră apoi prin berării, unde găseşte uneori oameni mai darnici, la petrecere. Trebue să umble mult, până noaptea, târziu, ca să strângă 50—60 de lei, — hrana celor trei suflete din strada Eliade Rădulescu-Moşi, 13.

Uneori, sunt nopţi de ger, şi viforul doboară pe omul cel mic, îngrămădindu-l într'un colţ. Se întoarce acasă, în odăiţa din fundul Oborului, răpus, umilit poate de glumele celor pentru cari însă nu are ranchiună. V'am spus că d. Dobrogeanu e o fire sociabilă şi optimistă, pe lângă care gluma alunecă. Şi are bucuria, când se întoarce obosit acasă, că poate să aducă fetiţei o bomboană, sau o bucăţică de şocolată...

UN VIS SPORTIV...

Da, e un om curagios, care a suferit mult, dar are încredere în viaţă.

Imi încredinţează un proect care îi e scump:

— Vreau să fac circuitul României Mari, pe bicicletă...

In adevăr, d. Dobrogeanu intenţionează să plece într'un vast turneu ciclist.

— Vei rezista?

— Am antrenament.

— Şi ce vei mânca?...

— Voi vinde cărţi poştale ilustrate, în oraşele în care mă voi opri...

I-e dor de ducă. Vrea să spargă orizontul îngust de bâlci. Il chinueşte nostalgia spaţiului, a câmpiei, în care s'a născut...

— Bine, îi spun, dar fetiţa?...

— O iau şi pe ea?...

— Va fi cu putinţă?...

— Intr'un ataş, la bicicletă.

Iată ce vrea să facă acest om trudit: să-şi procure o bicicletă cu ataş, să ia minimum de bagaje, şi să pornească în circuitul României Mari! E un miraj? Va isbuti „cel mai mic om din România", în acest record?... Ce-l determină la această încercare?... Demonul sportiv, groaza de bâlci, nostalgia de spaţiu, disperarea de a nu lăsa pe mica Lenuţa în mizeria de azi, necesitatea aprigă s'o scoată la aer, la soare?...

Un obstacol stă însă în calea acestui curagios tată. Nu are bani, cu ce să-şi cumpere o bicicletă cu ataş. Evident, nu ar trebui mult, dar bunul pitic dela Moşi, nu-şi poate procura fondul de echipare şi rezistenţă. Patronii de barace îl speculează neomeneşte, iar din vânzarea de cărţi poştale, nu câştigă nici măcar o hrană substanţială pentru copil.

Ce am putea face, cititori, pentru acest pitic simpatic şi curagios? Poate că-i veţi da o idee, dacă nu încurajarea voastră materială, de care ar avea atâta nevoe.

— Şi mi-ar trebui o autorizaţie...

Omul e hotărît.

Lenuţa bate din pălmuţe:

— Tăticule, mă iei şi pe mine!... Plecăm!... Plecăm!...

Are nostalgia soarelui, păpuşa aceasta vie... SANDU VORNEA

1001 crime

Unelte care au slujit la uciderí

EVA cătă cu teamă la primul său fiu: Cain era fiul marelui păcat originar, păcatul ce atrăsese mânia lui Dumnezeu. Fratele lui cel mic, Abel, era păzitor de oi; Cain lucra pământul cu un silex.

A adus Cain, din rodurile pământului jertfa lui Dumnezeu. Şi a adus şi Abel dintre cei dintâi miei născuţi din oile sale. Şi a cătat Dumnezeu spre Abel şi spre darurile lui....

Atunci, Cain s'a mâhnit şi a zis aspru fratelui său:

— Să eşim la câmp.

Departe de peştera părintească şi ancestrală, sosiră pe ogorul unde silexul necioplit aştepta mâna primului plugar, ca să are scormonind ţărâna.

Cain prinse în mână piatra. Abel privia.

Atunci, ochii lui Cain se înflăcărară. Cu o mână îi cuprinse beregata, iar braţul cu capăt de bolovan, căzu ca o măciucă, în ţeasta fratelui său.

Sângele ţâşni. Din rană se iviră ţăndări de oase craniane şi creeri gălbui.

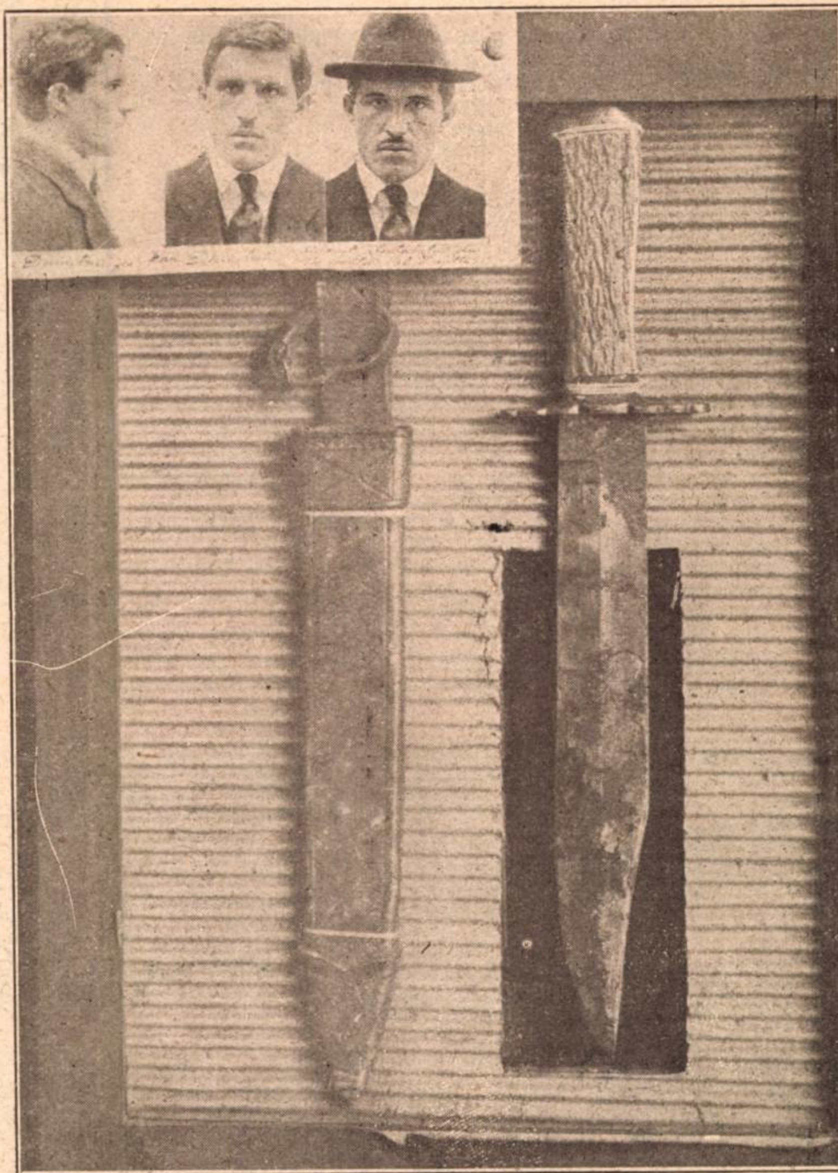
„Şi-a zis Domnul Dumnezeu către Cain:

— Unde este Abel, fratele tău?

Iar cinicul Cain a zis:

— Nu ştiu!... Doar nu sunt paznicul lui!..."

Urmaşii lui Cain legară silexul de bâtă şi apoi silexul fu înlocuit cu metal: secura despică de atunci trunchiuri de lemn şi ţeste de om.

Două pumnale, care au servit la crime. Sus: **fotografia unui criminal, în trei poziţii.** Jos: **instrumente contondente.**

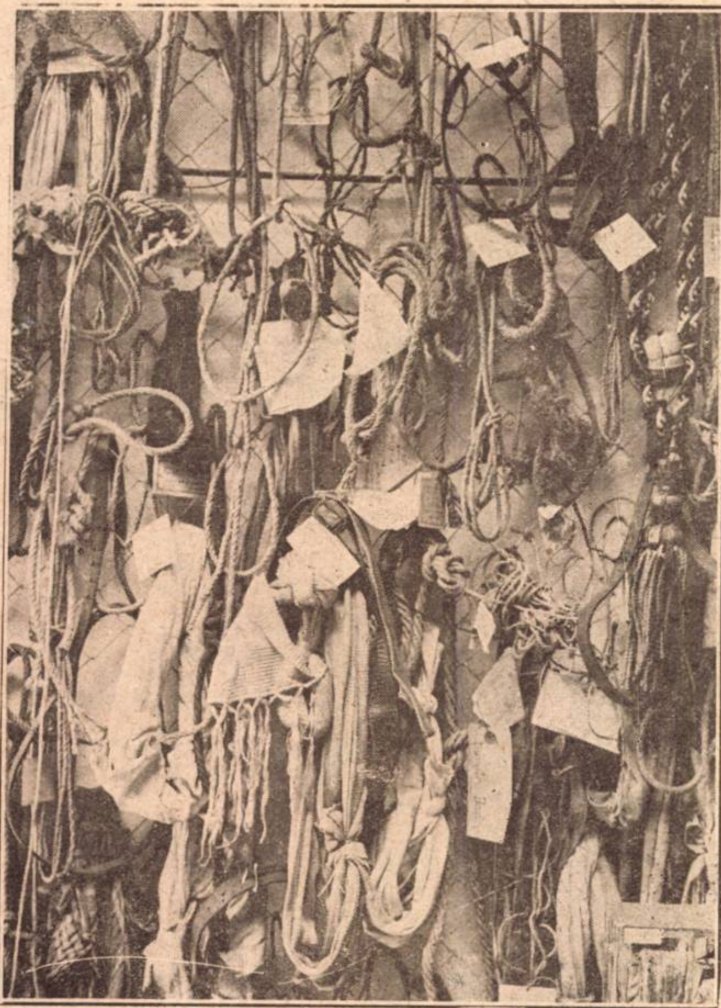
Silexul a fost legat de bâtă...

Un tânăr se strecoară în alcovul cu umbră albăstrie. Femeea care a început de mult să îmbătrânească, îl atrage spre ea, pentru o mângâere pătimaşe.

Ce cher Georges a scos un ciocan pe care-l ţinea fixat de bretele. O cumplită lovitură, sparge craniul femeii; ochiul atins se scurge, în sânge, din orbita vânătă...

Banditul acesta de alcov fură apoi bancnotele şi scoate benzina, ca să dea foc casei celei care-l întreţinea.

Soneria sună... Găetan fugi...

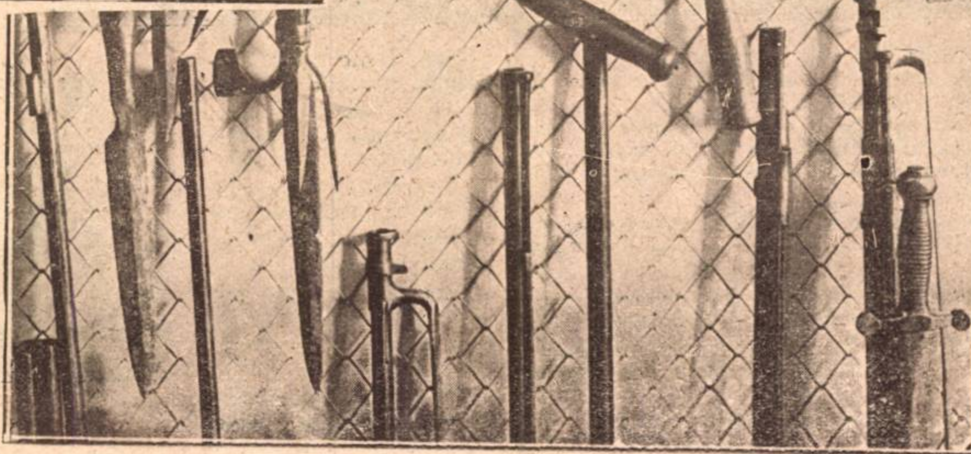
Corpuri delicte, la ştrangulări.

Un Barbă Albastră modern târăşte de păr o femee, în cuhnia cu dale de faianţă, ca o măcelărie de lux. Femeea leşinată fu întinsă pe un trunchiu. O cumplită lovitură cu securea, îi despărţi capul de trup.

Focul arde violent in cuptor. Omul cu barba şi obrajii stropiţi de sânge, aruncă în flacări capul.

El tae apoi cu securea cadavrul bucăţi şi focul le mistue.

Lichidul roşu de pe dalele de faianţă, reflectă figura, cu rictus dement, a lui Landru, iluminată de flacările în care sfârâie grăsimea umană.

* * *

Urmaşii lui Cain ascuţiră silexul... De atunci, de câte ori un Brutus n'a ridicat pumnalul asupra tatălui său?

Hamburg. In oraşul vechi, din vale, rebutul uman al portului, colcăe în noroiu. Ziduri negre, faţade medievale cu balcoane, învese lite sinistru de ficuşii roşii, fragezi, în ghivece.

Canale în stil venețian tae ulițele putrede.

Aglomerare de hamali, de evrei cu pălării tari, sparte în fund, de femei fardate din taverne, de mulatrii fochiști de pe cargobaturi, de „vierlandeze” cu spențere negre, brodate cu panglici verzi, purtând șorțuri albastre și bijuterii de aramă.

Un țipăt!... O femee gravidă a căzut în mijlocul mulțimii. Are o rană adâncă în pântece. Un cuțit zace alături, în lacul de sânge, în care femeea se svârcolește, în chinurile facerii și ale morții.

Jack Spintecătorul se furișează pe sub zidurile negre, intră în umbra care-l ascunde, complice....

* * *

Intr'o noapte, când fetele pândeau d'n umbra ulucilor înegrite pe trecători, (vezi procesul-verbal din archiva Circumscripției de poliție 23), sub felinarul din colțul stradei apăru o matahală de om, care-și dosia pe lângă ziduri statura vânjoasă. Fața lui nerasă era sbârlită, cu țepi, iar capul îi părea un arici rotund și roșcat. In umbra sprâncenelor stufoase, mocnia o strălucire rece, un reflex de cruzime batjocoritoare.

Fetele nu cutezară să-l îmbie, să-l momească. Intrară cu teamă în curte. Numai o minoră avu curajul să se apropie de el.

Se uită șașie la fața țepoasă și strigă:

— Andrei!

Omul tresări:

— Tu ești Chioaro? N'ai crăpat?

In fața lui se afla o fată oacheșe, foarte slabă, care râdea prostește, cu o mârâială de tuse răgușită, bolnavă, în gât.

— Unde e „Otrava”? o întrebă Andrei.

In mintea șubredă a Chioarei, se desfășură atunci drama ce înfricoșase acum un an întregul cartier, — și râsul ei amuți.

Andrei iubise pe Violeta, pe care o numia acum cu dispreț „Otrava”, și pentru ea înjunghiase pe un atlet, poreclit „Maciste”. Dar Otrava a denunțat pe Andrei la secție.

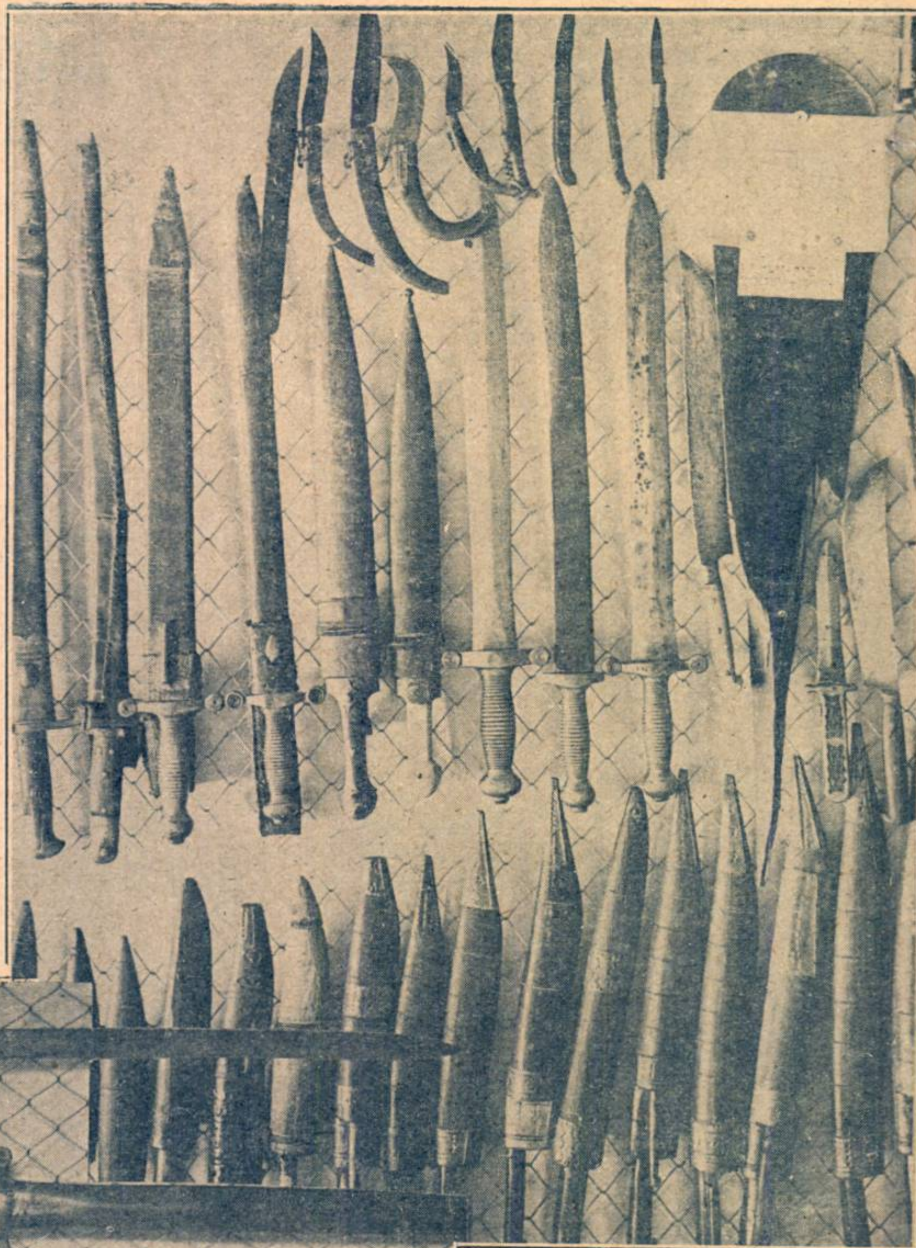
— Unde e „Otrava”, n'auzi? se răsti Andrei la Chioara.

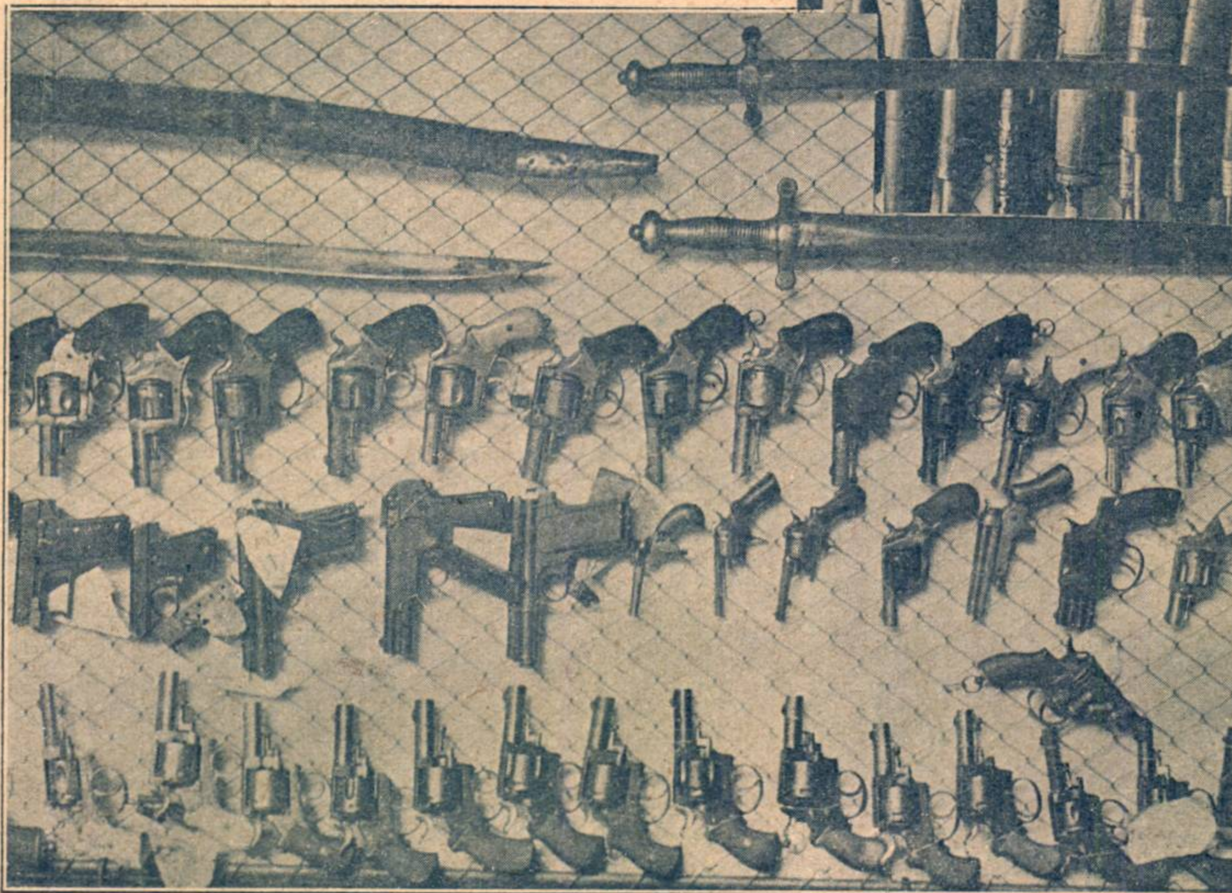
— In casă, se bâlbâi fata.

Andrei evadase și venia să se răsbune pe Violeta. Intră în curte, sui scara de lemn luminată de felinarul roșu.

Fetele se traseră în umbră. Adrei dispăru în casă.

Când se ivi din nou în prag, peste o jumătate de oră, toată mahalaua se strânsese în curte. Gardistul tocmai sosia. Andrei, tăindu-și cu coatele drum prin mulțime, apăru plin de sânge ca un casap și întinse mâinile, ca să i le lege gardistul.

Se „transportară” cu tot alaiul, cu gardistul și Andrei în frunte, „la fața locului”, în odaia Violetei.

„Otrava”, spânzurată de păr, atârna ca o otreapă roșie de belciugul lămpii din tavan, cu obrajii umflați de palme, boxați, cu ochii scurși de plesniri, cu nasul, urechile și buzele tăiate cu briceagul.

Era plină de sus până jos de sânge; figura bulbucată fusese nivelată de proeminențe și capul frumos al femeii nu mai era decât o tumoare roșiatică, un fruct monstruos și fleșcăit, o carne ce părea vie încă, din cauza picurilor de lichide cerebrale, ce făceau să palpite coaja sângelui închegat, pe sub care se prelingeau.

Un țigan tăiă cu briceagul părul Violetei, cu care era legată de belciugul lămpii, și cadavrul ciuruit de înjunghieri, se prăbuși pe podele cu sgomot sec.

— Săraca, ce bine i-ar fi stat tunsă! se înduioșă Chioara.

Ugo, omul ca de șocolată, cu părul creț și aspru ca sârma de frecat parchete, și-o împodobit picioarele cu brățări scrobite: el poartă la glesne manșetele pastorului misionar, pe care l-a mâncat.

Abu îi privește podoabele lucioase și-i lasă gura apă, — prin asociație de idei.

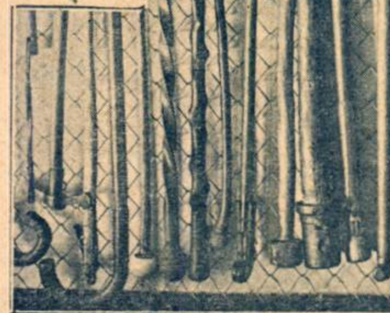
De aceea, Abu s'a refugiat în pădure, unde culege ierburi, apoi pândește la gura unei peșteri umede. Un cap de șarpe s'a ivit, cu limba licărind, despicată. Abu vânează cu măciuca reptila înfiorătoare. Apoi, sălbatecul o disecă...

El fierbe în taină sucul ierburilor și veninul șarpelui. Lichidul cleios și verde, fumegă miros puhav.

Abu moaie vârful săgeților în otrava lividă...

Apoi, din oază, pândește...

Ce mândru de manșetele sale se plimbă Ugo...

Frunzișul șueră. Ugo cunoaște acest șuerat. Sare în lături, ca o panteră trezită din somn, dar e prea târziu. Săgeata lui Abu i s'a înfipt în piept.

Un fir de sânge negru. Un răget.... O svârcolire dementă...

Un strigăt de izbândă răspunde din boschet.

Cainul deșertului se apropie, îi i[...] manșetele, se gătește cu ele și fuge, căci mirosul sângelui

cald atrage leopardul, dela 10 leghe.

***

O mână se iveşte din umbra unei draperii roşii.

In lumina lunii distilată prin vitralii, inelul din degetul mâinii sclipeşte. Din piatra fictivă a inelului, ca dintr'o microscopică fiolă, câteva picături cad, în cupa regală.

Succesiunea la tron s'a deschis...

— Regele a murit!... Trăiască Regele!...

In corupţia regalităţii franceze, apare otrăvitoarea Voisin. E o femee vulgară, dar luxos împodobită. E vrăjitoarea care primeşte vizite, ca să ghicească de dragoste şi să facă farmece.

Intreaga aristocraţie feminină de la Curte o consultă.

O caretă cu patru lachei în mătase roşie şi albă s'a oprit la poartă. O doamnă voalată intră la prezicătoarea Voisin. Când femeile rămân singure, doamna îşi ridică voalul: e marchiza de Brinvilliers.

La Voisin face o amplă reverenţă:

— Marchiză!...

Marchiza îi cere un sfat. Marchiza e tânără, iubeşte şi e iubită de un cavaler. Dar soţul e gelos şi crud.

— Şi voiţi marchiză, să-l vedeţi blând ca un miel? întrebă La Voisin, cu un surâs echivoc.

Marchiza, obţinu pentru soţul său un praf alb.

— Aş vrea să-l văd pe iubitul meu, să mă pot întâlni cu el, să mă iubească.... urmează marchiza.

O adresă, fu răspunsul.

Marchiza de Brinvilliers a turnat praful alb „de farmec", în vinul soţului. Iar noaptea, se duse singură, la adresa ce i-a dat Voisin.

Şi în timp ce marchizul de Brinvilliers horcăia, în spasmul morţii, soţia sa fu descoperită într'o subterană, unde, La Voisin oficia Magia Neagră: pe un catafalc, marchiza era întinsă între patru lumânări, iar iubitul ei în odăjdii de preot, executa sugestiile erotice ale otrăvitoarei.

Un rug, lângă Paris. La Voisin e legată de stâlp. Mulţimea freamătă. O limbă uriaşe de foc cuprinde rugul.

Vrăjitoarea e neagră, urlă...

Fumul negru se învolburează în jurul ei: ai zice, două aripi negre, ce fâlfâe monstruoase...

La Morga din Bucureşti am văzut una din victimele asasinatului în masă, prin alcool metilic.

Pe două mese de marmură, două cadavre aşteptau disecţia. Unul, e o fată hidropică, cu abdomenul umflat, rotund ca un balon din cele cu care se joacă chefliii, în barurile de pe filme.

Al doilea era un tânăr vânăt. Pe coapsă, cu cerneală violetă, purta un număr matricol, cum poartă mieii jupuiţi de Paşti.

Cadavrul părea vopsit în violaceu, cu pete galbene ca de chihlibar. Ochii deschişi, aveau pubilele arse, ca acoperite de o apă neagră; am mai văzut aceasta la o femee bătrână, oarbă din cauza excesului de beladonă, cu care-şi mărea pupilele.

O singură dată am văzut o fizionomie crispată, exprimând atâta durere, cum exprima figura metilizatului: capul unui cal, în timpul răsboiului, căzut în şanţ cu crupa smulsă de un obuz; animalul întorsese capul şi-şi privia rana, prin care intestinele îi curgeau în noroi, şi avea cea mai umană dintre expresiile de durere şi groază.

La disecţie, bisturiul scoase din cadavrul metilizat un plămân negru, plin de sânge închegat, ca un bulgăre de cocs.

Printr'o despicătură, în lungul beregatei, apăru laringele uscat, negru, ca o bucată de furtun de cauciuc.

Iar inima, când i se scoase, părea o tumoare violetă ce sângera un lichid purulent, vânăt; un cancer umflat, sau un fetus monstruos.

***

Revolverul inspiră impulsia de a trage.

In Praterul vienez, are multă căutare o baracă, în care sunt expuse pe rafturi şi agăţate cu sfori de tavan, tot felul de străchini şi oale.

Pentru câţiva groşeni, vienezul obţine zece mingi pline, cu care îşi satisface instinctul de distrugere: cu o plăcere delirantă, el aruncă cu mingi în oale, ca să le spargă.

Trei americani preferară să se posteze în faţa acestei expoziţii de ceramică, să scoată revolverele şi, desfiguraţi de plăcere, să împuşte străchinile.

— Aş vrea să fiu acum în taverna lui Ralf din Jersey, zise unul din cei trei americani.

— Dece? sunt femei perverse acolo? întrebă altul.

— Nu... femeile sunt ca nişte oi. Dar e altceva acolo...

„Cutia lui Ralph" e o tavernă, în port, cu o estradă în loc de scenă, pe care defilează artiştii acestui varieteu de ultima speţă.

„Asistenţa nu aplaudă niciodată. Dar când artista e urâtă, cowboy-i o alungă de pe scenă, nu cu ouă stricate, ci cu focuri de revolvere Colt, cu gloanţe dum-dum.

„Era odată o dansatoare pe sârmă, pe care, în momentul când a ajuns la mijlocul sârmei, cow-boy-ii s'au prefăcut c'o ţintesc. Femeea şi-a pierdut echilibrul, un glonţ i-a atins umărul, şi dansatoarea s'a prăbuşit, fracturându-şi baza craniului"...

Eram pe atunci judecător de instrucţie. Poliţia prinsese pe faimoasa spărgătoare Luiza Moretti, care operase în cele mai elegante hoteluri cosmopolite. La perchiziţie, găsisem în geanta ei de argint, un mic *pince-monseigneur* din cele ce deschid orice uşi, cu mâner de sidef, un minuscul flacon cu cloroform, un ruj de buze şi un revolver-breloc, o bijuterie de armă bondoacă şi automată, cu ţeava cât tubul de ruj.

Făceam reconstituirea ultimului ei furt, la hotelul Firenze.

Hoaţa se strecură pe coridor, cu acel *pince-monseigneur*, delicat ca o croşetă de încheiat nasturii de la ghete.

— Ai uitat revolverul, i-am zis eu...

— O nu, d-le judecător, îmi răspunse Luiza Moretti. Niciodată, când operez, nu iau revolverul cu mine. *Revolverul te îndeamnă să ucizi.* Dacă aş fi avut revolver la mine, când m'aţi prins, aş fi tras, — şi acum, în loc de o pedeapsă de câteva luni închisoare, m'ar aştepta ştreangul.

Numai prezenţa revolverului în buzunar, e de ajuns uneori, ca să simţi o adevărată impulsie spre crimă.

Am auzit, astfel, o ciudată versiune asupra atentatului împotriva regelui Petru al Serbiei. Rudnik Brancovici, ataşatul de legaţie jugoslav, obicinuia să spună:

— ...Un grup de ofiţeri, au conspirat... Ei hotărîseră să prindă pe rege în flagrant delict de adulter, cu iubita lui, faimoasa Draga...

— Şi au vrut să-l omoare?

— Nu. Aci e greşala istoriografilor. Voiau numai să provoace un scandal, pe baza căruia să ceară abdicarea regelui.

— Dar...

— Ei da, când ofiţerii pătrunseră în alcovul ce tăinuia adulterul regal, găsiră pe rege în pat cu Draga. Mâinile lor căutau instinctiv tocul revolverului. Masivele arme militare se descărcară ca dela sine. O salvă de gloanţe mai mari decât aluna, ciuruiră capul suveranului şi sânii favoritei. Fiecare revolver, descărcă toate şase focurile. Intr'o clipă, patul fu transformat într'o cloacă de sânge, în care zăceau două cadavre, cu carnea sdrenţuită...

***

Bulevard, noapte, pustiu... O umbră se furişează pe sub ziduri. S'a apropiat. Se uită în jurul său: pustiu.

A dispărut printr'o spărtură de gard. O curte de besnă. El ştie însă că trebuie să facă şapte paşi dela colţ. A găsit semnul: un mic ţăruş înfipt în pământ. Acolo, scoate o piatră din zid. A fost de cu vreme făcută o spărtură.

Umbra pipăe o cutie neagră, verifică resorturi, şopteşte:

— Trei fix...

Apoi, depune în spărtura zidului un mic pachet negru şi dispare în noapte.

A doua zi, de partea cealaltă a zidului, Adunarea ţine şedinţă. Un orator vorbeşte despre ordinea socială.

Ceasornicul din părete bate ora 3. Fu ca o comandă. O bubuitură groaznică umplu sala de panică şi fum.

Trei cadavre zac în sânge. Cadranul maşinei infernale care a sărit în aer, poartă un mic indice, oprit la ora 3. O rotiţă dinţată de ceasornic s'a înfipt ca o schijă, în fruntea uneia din victime, un înalt prelat în sutană...

***

Tranşee. Semnalul de gaze. Punerea măştilor.

Dar măştile sunt inutile! Soldaţii se sufocă prin ele: simt gazul înecăcios. Panică:

— Yperită!

Desordine, fugă.

Apoi, mâinile pe care căzu burniţarea diabolică, se umflară. Ochii înfloriră în sânge, carnea se

(Continuare în pag. 18)

MARELE CIRC CEZAR

Memoriile faimosului clown internațional „Mik-Mak"

Răzbunarea unui monstru omenesc, sau „insectele minunate"

HAMBURG. Punct final al marelor linii transatlantice, Hamburg avea, pe lângă înfățișarea specifică tuturor marilor porturi și aceea caracteristică celei mai mari cetăți a comerțului colonial german. Desigur, acest din urmă aspect s'a redus cu mult, prin lipsirea Germaniei de coloniile sale. Pe atunci însă — povestim de acum douăzeci de ani — cetatea era în plină 'nflorire, trimețând produsele unei industrii formidabile, în lumea întreagă și aducând din colonii materiale prime cași produsele exotice pe cari le răspândea în întreaga Europă. Cetatea comerțului era și cetatea bogăției.

„Marele Circ Cezar", într'un oraș în care exista permanent una din cele mai mari menagerii din lume, a lui Hagenbeck, fără a impresiona prea mult pe hamburgezii, deprinși cu exhibițiunile de acest gen — a fost totuș bine primit, poate prin cele câteva numere de forță pe care le avea. Și deși, cum am spus, menajeria noastră nu putea suferi comparație ca mărime și variație cu parcul lui Hagenbeck. totuș, avea o serie de dresuri cu totul neobișnuite. Aceste dresuri începeau dela dresura unor... purici și se termina cu producțiunile unei familii de hipopotami.

Vă văd zâmbind. Purici dresați. Vă asigur că i-am văzut, că i-am plimbat prin câteva orașe din Europa și că foarte adesea îmi băteam capul de toată isprava, ca să nu dispară vreun exemplar pentru a se rătăci pe sub cămășile trupei!

„MAMAN CLOCHE"

„Maman Cloche", realizare aevea după chipul celei care trebue să fi fost bătrâna Frochard, din „Cele două orfeline", era dresoarea și proprietara trupei de purici dresați. Inchisă într'un compartiment de furgon, cu cutiuțele cuprinzând animalculele, „Maman Cloche" nu vorbea niciodată decât strictul necesar. N'am văzut niciodată vreo ființă mai refractară la uzul graiului. Uitându-se chiorâș la toată lumea, era par'că apucată de furii, când trebuia să răspundă unui bărbat.

Se spunea despre Maman Cloche că era o biată bătrână care, din pricina unor deziluzii sentimentale, se închisese înăuntrul unui vieți anormale. Se mai vorbia despre anumite beteșuguri, cari o făceau să nu fi fost niciodată femee. Dar, cum nu variația lipsește unei trupe de circ mondial, după ce curiozitatea de-o clipă a trecut, „Maman Cloche" a fost lăsată cu puricii ei, a căror evoluție... în manej nu putea fi urmărită, decât cu binoclul!

Intrucât mă privește, cred că mai puțin interesa pe spectatori exhibiția puricească care consta în plimbarea puricilor pe un carton, pe bețe de chibrituri etc., pe cari executau balansul, decât chiar femeia, *fără îndoială cea mai monstruoasă creație a rasei omenești.*

OCHII MONSTRULUI

Așa dar „Maman Cloche" nu vorbia. Mai cu seamă unui bărbat. In cabina ei din furgon, nu pătrundea niciodată nimeni. E drept că nu pătrundea și de frica micilor dobitoace cari se bucurau de prietenia oribilei femei. O prietenie și ea anormală. Dispariția unui purice determina o catastrofă. Păgubită de un exemplar din colecție, „Maman Cloche" devenia o fiară, mai grozavă decât tigroaica „Nono" a dresorului Warnich, un ceh de o înălțime apreciabilă, o forță herculeană, însă de o bunătate cu totul nepotrivită meseriei sale. In această postură, „Maman Cloche" cotrobăia prin toate furgoanele, rânjia la toată lumea, mormăia dracu știe ce și nu se lăsa până nu dibuia alt animal, pe care-l captura cu foarte multă... artă.

Intr'o zi obișnuita furie a dre-

soarei de purici a trecut măsura. O afurisită de drăcoaică bălae, din trupa de balet malorusă, nu găsise nimic mai bun de făcut de cât să pătrundă pe ascuns în cabina dresoarei și să-i arunce animalele pe fereastra furgonului de unde, firește, menajeria s'a grăbit să-și recapete libertatea. Nenorocirea a fost că, în clipa când Swolska părăsea radioasă cabina, tocmai intra „Maman Cloche". O privire în colțul, unde trebuie să fie cutia, a fost suficientă. Intorcându-se brusc, „Maman Cloche" s'a repezit cu o furie asupra plăpândei dansatoare care tocmai se împiedecase de scara furgonului. Cu figura sgârcită, *cu ochii în flăcări,* oribila femee repezi mâinile aduse în clește în jurul gâtului drăgălașei Swolska. Firește, dansatoarea s'ar fi putut feri. *S'ar fi putut dacă n'ar fi întâlnit ochii monstrului. Acești ochi holbați peste măsură străluceau intens. Par'că o flacăre se învârtia cu o iuțeală fantastică, în orbitele duse în fundul capului.* Swolska în zadar căta să-și scoată privirea, din vraja dresoarei. Incet, figura ei căpătă o paliditate de ceară, mâinile îi tremurau. prinse într'un spasm și se rostogoli peste spate căzând pe pământ.

Maman Cloche cobori și ea treptele. Privi o clipă corpul întins apoi, brusc, se aplecă și, ridicându-l ca pe o pană, se întoarse spre furgon.

SOMNUL HIPNOTIC

Tocmai mă întorceam din biroul directorului cu care pregătisem seria de numere noui, trimise de agențiile din Berlin. Era nevoie de o schimbare de program, fiindcă stagiunea pe sfârșite, cam obosise populația Hamburgului.

Ajungând în dreptul furgonului, am înțeles că se petrece ceva neobișnuit. Dintr'o săritură am fost lângă Maman Cloche.

— *Ce faci? Unde duci fata?*

— *Swolska bolnavă,* răspunse dresoarea.

— *Dacă e bolnavă pentru ce o duci în cabina ta și nu chemi tovarășii ei de furgon?*

— *Eu vreau duc Swolska la mine!* ripostă Maman Cloche, începând să devie agresivă.

— *Maman Cloche, ai făcut iar vre-o răutate.*

— *Swolska rea. Eu aruncat copiii mei.*

— *Ce copii? Ești nebună Maman Cloche!*

— *Copiii mei! Aruncat cutie cu copii!*

Și lăsându-și prada pe platforma furgonului „Maman Cloche" mă făcu să intru în cabină unde-mi arătă dispariția „animalelor"!

— *Maman Cloche, vei găsi alte „animale". Voi pune să ți se adune. Știi bine că orice nemulțumire a unui artist trebue comunicată directorului. Pentru ce n'ai reclamat? Ce voiai să faci cu Swolska?.*

— *Eu vreau omor Swolska. Eu tânără frumoasă. bate joc la mine. care fost frumoasă!*

Maman Cloche, frumoasă! Iată o afirmație nesprijinită nici de cea mai aproximativă reminiscență. Insă în tonul dresoarei se strecura ceva sinistru. Imi fu teamă și răspunsei:

— *Maman Cloche intră imediat în cabină. Swolska rămâne în îngrijirea mea. Vom discuta mâine.*

— *Mâine nu vom mai discuta Mik-Mak. Dacă Swolska rămâne la tine, mâine rău! Rău! Eu fost frumoasă Mik-Mak! Eu spun Nadia, Swolska rămas la tine!*

Apucai baba de braț, îi făcui vânt în cabină și chemai un om de la grajd, pe care-l așezai planton la ușă cu porunca să nu lase pe nimeni nici să intre nici să iasă.

Apoi Swolska fu dusă pe brațe în furgonul trupei. *Doctorul circului îmi spuse că Swolska doarme, într'un somn hipnotic și că se va deștepta în curând.* In adevăr, peste o jumătate de oră, Swolska deschise ochii, îi plimbă o clipă îngroziți apoi se ridică drept în picioare!

— *Maman Cloche mă omoară! Maman Cloche mă omoară!*

Cu multă greutate Swolska se liniști și după ce adormi, de astădată luată de un somn întremător, mă întorsei la furgonul dresoarei de purici.

Spre stupefacția mea în cabină nu zării decât băiatul dela grajd și „Maman Cloche" dispăruse.

IN GURA TIGRULUI

Intr'o secundă eram în biroul directorului. In clipa următoare, însă, și înainte de a-i fi putut comunica ceva, auzirăm urlete de fiară și trigăte omenești. Dresorul Warnich, îngrozit cum nu fusese nici odată în fața vreunui accident în manej se repezi în birou:

— *Maman Cloche a deschis cușca lui Nono și aruncat înăuntru Swolska!*

— *Ce?!*

Clopotul de alarmă suna în lagăr. Din toate furgoanele eșeau artiștii speriați.

Deodată un strigăt isbucni:

— *Nono! Nono a scăpat!*

In adevăr, tigrul, încă nedumerit de faptul că se găsește în libertate, eșia din cortul unde era instalată menajeria. In dinți ținea rochia dansatoarei, care atârna inertă. Speriat de mulțimea de oameni care-l privia, Nono deschise gura, urlă spăimântător apoi puse laba pe trupul copilei.

(Va urma)